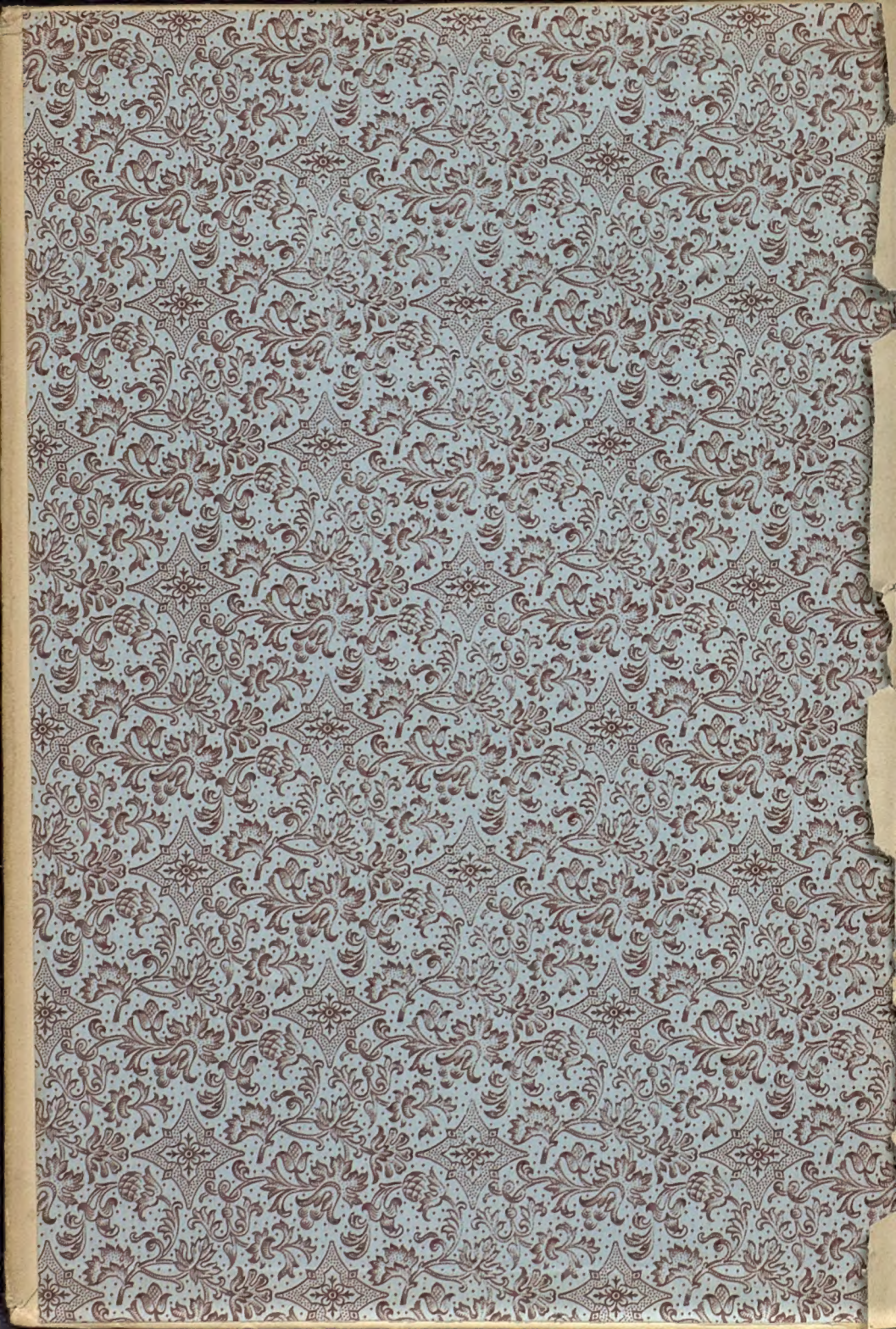

Fra
Björneskræbet

INC. ST-LERCHE

Fra

Hjorteskabet.

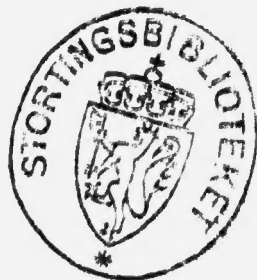

Vinc. St. Lerche

Hra det gamle Hjørneskab

Skisser

fra en Smaaby i firtiaarene

Kristiania

H. Uchehoug & Co.s Forlag

Foretkommissionær for Danmark: B. Bagerup

1895

UTGÅTT
Stortingsbiblioteket

Det Høllingste Bogtrykkeri.

Forord.

I November f. A. fik jeg af min gamle Ven, Vinc. St. Lerche, Anmodning om at være ham behjælpelig med at skaffe Forlægger til en Del Skisser, som tidligere paa forskjellige Steder er publicerede, men som han nu vilde udgive som Bog. Hertil havde han komponeret omtrent 50 Illustrationer og skrevet to nye Skisser: „Vore Theatres Historie“ og „Paa Hospitalet“. Han havde ogsaa paabegyndt to Skisser til, nemlig: „Madam Omsens Hjørne“ og „Middagen paa Tveter“, hvortil Illustrationerne allerede var færdige, men hvis Text ikke blev fuldendt, da han afgik ved Døden den 28de December 1892.

Angaaende Bogens Titel skrev han:

„Da den begynder med et gammelt Hjørneskab, jeg har fundet paa en af mine Studierejser, og som nu staar i mit Spiseværelse og har den mærkelige Egenkab, naar jeg ved Kaminsfjæret i Tusmørket aabner Skabdooren, at vise mig Billeder fra min Barndom, vil jeg kalde den:

„Fra det gamle Hjørneskab“ — det er da Livet i en Smaaby i firtiaarene, som kaleidoskopisk kommer frem.“

De mange, Land og Strand rundt, der har glædet sig ved Lerches humoristiske Blyant og ypperlige Pensel, vil sikkert med Velvilje modtage dette sidste Bevis paa hans aldrig svigtende Lune saavel i Ord som i Tegning.

Kristiania, November 1893.

H. Chr. Grüner.

Brødan jeg kom til Skabet	1
Kapteinens Piper	5
Profuratorens Drammer	13
I Kabytten	22
En Varmadsaften	31
Paa Toldbodbryggen	52
Birthes Bryllup	71
Nytaarsristen hos Toldkassereren	83
Madam Omsiens Hjørne	96
Varneballen hos Olavesiens	99
Græna	112
Middagen paa Tøeter	142
Fisetur	145
Vore Theatres Historie	168
Paa Hospitalet	189

Hvordan jeg kom til Skabet.

Gamle, halvtudslottede Billeder fra Barneaarene dukker op, hvorgang jeg fæster Blikket paa det gamle Hjørneskab i min Spisestue.

Ikke saa, at det paa nogenfømhelst Maade har staaet i forbindelse med min egen Barndom, lig som det staaer der med sin mægtige Gesims, sine udskarne Døre og de drovne Messingbeslag — nei, først senere i Livet har vi gjort Bekjendtskab med hinanden.

Det var i et Vortsbus oppe i en Landsby ved Sieg, en af Rhinens Bifloder, hvor jeg streifede om og gjorde

Studier, at jeg for flere Aar siden lærte det at kjende. Det var saa stort, at det ikke fik Plads under Taget i de lave Værelser, men var delt i to Hjorneskabe, hvoraf det ene tjente til Buffet i Gjesteværelset, det andet til Glas-skab i det indre Værelse: „in der Honoratiorenstube“.

Og det skal Vorherre vide, det var ikke i den bedste Stand, da vi traf paa hinanden. Rodmalet var Overdelen, og Underdelen var grøn, Malingen var ikke ny engang, Egetræet tittede skamfuldt igjennem hist og her, Dorene hang i Hængslerne, og Messingbeslagene dinglede løse om sine Neglehuller. Paa den ene Dør havde Musene nedentil gnavet et stort Hul for at have fri Passage; ikke saa regelmæssig urkantet som dem, der fandtes paa alle Loftsdorene hjemme til Entre for Huiets og Naboskabets Katte, men utvivlsomt anlagt i samme Øiemed af de foretagomme Gnavere.

Inde i Skabet fandtes nemlig Finbrød, Stump, Kæringer og Smør — deilige Sager for sultne Musemunde, og oppe paa Pladen paraderede en Osteflokk med et Stykke bleg, fliziet hollandsk Ost under, et fad med en høit reduceret Stinkernote og et stort Sylteglas med marinert Sild, som alt sammen saa lige gammelt, lige muggent og lige uspiseligt ud. Item paa et Præsenterbret endel Drammeglas med de sidste Munde paa og en stor fyrstikæske af de gammeldagse, runde, rødmaalede, med veritable Svørstikker i, som blot fængede i gunstige Undtagelsestilfælde. Endel flasker af de forfjelligste former med lovende, men stidne Etiketter: Silka, Nordhavner,

Boonerkamp, alter Schwede — fuldendte et Stilleben, saa nappetitligt, som kun en moderne Maler kunde have komponeret det.

Men alt dette gjorde ingenting — Skabet havde tiltalt mig. Det mindede mig om det gamle Skab, som stod i Bedstefars Spisekue, og hvortil der knyttede sig saa mange fornoielige Erindringer, lige fra de første Lakrits-snykker til den gamle Portvin, som krægede Gamlingen, naar han for Middagen kom hjem fra Kontoret, og som senere Studenten fik godt af, naar han var hjemme i ferien. Det var som en Hilsen fra Barndagene, og jeg kunde ikke ride mig los fra det. Jeg kom tilbage Gang efter Gang og drak det daarligste Ol og de fuleligste Sikorer, bare for at være i Nærheden af Skabet. Jeg gif formelig paa frierfedder. Og det varede da heller ikke længe, saa var det mit.

Med meget Beivær blev det transporteret til nærmeste Jernbanestation og efter en grundig Rensning og Udbedring opstillet i vort Spiseværelse, hvor det siden altid har haft Plads og gjort Nytte som Opbevaringssted for alle mulige til det daglige Bred nødvendige Refruiiter.

Men det er blevet mig mere. Det er blevet et Lem af Familien, en gammel Slegtning, som fortæller mig Historier fra min Barndom og aldrig bliver træt af at vise mig brogede Billeder, ligeom Moder gjorde, naar jeg havde været ivg og ikke fik Lov til at komme ud og lege med de andre Gutter — Vaaraftnerne, naar Solen

der borte over Nafsen sendte sine sidste glødende Straaler gennem Affetræet udenfor Vinduet og drev sit rastløse Skyggespil med de bladløse Grene der borte paa Stuevæggen.

Og naar Skumringen kommer, begynder Skabet sine Historier, og aabner man Døren, saa er der altid et nyt Billede.

Skal vi se paa Billederne?

Kapteinens Piber.

Hver af dem havde sin egen Historie. Det var et helt Øre Mallings Galleri af store og gode Pibe- hoveder.

Der borte i Hjernet ved Brandmuren stod den gamle tre Etages Kaffelovn fra „Eids-føfs Jærn-Værk“ med det danske Vaaben og Vildmændene i nederste

Etage, og imaa Medaljonportrætter af romerske Keisere eller oldenburgske Konger — frunnæiede var de alle — omgibne af Laurbærguirlander i de øvrige Etager, som alle havde rundbuede Porte, hvor man kunde stige saa deilige Tøbler og varme Tallerkener og holde Kapteinens Kaffe varm i Kontorkoppen. Paa den ene Side af Ovnen Vedkæsen med skaaren Birkeved og imaa Næverruller til at nøre op med — paa den anden Side, hvor Øns-

døren var, den rødmalede Spyttedasse med smaaaffet Ener; paa blanke Messingknapper Ildtangen og Ildskuffen, over dem en Blikkasse til Tobakskasse og i en grøn Silkesnor Pibebradseren — en diminutiv Reproduktion i Sols af Kapteinens Sabel, som havde været med „i Krigens Tid“ — denne mystiske, længst svundne Periode, som der saa ofte faldt Hentydninger til i Kapteinens Familie.

Og saa kom Pibebordet. Et Pibebord af den gode, gamle Sort, et rigtigt Monster af et Pibebord; det var, saa at sige, i Slegt med Hjorneskabet. Merk Mahogni med fire stive, spinkle, firkantede Ben, indlagte med Messingtriber og en Affats paa Midten, omgivet af et lidet Galleri af Messingsoiler, der tjente til Oplagssted for forskellige Utenilier: en pensioneret Tobaksdaase, en Kulviseaaren Virginia, et Flintestens fyrtoi, Brændglas og Kniv. Pladen var af hvidt og blaat Stentoi, et eneste Stykke Delfter-Vare, med en deilig Tegning i Midten: en blaa hollandsk Mynheer, som sad paa en blaa Veranda og rogte af en lang, blaa Kridtpibe og saa paa, hvordan blaa Slaver slæbte blaa Tobakskuffaager ombord i blaa Baade for at føre dem til blaa Skibe paa den blaa Havn — et Billede, som i sine Hovedtræk sterkt mindede om den geniale Komposition, der prydede Tiedemanns *petum optimum subter solem*. Dog fattedes den blaa Sol; men Kanten var omgivet af voldsomme Arabesker: Englehoveder, som tittede ud af Tulipaner. Hollænderen havde trehudet Hat og Pung i Nækken og Knæbukser

og indenfor Vinduet paa Verandaen saa man en blaa Ungling holde blaat Garn for en blaa Ungms. Huiets Damer mente, at de talte om forlovelse; for de saa begge saa yderlig generte ud.

Paa denne Plade stod en mægtig Tobaksdaase af Valbirk paa Elfenbensfodder og foret med Bly — tilrentre en hollandsk Vaie, ogsaa i blaat, med Fidibusler af Kapteinens eget, kunstige Fabrikat, tilhoire Platinafyrtøiet, som det paa det strengeste var os forbudt at røre ved.

Over dette Bord var det nu, at Pibebrættet havde sin Plads — et Kunstværk i Kanavabroderi af en af Kapteinens Dotre, lidt falmet i farven, det er jo sandt, for det havde gjort Tjeneste i mange Aar, men uforglemmeligt for alle, som har haft den Lykke at se det. En Hjortejagt i det grønne med spættede Hjorte og røde Jægere, og alting firfattet: Hjortebeen, Jægeroine og Valdborn — altsammen en følge af Kanavabroderiets Teknik, men en Baggrund, som paa det fordelagtigste fremhævede den brogede Række af Kapteinens Kjæledægger.

Ældst af dem alle var den lille, sortrogte Merkurs med graveret Solbeslag og kunstig drejet Hornrør. Den havde han efter sin Fader, som ogsaa havde været Militær, og det var den eneste Arvelod, som var falden paa hans Del. Fire Brødre var der, som alle skulde frem i Verden, en Enke og en konfirmeret Datter. Den ældste fik Uhret, Nr. 2 Brynmaalen, Kadetten Piben og den

vingste ingenting. Stort andet var der ikke efter ham; men i trofast Kjærlighed sørgede Gutterne for hverandre og for Moderen og Søsteren og bragte sig hæderlig igjennem, i Sorg og Savn, med Ludestik og Vasvelling; men frem kom de, og Piben blev altid holdt hoit i Ære af Kapteinen, og den fik altid den nyeste Perleimor af dem, som Dotrene regelmæssig tamburerede til hans fødselsdage. Men som Hædersperion paa Pibeblettet blev den sjelden benyttet og var derfor stadig sur, saa den stod ikke i samme Anseelse hos Husets Gæster, der iblandt havde gjort sorgelige Erfaringer med den.

En historisk Personlighed var den korte Jagtpibe af Hjortehorn, som indtog hoire floi sammen med Tobakspungen af Sælsskind. Den havde gjort Krigsaarene med, og af den havde Kapteinen som ung Leitnant rogt under Affæren ved Fetsund, dengang en svensk Kanonkugle var hensynslos nok til at tage halve Bagparten af Major Didriks, som dengang ogsaa var ung Leitnant, og om hvem der blandt os Gutter gik det Rygte, at den manglende Del var erstattet ved Stopning, og at det var derfor han tog saa stive Skridt og haltede saa martialsk, naar han var inde og monstrede Gjerpens Kompagni paa Stensarmen.

Hoist interessant var ogsaa den tyrkiske Pibe, som en Ven i Marinen havde bragt med fra Konstantinopel, og som indtog Midten af Pibeblettet, saavel paa Grund af sin Længde som for sit erotiske Udtryk: et Ravnundstykke, tykt som et Æg, et Pibeoved af rød Ler med Guld-

forfæring, som afveg fra al for et Pibe hoved tænkelig form og mest saa ud som en liden Kaffe kop med Hale, det lange Rør af Rosentræ og de brogede, guldindvirkede Silkeduise — alt sammen forenede sig til at gjøre den til Gjenstand for vor udelte Beundring og for de dybtindigste Funderinger over, hvorledes den monne have havt det i sin Ungdom. Om den virkelig havde været i Tjeneste hos en veritabel Tyrk, om den med Hensyn til Stopning var bleven betjent af Slaver, om den havde opholdt sig i et Harem, om den havde været med om at give nogen opsættig Muselman Bastonade, om den havde seet nogen Odalisk lyes i Sæf og kastes i Bosporus — det var Spørgsmaal, som kunde sætte vor ungdommelige fantasi i den behageligste Bevægelse.

Pobelen blandt Piberne — men nei, man kan blandt Kapteinens Piber ikke tale om Pobel — „den bedre situerede Middelftand“ altsaa, bestod af Merikums- og Valbirk- og Klodshoveder, dels med, dels uden Solbeslag, og Weichsel- eller overspundne Rør — Piber, som Piber er flest, og som man finder dem i respektable og velstaaende familier, Piber med god Opdragelse og en sund Livsanskuelse, Piber, som kjendte sin Pligt og aldrig var sure.

Saa kommer vi til Samlingens pièce de résistance. Det var den store, mægtige Merikumspibe, den største af dem alle, med sort Slangerør og en Insription paa det inære Selvlag:

„Erindring til Capitaine

fra

hans taknemmelige Ven

Bergen 1802.“

alt omgivet af en Krans, der formentes at skulle betyde Laurbærblade, men saa mere ud som Gulerodgræs.

Den var fra de glade Dage i Bergen, og Kapteinen havde faaet den, fordi han havde sprængt bort en Sten i Haven paa Krokogaarden ude i Sandviken, saa kunstig og forsigtig, at ikke en eneste Vindusrude i Huset blev edelagt. De, som blev edelagte ved denne Anledning — og ved mange andre forøvrigt — var nok Kapteinen selv og hans Venner, som til Ære for Dagen var budne sammen for at overvære Sprængningen og siden feire samme med en dundrende Middag og rigelige Libationer af Langtork og spansk Vin, som der var rigelig Tilgang paa i Bergen i de Dage. Thi de hæderlige Bergensere kjøbte i Kjøbenhavn Kaperbreve og udrustede sine Korsfarer og drev Vikingeskab som borgerlig Næring, med Skat og Afgifter. Og denne var Kapteinens Hndlingspibe, den han for det meste rogte af. Det var vel for alle de glade Minder, der knyttede sig til den, og den blev heller aldrig buden andre af Husets Gjester end Major Didriks, naar han kom til Monstring, og Toldinspektoren paa sin Visitationsreise, eller Amtmanden, hvergang der var Amtsformandskabsmode — alle sammen Kadetkammerater af Kapteinen, og saa kom Toddy ind,

og der sendtes Bud efter et Par andre gamle Herrer, som kom i Livkjoler og høie Halsbind og saa meget høitidelige ud, og der arrangeredes en L'hombre, og vi Gutter fik ved saadanne Leiligheder Lov til at berøre alle disse Helligdomme, som ellers var tabu* for os, og avancerede til velbestaltede Pibestoppere og Toddylavere.

At vi stod i et intimere forhold til Piberne i Drengestuen, var en Kjendsgjerning, som det længe lykkedes os at holde skjult for dem inde; men Husjomfruen kom dog tilslut efter det. Det var en Søndag Eftermiddag paa Vaarkanten, med Regn og Blæst, og umulig til at lege inde i, og vi havde tilbragt den yderst fornøielig nede i Drengestuen med Gaardsgutten og en af hans Venner, spilt Lanter og regt, hvad Toiet kunde holde, til vi blev faldte ind til Aftensmaden.

Med de uskyldigste Miner af Verden i de fregnede Fjæs og den gule Lug ned over Øinene kom vi da ind i Dagligstuen, hvor Aftensbordet stod saa lovende dækket.

„Na, kom nu hid til mig, Balthasar, Gutten min, og giv mig en Kys,“ sagde Husjomfruen til den ældste af sætterne. Husjomfruen var en storlagen Dame i de bedste Aar, saadan lidt over de tredive, med en prægtig Figur og et friskt, vakkert Ansigt. Hun var Faktotum i Huset, og efter hendes Pibe dannede de egentlig alle, fra Kapteinen til Gaardsgutten. Og Balthasar, der, som vi andre, altid følte sig særdeles imigret, naar denne Naadesbevisning blev ham til Del, torrede sig om Munden med

* fredløs.

Bagen af Haanden og rakte trostlig sin tilspidsede Trut henimod Jomfruens fyldige Læber. — Svap! det smaldt det, og: „fy skamme dig, tror jeg ikke, du har rogt nede i Drengestuen, din stygge Gut! Ja, prøv bare paa at gjøre det engang til, saa skal du faa se — jeg skal sige det til Kapteinen, jeg —.“

Det var den Trusel, hun altid udsødte, naar hun forlods havde taget sin Ret jels.

Balthasars straalende Mine forvandlede til en meget sluteret, og Merkerne efter Jomfruens fem fingre tegnede sig skarpt og rødt af paa hans fregnede Kind. Vi andre slap dengang med Skrækken; men vi sorgede

sjden altid for at have en Bete Lakrits at putte i Munden, naar vi fra Drengestuen pludselig blev kaldte tilbords. Saa var vi da i det mindste ikke udsatte for at robes ved Jomfruens falske Kys.

Profuratorens Drammer.

Det er en stor, lav Stue med tre fag Vinduer. To af dem vender ud til en ode Gade, med Græs mellem Brolægningen og en flok Spurve, der trætter om en ensom Hestepære. Det tredje Vindu i Hjørnet vender ud mod Haven, og ved Siden af dette Vindu staar en gammel Birkekræs Sofa med Hestehaars Betræk og foran denne

et forfærdelig stort, brummalet „Slabord“, bedækket med gamle Boger og Akter og et masjivt Blækkhus af den gode, gamle Sort til en halv Pot Blæk i den ene Blikbeholder og et helt Pund Sand i den anden, begge sorte

af utallige Blæfflatter, der i Narenes Lob er regnet ned over dem. Paa Pladen ligger der brugte Gaalepenne, en rusten Pennekniv, et digert Signet og en Stump Læf — altiammen bedækket af et tykt Stovlag. I Hjørnet paa den anden Side af Sofaen et Repositorium med endnu flere Aftter og endnu flere Bøger, helt fra Kristian den 5tes Norske Lov og ned til den sidste Samling af Reskripter.

Men horte ved det øverste Vindu paa Langvæggen, ved et lidet firkantet Bord paa Seiloben med Lovefodder, sidder en gammel, hvidhaaret Mand med et blegt, svampet Ansigt i en stor, krumbenet Gyldenlæders Lænestol. Han har en grøn Skjerm over Øinene for at beskytte dem mod det sterke Sollys derude, som, skjont dæmpet ved Kullegardinerne, alligevel gjør ondt i de mere end halvblinde Øine.

Paa Bordet staar der en Kontortop med kold Kaffe, og selv roger han af en stor sølvbeslagen Merikumpibe, medens Øinene udtryksløst stirrer ind i de blaa Boghvirvler, og han engang imellem med Haanden slaar ud i Luften for at jage bort en flue, han ikke kan se, men hvis Summen bliver ham for nærgaaende.

Det er Ruinerne af Prokuratoren.

Det har ikke altid været saa. Han sidder og tænker paa gamle Dage, hvilken Støber han var, og hvordan Tiderne har forandret sig. Ja, dengang var det anderledes, da han som ung Mand kom til Byen og fik Prozesjer at føre og fordringer at indkassere og Bønder at

staa — og han gjorde det redeligt og med Lyf. Da laa der ikke Stov paa hans Skrivebord, og Lovbøgerne fik ikke staa ubenyttede paa Hylden. Og han havde fort et muntret Liv. „Kortenspil, Terninger, Piger og Vin“ — det var saa omtrent Teksten til den Melodi, hvorefter man dengang levede saa lystig. „Boston, Brændevin og Jenter“ vilde vel Kaptein-Dagmeisteren paa sit resolute Sprog mere betegnende have udtrykt sig.

Lothuanterne i Garnisonen, Prokuratoren og Sørenskriverfuldmægtigen, Farmaceuten paa Apotheket og Perien paa Toldboden, og saa et Par af de unge Skibsferere og Kjøbmænd — jo, det var et lystigt Kompagni, og et lystigt Leben var det, de førte, baade paa Klubben og hjemme hos hverandre, med Boston til Morgenkvisten og Toddy i Bettevis.

Narene gik, og de gamle Kammerater spredtes. Endel blev forflyttede, andre traadte ind i den hellige Ægtestand og blev solide. Uf, med den „fæle Prokuratoren“ fik de af sine Koner da ikke mere Lov til at omgaaes. Og Farmaceuten paa Apotheket havde druffet sig ihjel. Ren Alkohol med Hofmannsdraaber. Hans egen Opfindelse. Men han gik tilgrunde paa den.

Prokuratoren forblev Ungkarl, og han var nu en haablos Pebersjend. Om han nogenstunde havde sporet Attraa efter Hymens Rosenlænker? Ingen skal kunne sige det, og ikke havde han i de senere Aar turdet for Andrine beller. Saa hed nemlig den nuværende Herskerinde i hans Ungkarls-Daaning, den sidste i Rækken af de

unge Damer, som efter hverandre havde fegt hans Mad, sivet hans Skjorter og støppet hans Strømper, foruden andet, som kunde være til Nytte og Husvælske i et ensomt Ungkarlsliv.

Men i Narenes Lob havde han lagt sig til Mave og formue. Og det sidste var godt; for nu var det forbi med Fortjenesten. Først var der kommet Konkurrence, saa var Øinene bleve svagere og svagere, nu var han næsten blind, og Landskræfterne ogsaa sløvede, saa det var bare af gammel Vane, at Bordet med alle Alterne og Blækhuilet og Støvet blev staaende i Stuen, og at det hvidmalede Blikffilt, hvorpaa der med Frakturbogstaver stod malet „Comptoir“, var blevet hængende paa Døren. Thi Kontorforretningen var forlængst ophørt, og det var ikke Klienter, som tog Plads paa de Heitehaars Stole eller ræfede sig paa Sofaen i Profuratorens rummelige Kontor.

Alle Fæstningens Suput'er — og der var ikke saa faa af dem dengang — var Husvenner i hans Madskab, og deres hyppige Besøg var ham til ikke ringe Trost og Udspredelse. Det var næsten det eneste, han havde, det Baand, som endnu knyttede ham til Verden der udenfor.

Det buldrer i Husgangen, som om nogen smulder over noget; en lydelig Ed og en voldsom Banken paa Døren varskoer Besøg, og uden at afvente noget: „Værsgod“, kommer Kaptein-Vagtmesteren stvrtende ind, pustende som et Lokomotiv, og rød i Toppen som en Kalkun.

Og saa vidste Profuratoren, at nu var Kloffen 10.

„Na har du i Skape ida' da, Gjerslev?“ var det stadige Spørgsmaal, Kaptein-Vagtmeesteren introducerede sig med.

„Ja, jeg vet inte — du faar vær' saa inil aa se efter ijel“ — var det ligesaa ufravigelige svar.

„Nei — — — om der findes andet end Syltelaber og Kallflondre igjen,“ bruser Kaptein-Vagtmeesteren op. „flondre til Morra, flondre til Øgtemad og flondre til Kvæld — og sliq har det nu vær't i otte Da'r. Du faar ordinere

Andrine til aa skaffe no' andet naa snart, ellers saa blir en jo bare til flondre.“

Hvilket imidlertid ikke hindrer Kaptein-Vagtmeesteren i at kaste sig over disse smædede Delikatesjer og lægge i sig respektable Kvantiteter af dem. Han „tygger og taler tillige“, som det heder hos Holberg.

„Dil ikke Dem spise flondre, kan Dem la' være,“ siger Andrine spidst med et Ryk paa Tafflen. Andrine har været i Værelset ved Siden af og hørt hele Monologen. Hun kommer nu ind med et fad Hummer, som er bestemt til at supplere forraadet i Madikabet.

Andrine er en ung Dame over den allerførste Blomstringsperiode, med en fældig Figur og et vakkert, men temmelig udfordrende Ansigt. Hun har et yppigt, blondt

Haar og prægtige Tænder og ser i det hele taget yderst appetitlig ud.

„Na er det, du har der, da, Vennen min?“ siger Kaptein-Vagtmeesteren, som ved

Synet af Hummeren diebliffelig indstiller sit Angreb paa Syltelab-

berne — „der ser du, Andrine, du har jo sjel Kælelsen af, at Mennefsket ikke kan love af Syltelabber og kall Klondre til evige Tider — deilig Hummer forresten, Andrine!“ og dermed tager han hende om Livet, noget, hun synes at være vant til fra Gjesternes Side, saasom hun ikke gjør den ringeste Modstand. Og det er nu heller ikke saa godt, naar man har et Fad Hummer at tage vare paa. Hun noier sig blot med at sige: „fingrene af fate,“ da han i sin voksende Taknemmelighedsfølelse for Hummeren bliver mere nærgaaende, og slaa efter samme fingre, da hun endelig lykkelig har fadet placeret paa Tobaksbordet, som tjener Kaptein-Vagtmeesteren til improviseret Spisebord. Men det er ikke saa farlig ment. Kaptein-Vagtmeesteren er sliq en hyggelig Fyr, altid saa fuld af Moro og Haandgribeligheder, ganske anderledes end Procuratoren, som kan være saa fjedelig og grædden, naar det Lune kommer over ham.

„Na, du faar da gi' mig en Dram osaa da,“ pleier Gjerstov at ytre, naar han, efter slige Intermezzoer, paa Gaffelspektaklet merker, at Kaptein-Vagtmeesteren er kommet i Aktivitet igjen. Men det er sjelden, han reuserer; thi Kaptein-Vagtmeesteren svarer for det

mente: „Det har du ikke godt af, Gjernslov; du ta'r for mange Drammer, Gjernslov — det kan bli' Dilla det, Gjernslov, og hvad skal der saa bli' af os og Krokotten vor, Gjernslov?“

Og Gjernslov, Staffar, Gammelen, er altfor magelig til at staa op af Lænestolen og altfor blind til at skjænke i for sig selv. Han bare spilder den delige Akeritten, saa det er rent Synd om Guds Gaver, og det er altid bedst, naar nogen anden tager Kommandoen over Brændevinskaraffelen ogsaa.

Saa kommer Postmesteren og de andre Kapteiner og et Par Loitnanter, og Perien paa Toldboden, som er avanceret til en flinkallet Overtoldbetjent og ligeledes er ugift, og alle medbringer en god Appetit og tager tilfalle med, hvad Andrine har at byde paa, og til Gjengjæld regalerer de Profuratoren med Dagens Nyheder, hvad fisken koster paa Bryggen og faareskrotten paa Torvet, at Jomfru Abrahamsen har slaaet op og Doktorens frue faaet Tvillinger — at Hesten til Sorensskriveren har faaet Kværilla og Syverien & Co. holder paa at spille fallit.

Andrine gaar ud og ind og dækker Bordet og har stor Moro med Loitnanterne. Klokken bliver henimod tolv, og Gjesterne forvinder for i sine respektive Hjem eller paa Klubben at indtage en frugal Middag, hvortil de i Profuratorens Hjerneskab har lagt en saa god Grundvold. Vlot naar der er Fiskepudding, bliver Perien tilbage og spiser med; for det er Andrines Specialitet.

Den er hun beromt for ud over fæstningens Enemerker. Og saa drikker de Rodvin til. I Dagliglaget forer Andrine Prokuratoren tilbords, breder Servietten under Hagen paa ham og skjærer Maden imaa, saa han bare behøver at gasle den i sig.

Andrine sørger for ham som for et lidet Barn og er ham fuldstændig uundværlig. Det er ikke blot og bart af Menneskekjærlighed, skjont hun af Naturen er begavet med et hjærligt Gemyt. Hun har ogsaa sine imaa Beregninger. Hun har sat sig i Hovedet at blive fru Prokurator Gjerløv til Ærgrelse for alle Byens dydige Matroner. Og der gives Giebliffe, da Prokuratoren ikke er ganske uvillig. Han er bange for at miste hende, og hun vil ikke være saa let at faa erstattet nu længer. Men han kan ikke rigtig bestemme sig til dette Skridt heller. Det er saa leit med Brudevielsen. Provsten, som er en myndig Mand, er ikke bange for at sige en gammel Synder Sandheden ved en saa gunstig Anledning; det havde han nylig viist, da han holdt Brude-talen for Konsulen paa Stubberud, som paa sine gamle Dage ogsaa havde giftet sig med sin Husjomfru.

Nei, det skulde Prokuratoren ikke have noget af. Ja, havde man endda havt borgerligt Ægtefab! Men det var der nok ikke Udigt til paa det første. Og saa gif Tiden. Men i hans Testamente skulde hun ikke blive glemt.

Det blev hun da heller ikke.

Han gjorde det ikke længe mere. Alle Krokosterne, Øgtemaaltiderne, Drammerne og Toddjerne tog sluttelig

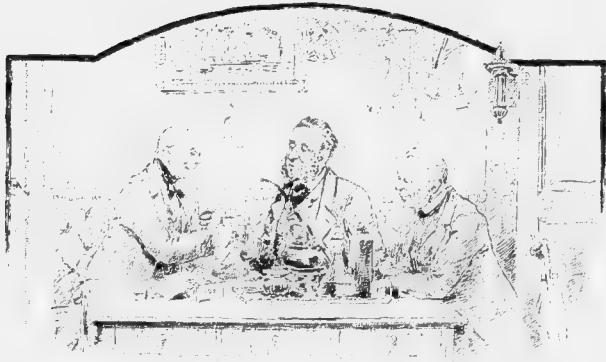
Livet af ham, engang han sad i sin Lænestol, stiv og tyk og stakaandet. For det var ikke alle hans Gjæster, der behandlede ham saa omsorgsfuldt som Kaptein-Dagmesteren, der negtede ham baade vaadt og tort. De unge Løitnanter sorgede af misforstaaet Humanitet isærligen for hans kulinariiske Behov, og en vakker Dag gik de alle efter hans Kiste, med Sorgeslor om Hatten og en vis ode fornemmelse i Maven og i Tankegangen — hvor skulde de nu spise sin frokost henne, og hvor vilde de altid finde Syltelabber til Øgtemad?

Da saa Testamentet blev aabnet, viste det sig, at hele formuen var testamenteret til veldædige Øiemed. Kaptein-Dagmesteren fik Sold-Servietringen og Signetet med det Gjerstløvske Vaaben — Andrine et Legat paa 500 Daler.

Det var en Skuffelse. Hun havde ventet betydelig mere. Men noget er bedre end intet, ræsonnerede Andrine, tog sin Arv og tænkte paa at se sig om efter en ny Stilling „hos en enlig Herre“.

Men fragtemand Jesperien, som for med „Lykkens Prove“ og besorgede forbindelsen med Hovedstaden, prøvede sin Lykke hos Andrine, og hun befandtes ikke uvillig til at indtage Pladsen ved hans enlige Urne og skaffe den Datter, hun havde, en Fader.

500 Daler dækker megen Fortid.

I Kabytten.

Det er en Søndag Eftermiddag ombord paa „Soblomsten“, som ligger i Amsterdam og løser Bjelker fra Fredrikstad for Egidius & Ko. Solen steger, saa Beget næsten er flydende i Sprækkerne mellem Dæksplanterne, vor stolte Trikolør hænger slapt ned fra Gaffelen, og Standeren paa Stortoppen, hvor Kartsiets Navn paradereer i alenlange Bogstaver paa hvid Grund, er ikke til den ringeste Nytte, forsaavidt som den skulde have den Opgave at tjene søndagsseilende Kapteiner til Landemerke. De finder nok „Soblomsten“ uden baade Skilt og

Husnummer, de gamle Kapteiner fra Tjome og Stoffe, fra Fredrikstad og Drammen, som samtidig ligger i Amsterdam og Iesjer, og som er budne ombord til „et lidet Glas Toddy“. De kjender allesammen „Seblomsten“ fra aarelang Samselads, — ja, der findes knapt nok paa alle Amsterdams Kaier en Habitue, det være sig Reder, Mægler eller Sjauer, som ikke kjender den; for den er en af Veteranerne i Bjelketraden. Dens Dugge — nei, om Forladelse — dens Stabel stod paa Gjersø engang i det forrige Aarhundrede, og der er vel neppe et Kne eller en Plank igjen i den af dem, hvoraf den oprindelig var bygget. Men det er det samme; „Seblomsten“ er trods alle sine Ombygninger og Reparationer et godt og solidt Skib; den lafter sine maalte Læster, Rig og Seil er i ypperlig Stand, og er den ikke juft nogen „Hartlooper“ — nu Herregud, den er endnu altid kommet frem med sin fragt, og Tid er endnu ikke blevet sliq en Gjenstand for Omsætning, at man sammenligner den med Penge. Na nei da! „Kommer jeg ikke idag, saa kommer jeg imorra“ — det er den Devise, hvorunder Tjomlingerne seiler, og det falder dem aldrig ind at benytte den nordhollandiske Kanal for Udgaende. De staar heller i tre Uger paa Pampus, denne berygtede Sandbanke i Het V, fra hvilken saa mangen norisk Skipper har gjort saa fornoielige Udflugter til Amsterdam og alle dens Herligheder, til „Stjernen“ med sin blonde, smægtende Vertinde og alle de andre gjestfri Vertshuse — men vi skal ikke følge efter Kapteinerne, naar Skuden

staar paa Pampus, og de tager sig en Landdag, fordi der ikke er noget at gjøre ombord.

Nu er de komne allesammen. Jens Commereg, Kahytsgutten, kommer op af Kahytstrappen og tørrer Sveden af Panden med Skotterbuen. For det er varmt at bære Brikken med Toddybandet og Glasene fra Kabyen over hele det solglinsende Dæk og ned i Kahytten. Theskeerne og Sufferet har Kapteinen under hoistegen forvaring, og Armagnaken, ja den er naturligvis i det rummelige flaskefoder, der findes i Skottet over Kapteinens Koi, unddraget uvedkommendes Blikke.

Skylightet er aabent, og blaa Hvirbler stiger op i den stille Luft, som brændte man Braate dernede. Men en ovet Rogernæse kan skjelne de forskjellige Sorter, som konsumeres. Der er Tidemanns Petum af den blaa stemplede, som horer til Skibsinventariet, og veritabel „Stjeg“, som de stopper ovenpaa Petumen — „til fængfrugt“, som Knarbergen siger, og Justus's Portoriko og Manilla- og Kubacigarer for den, som maatte foretrække slige. Men karvet Skraa er forbudt. Det er ellers Styrmandens Sort; men naar han, som idag, er beæret med en Invitation til Kahytten, maa han gjøre Uskald paa sin Snadde og faar til Erstatning en af disse lysegule Kuba's, som en forslagen Schmauss leilighedsvis har smurt i Kapteinen, og som enten ikke trækker eller kuller.

Men Styrmanden kjender sin Plikt — han roger den med Dodsforagt, om saa en hel Riste fyrstikker skal gaa tilgrunde, og tager sin Mon igjen i Maanefimmet, naar Kaptei-

nerne efter endt Samvær er roede ombord, hver til sit, og han staar der med sin Snadde og ser over Rælingen og tænker paa Hjemmet og spytter i Vandet, hvor han frembringer større og større Kredse af glitrende, hendeende Morild.

„Naa faar dere vær' saa god' aa ta' te takke, da,“ siger Kapteinen og opfordrer sine Gjester til at lave sig „et lite Glas“. Herved bør bemerkes, at Glasene rummer sin maalte Halvpot, og at Diminutivet altsaa blot er diktet af den samme Beskedenhed, som faar Kapteinerne, ved Beretninger om havde Samtaler med Redere, Mæglere og Konsuler, til altid af disse at lade sig titulere med „du“.

Denne Opfordring lader de ærede Gjester sig ikke gjøre to Gange. Det er interessant at iagttage, med hvilken Omhu, ja, man kan næsten sige Andagt, de gaar til dette vigtige Arbejde. Forst Sukker, meget Sukker, og saa meget kogende Vand, at Sukkeret just kan smelte, og Glasiet opvarmes. Det vilde springe af formeget varmt Vand paa en Gang. Desuden er ferskt Vand overhovedet en kostbar Artikel tilskibs. Derfor omgaaes Kapteinerne ogsaa Vandet med stor forsigtighed. Med Armagnaken er det derimod ikke saa noie; den er heller ikke saa farlig for Glasene.

„Na nei, aa nei, naa fek jeg vist for mye,“ ytrer Knarberg, der er den ældste i Laget og i den Anledning er blevet bænket i Gyngestolen, der blot er til Havnebrug og under Seiladsen er surret i Brodskottet. Han har nemlig i Tanker fyldt Glasiet helt til Randen med Armagnak og rent glemt, at han egentlig havde eslet Plads til endnu en liden Vandiskvæt.

„La' mig smake," siger Verten opmærksom og fisker med sin Theste en Smageprobe op af Knarbergens Glas. „Nei, det er da, som det ska' være, det," ytrer han efter en grundig Granskning af Gehalten, baade med Tungen og horte i den venstre Kjæve, hvor ellers Busjen pleier at ligge — „skulde det være no', saa maatte det være en liten Skvæt Armagnak til."

Efter denne trostelige forsikring beroliges ogsaa Knarberg og skjænker i en Skvæt til for at bøde paa Udfaldet efter Proven.

„Skaal over hele Jægt!" siger nu Verten, der har grebet sit Glas og med en gratios Hovedbeining forbindtlig ser paa den ene efter den anden af sine Gjæster.

„Tak, Demies Skaal!" lyder det fra dem, hvis Dugge stod østenfor Pipervigsbugten, og „Dereses Skaal!" fra dem, hvis Hjemstavn var søndenfor Rokentangen — forsaavidt man ikke er Dus; men det er sjelden gamle, stø Kaptener, hvis de ikke tilfældigvis i sin fagreite Ungdom har været Skolekammerater eller gaaet til Konfirmation sammen.

I Sofaen sidder Mortensen og Bjerke under en Alkove af Barkfibet „Soblomsten," saaledes som den saa ud, da den gik paa de lange farrvande, paa Middelhavet og Bordeaux under det gamle blaa flag med gult Kors og det røde og hvide Unionsmerke, og endnu ikke var bygget om til Brig — „Soblomsten" i Profil, seilende forbi, „Soblomsten" med Algerenden til Beskueren paa et rudet Bolgeteppe, der i sin afmaalte Regel-

mæssighed og schatterede Merkeblaahed afgiver de sikreste Garantier mod ethvert Ulfald af Seilge.

Ved den ene Bordende Halvorien, som fører en Ostindiefarer og tydelig er Aristokraten i Selskabet, ved den anden Todderud med rød Paryk og ditte Næse; han taler ikke meget, men drikker des mere. Det er om ham, der fortælles, at naar han kvitterer Lodsien ved færder, gaar han tilfoids og overlader Skuden til Styrmanden og bliver i Koien, til Teyel er i Sigte — og hvad han i al den Tid gjør i Koien, derom skal Glaskefoderet kunne synge hele Klukkearier. „Han ligger aa blaaser paa Glastrumpet,“ sagde gamle Preben Tommermand engang paa Natvagten. — Men paa Skibskisten sidder Styrmanden. Han taler nu slet ikke; for det tilkommer ham ikke i Kapteinernes Selskab.

„Du faar da lave dig en Toddy, du ogsaa, Styrmand,“ siger Kapteinen, og saa faar han sin Cigar. Og mere faar han ikke — det er saa Stik, det. Derfor gjør han sit Glas saa sterkt, som muligt. Fra Styrmands-tiden stammer hos Kapteinerne Vanen med den sterke Toddy, og slige gamle Vaner er ikke saa lette at aflægge.

Og saa begynder Seiladsen.

Man taler om „Jægerlatin“. Hver Mand ved, hvad det vil sige. Det er tillands, det. Tilfids er man

ikke saa høflig. Man er mere ligefrem, der. Visielig findes der ombord Tauge, som hedder Vanter, og Blokke, der tituleres Jomfruer; men forresten hencævner man hver Ting med sit rette Navn, og naar en Kaptein lader Fantasiën skyde en altfor voldsom Fart, pleier man at falde det „en Skipperlogu“.

Naar Kapteiner kommer sammen i Havn eller paa Landjorden, saa varer det ikke længe, førend de begynder at seile. Det er ganske utroligt, hvilke Seileture de fleste af dem i sit lange Liv har gjort, hvilke Eventyr de har oplevet, da de for paa de lange Farvande, hvilken Bra-voor de har vist i farens Stund, og med hvilken Utat de, efter at have reddet Skude og Mandskab, er blevne belønnede af sine respektive Redere. Nu, hvor de for det meste fører sine egne Fartøier og ikke rækker videre end til den botniske Bugt eller til Amsterdam og Dordrecht — ja, nu forefalder der ikke meget. Det kan være en svensk Patron, som var lidt vrang, eller en finsk Kommerceraad, hvis Punsch geraadede ham selv til fordeæ-velse, eller en flodsrevet Mersseils Kuling, som var slem nok i Bælmørke under færder ifjor høst, eller den S. V. Stormen forrige 25 Oktober paa Dogger Bank.

Nei, takke mig Halvorien! det er Gut, som kan fortælle, det. Han er den yngste af dem alle og Kammerat fra Styrmandsskolen med Kapteinen paa „Soblomiten“. Hans firkantede Hoved med de skarpe, graablaa Øine, den dristige Næse, det kortklippede Haar, der alt be- gynder at blive graasprængt, og Hagestjeggene à l'américain

siddet paa en bredskuldret, fortbent Krop. Han er klædt med den flotteste Skipperelegance, i en lys Dress efter sidste Mode, aaben hvid Vest, blaastribet Skjorte med spættet Halsstorklæde, rødstribede Strømper og lakerede Sko — ingenting mangler. Guld-Orenringe, dalerstore Manschetknapper og et mægtigt Guldfronometet med en lige-
 saa værdifuld som barbarisk Kjæde af kombinerede Guld- og Platinalænker — en Erkjendtligheds-gave fra et firma i New-York, for hvem han havde reddet en Stiksbeicæmning — fuldender Paaklædningen.

Og hvad han har oplevet paa Land og paa Bølge, under Monsuner og Taifuner, omkring Kap Horn og i Sundastrædet, i Hongkong og San Francisco — det stiller alle de andre Oplevelser i den dybeste Skygge. Har han forst faaet Ordet, saa er han ikke den Mand, som saa let lader sig det fravriste — det render af ham, som af en Erteæf, og det maa man lade ham, han fortæller ikke kjedelig, som Knarbergen om „det flodsreva Mersseile“ ifjor Høst under Færder, eller dengang han fik Kolera paa Gaden i Liverpool, og han styrtede ind paa et Apotek, og Apotekereren med alle Tegn paa Deltagelse spurgte: „horre har du det henne, min Mand?“ og Knarberg med Ophydelse af sine sidste Kræfter pegte paa Naistedet og svarede: „i Mauen, far!“ og fik de Draaber, som smagte saa smagtig og virkede saa uforlignelig, — eller som Todderud, naar han en ijelden Gang er kommen paa Glid og fortæller om „hosen“ det gif, da han forliste med „familiens Haab“, og aldrig kan komme fra Draget for bare „æh“er og „men“er.

Men det er ikke mere end saa, at de tror ham, de andre hæderlige gamle Skronemagere; hvad han fortæller om Monsunerne, ja, det faar da gaa — de har hørt meget snakke om, at de skal være rent utrolige at komme ud for, og, Gudbevares, Taifunerne ogsaa — den Ting kan ikke være tvivlsom. Og hvad hans Erobringer blandt det smukke Kjon i de forskjellige Verdensdele angaar — nu ja, Herregud, de har ogsaa allesammen været unge engang, og bly Erindringer om svulmende Læber, om bløde Arme og søvne Løfter her og der paa de fremmede Kyster træder op for de fleste uden derfor videre at forurolige Samvittighederne.

Just nu er han i Hongkong. Han fortæller yderst anskuelig om Mandfolkene med de skjæve Øine og de lange Haarpisse og sit Pidichin-Engelsk, om Fruentimmernes Klumpfodder, om Thehuse og Opiumsrogning — og han høres paa med velvillige, men vantro Miner. Han fortæller om det kinesiske Kjøkken og om en Middag, som hans kinesiske Forretningsven — forresten en Fyr, som det ikke var muligt at lure for saameget som to danske Skilling, mine Herrer — havde givet til hans Dre, og om Delikatesierne, hvormed han er bleven trakteret: stegte Albefatte, stuede Hainiskemmer, fyldt Metemark —

„Nei, jamen huer'n naa lei,“ tænker Styrmanden med sit bredeste Grin; men han vogter sig vel for at sige, hvad han tænker. Det er ikke hanses Tilkommelse, det ikke.

En Varmmadsaften.

Hver Tirsdag var der Varmmadsaften paa Klubben.

Klubben var Byens aristokratiske Institution. At blive stemmeberettiget Medlem af denne var det hoieste Maal for enhver fremadstræbende familiefaders Ægjerlighed. Og Klubbens Patriarker vaagede over, at dette Maal ikke var saa let at naa.

At blive „dansende Medlem“ — dertil behøvedes for Landkrabberne 2: Krambodgutterne blot en ordentlig Sivkjole, og for Sjoukterne, det vil sige, de unge Mænd, som aspirerede til eller allerede havde Styrmandsøxanten

— en udadleslig blaa Troie med blanke Knapper og de fornødne Danieben. Paa dem var der i de Dage ingen Mangel. Den mandlige Ungdom var ikke blevet saa blaseret, at den ansaa Dans for et anstrengende Arbejde — uden forsaavidt den af en eller anden Grund maatte fore Dæggepryd over Tilje. Og det forekom jo som oftest; der var Principaler med skoleide og lavhalte Dotre, der var hornloie Redere, hvis Fruer langt udover Grænsen for Georginernes Blomstringsperiode yndede at vinges i en lystig Vals — der var frosken Stormfeldt, den sidste falmende Blomst paa et gammelt adeligt Stamtræ, hvis Rodder var revne op med hendes Fader, Oberstloimanten, som havde henlevet en pensioneret, pretentios og rheumatisk Alderdom i Byen, indtil Higten endelig tog ham — for mange Aar siden, længe før den Tid, de „dansende Medlemmer“, som nu belivede Balsalen, var bleve konfirmerede. De erindrede ham blot som et Skrammebillede fra sin Barndom, naar Spektaklet blev for galt paa den gamle nedlagte Kirkegaard omkring Kirken, hvor de morede sig med at lege Hjemmel, slaa Klink, hoppe Bukt over Gravstenene og udove al Slags anden Udyd.

Oberstloimanten, hvis Vinduer vendte ud mod Kirkegaarden, brugte nemlig at tilbringe Sommereftermiddagene i aabent Vindu i stille fornemhed, beskæftiget med Tobaksregning og Selvbetrægtninger. Og i disse sidste blev han, som man let kan forstaa, forstyrret af den ugudelige Gutteskare og det Turvelevn, den holdt.

Naar han saa gjentagende med Stentorstemme havde opfordret til Rolighed — „læst Krigsartiklerne,“ kaldte Doktorens ældste det, — saa kom han gjerne styrrende ud med hævet Stof, og paa sit noris-danisk fra fællesperioden dundrede han: „Nu, saa skal jeg da f. . . . gale mig, karnosse jer ordentlig, eders Lemler!“

Men det lyffedes ham aldrig at udføre sin Trusel. Gutterne var vistnok mere fortbente; men saa var han til Gjengjæld mere andpusten, og fortere i Vendingen var de ogsaa, saa Udbyttet af den vilde Jagt for Oberstleutenanten i Regelen beistod i et Høsteanfald, mere Ærgrelse og mere Gigt. Saa traf han sig tilbage i sin ensomme fornemhed og slukkede Ærgrelsen med Armagnac og Vand, mere Armagnac og Vand, meget Armagnac og Vand.

Froken Emerentia, eller som hun til daglig Brug kaldtes, Renia Stormfeldt, levede sammen med sin Moder og var aldeles ikke fornem. Hun havde hverken arvet Faderens lynende Øine eller hans aristokratiske Næse. Den mindede om en Veiviser, og for den Sags Skyld kunde der gjerne paa den ene Side have staaet: „THE HÖRTER“ og paa den anden „THE LÄRVSJÖ“. Hvad hendes Figur angik, skulde den i en fjernere fortid have været pompos. Fuldmægtigen hos Sørenskriveren havde engang i forbindelse med den nævnt de hængende Haver i Babylon, som havde gjort Semiramis saa berømt. Han var nu saa belæst og yndede at slaa om sig med sin Lærdom, sjønt der i Regelen ikke var nogen,

som forstod ham. Men denne Vtring kom dog, takket være den Meddelelsens Aand, som paa de Tider herskede i Byen, for froken Emerentias Oren, og han kom bittert til at angre, hvad han havde sagt. Thi lige saa distingveret som hendes Næse, ligesaa hoas var hendes Tunge, og ve hver den, som blev rammet af denne Straffens Svøbe. Han blev piffet med Skorpioner. Og derfor sad Renia Stormfeldt i jelden over, trods sine seks og tredive. Men det ansaaes ikke for en ublandet fornøielse at træde Dansen med hende.

De dansende Medlemmer havde blot Ret til at besøge Klubben de Aftener, der var helligede Terpsichores Tjeneste. Der gaves i Vinterens Løb hver anden Søndag Aftemblæer med mindre Pretentioner: Klarinet, Violin og Bas, og Bal paré fire Gange om Aaret: Jul, Nytaar, Faste-lavn og Kongens Fødselsdag med fuldt Orkester: seks Mand og Stortromme. Og saa to Barneballeer, et til Jul og et til Paaske, som officielt endte Kl. 12, men hvor de voksne gjerne lurede sig til at faa en Svingom extra ovenpaa. Det afgang forresten af den fungerende Dansedirektors Velvilje. Var han i daarligt Humor, klappede han Musikken af præcis Kl. 12. Og der var ingen, som vovede at sætte sig derimod. Dansedirektøren var inappellabel.

Danseligere var det at blive ikke stemmeberettiget Medlem. Denne Grad refruteredes af de ældre, ugifte Herrer. De dansende rykkede lidt efter lidt op til „ikke stemmeberettigede“, naar en vis Direktion havde forvisset

sig om, at Klubben ikke paa nogen Maade vilde have Skam af dem. De kunde, med en forhoiet Kontingent, besøge Klubben til alle Tider, den var aaben, men havde forresten ingen Rettigheder. Disse havde kun „de stemmeberettigede Medlemmer“.

For at opnaa denne, den høieste Grad paa den klubbestiske Rangitige, var det ligesaa uforgribelig nødvendigt at være ægteviet, som for at blive „dansende“ at være konfirmeret, og der skal have været Exempler paa, at Mænd frivillig har givet Slip paa sin Selvstændighed og boiet sig under Hymens Rosenaaq for at blive stemmeberettigede paa Klubben.

Tirsdag og Fredag var Kortaftenene. Om Fredagen serveredes blot skaarne Smorrebrod og efter Behag The eller Øl med Drammer til. Fredagen var mere en Indrommelie ligeoverfor de ikke stemmeberettigede, og de gamle Herrer kom ikke om Fredagene uden ganske leilighedsvis. Tirsdagen var Spilleaftenen *κατ'εξοχην*. Tirsdagen var „Varmmadsaften“; om Tirsdagene samledes Byens og Omegnens Matadorer om Spillebordene i de to store, rummelige Værelser indenfor Billarden og Læseværelset, i hvilket tidte for Tilfældet alle „Bladene“ var ryddet væk, og Spisebordet i Hesteskoform dækket. De faa Hjester havde naturligvis sin Plads ved Midtbordet, de sporadiske maatte tage det, som det kunde falde sig. Servietterne var kunstfærdig sammenlagte i Form af Vifter, Baade, Swaner og alt muligt umuligt, og ved hver Couvert stod der rummelige Vinglas; for det var

en taus Overenskomst, at om Tirsdagen blev der drukket Rødvín til Maden — af Konsul Bredstrups egen importerede „Langfork“.

Toddy var som Læstefrik til Piben fælles for alle Aftener. Toddy er og vil altid blive den norske Nationaldrik, trods Maadeholdsforeninger, Good Templarloger, blaa Baand og bayersk Ol. „Pjostere“ og „Polshøider“, er umoraliske, moderne Fugtigbeder.

Klokken er henimod fem. Det er midt paa Vinteren. Sneen falder i store, flade, frynsede fíller, store som Honiefjer. Tæt, taust, tungt, uden Lidenskab, men uden Ophør. Tranlygten, der hænger over Gaden mellem Hjernehulene, kaster et mat, rødligt Stjær over det hvide Teppe, der lægger sig blodt over Gaden, over Hustagene, over Stakittet, over Træerne i Haven ligeoverfor og op mod Klubdøren og de lukkede Vinduslemmer med Hjertene paa.

Men ud af disse Hjertes, ud af Vinduet over Døren og ud af de store, blanke Speilruder i øverste Etage lyser det saa muntert og gjeffrit og indbydende. Nedenunder er Vertindens Værelser. Paa Klub- og Balastenerne tjener imidlertid to af dem til Garderobe, det yderste for Herrerne, det indre for Damerne. Inventar: Klædesrækker, Haar- og Klædesborster, som, faute de mieux, iblandt ogsaa maa tjene til Skoborster, — Knappe-naalsbreve og Syager. Ovenpaa er Billard, Caré og Spilleværelserne mildt opvarmede, og en behagelig Duft af Potpourri slaar en imøde, naar man kold og frosien

kommer ind fra Snetykket. I hvert af Spilleværelserne staar der fire Spilleborde, med to Lys og to Spil Kort paa hvert. Et Skrin med Jettons, en Skaal til Bêterne, en Table med Griffel i Vaand og en Munk eller Nonne af sammenrullede Klædeslister til at spytte paa og tørre ud med; et Bret med Lysesaksen og et Sidibusbæger fuldstændiggjor Udstyret ved hvert Bord. Eilert, Klubtjeneren, der havde kjendt de fleste af Direktorerne som dansende Medlemmer og endda beholdt sit fornavn — der var ingen i Byen, som kjendte hans Familienavn — Eilert har tændt de seksten Lys paa Spillebordene, faaet Lamperne over Billarden og Lyskronen i Spilværelset i Orden og faster nu et provende, tilfredsstillt Blik over Arrangementet. Fra det nære Kirkeetaarn slaar Kloffen fem, og Slagene falder dumpe og fjerne gjennem det tætte Snefald.

Klingelingeling! — det er Prestens Dombjelder. Han kommer sent idag — det er Sneen Skyld i. Ellers pleier han altid at være der mellem 2 og 3. Der er altid noget at gjøre i Byen, skjønt Kortene er Hovedsagen, som aldrig forsømmes, det maatte saa ine Bagergutter eller regne gamle Kjærringer. Det er et Kvarter Sisd, som skal kjøbes, eller nye Boger til Gutterne eller Kappelbaand til Fruen. Og saa Tid til lidt Ogtmad. For det er tre Mil fra Prestegaarden, og paa sliq Langreise bliver man sulsten, saameget mere, som man ingen Middag har faaet. Være en Bete Sylte til frokost med en Dram til. Han lægger gjerne ivoi Kl. 10.

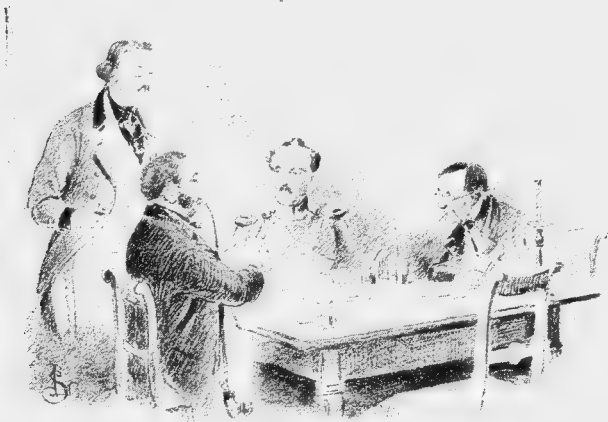
flere Bjelder. Husderen gaar i et væk. Stampen af Snefedder i Gangen, Afvikling af Rejsestjerf, Finmutter, Tulluper og Pjefkorter i Garderoben. Bulder og Stemmer i Trappen. Eilert slaar Doren op, og, idel Smil og idel Buk, gjør han Husets Honneurs for de vante Gjæster, der med uforgivelig Punctlighed indfinder

sig, og efter gjensidig Hilsning bevæger sig gjennem Spiseværelserne til sine ved aarelang Benyttelse hævede Pladse ved Spillebordene.

Der spilles Polstpas, Boston, L'hombre og Whist. Polstpasien er Skibsførernes og endel af Redernes Domæne. Det gaar temmelig larmende til ved Polstpasbordene. De lurer og passer og er indfulde og gjør hverandre Bøter, som altid hilses med Udbrud af heirostet

Munterhed. „Bordfjoreripil,” siger Amtmanden. Han spiller Ehombre, han, med Kammerherren fra Viig og Konful Bredstrup. Iblandt er Oberstleimanten fjerde-mand; men han foretrækker egentlig Boston. Ved Ehomrebordet — det er gjerne det eneste; for det er sjelden, at det lykkes fuldmægtigen hos Sorenskriveren at

faa endnu et istand — gaar det heitidelig, stille og fornemt til. „Med fornøielse, mine Herrer,” siger Amtmanden, som giver forit. Man melder sine Spil i den mest afmaalte Tone, man lægger op sine Spadiller, Maniller og Bastaer med den mest udsegte Artighed; de store Bæter noteres uden unødigt og opsigtsvækkende Rabalder, og Bekreidelser med en Medspiller eller Uenighed om Spillet forekommer aldrig.

Underledes ved Bostonbordet. Boston er det mest yndede Spil, ialfald det, der spilles mest. Hovedpartiet bestaar af Kapteinen, Veiinspektoren og Byens tvende Profuratorer, som ved Spillebordet om Aftenen ufortrødent bliver i sine Roller fra Formiddagsmoderne for Ketten og siger hinanden Grovheder efter Kristian den 5tes Bestemmelser om Tremarksmænd. Og naar Kapteinen har meldt Boston og bliver Bête, saa faar den, der er gaaet Whist med ham, et libligt og anskueligt Begreb om, hvordan det maa være at exercere Rekrut ved hans Kompagni. Samtlige Coitnanter, fuldmægtigen hos Skriveren, naar han ikke kan faa forlokket nogen til en E'hombre, og de fleste af Skibsrederne hylder ogsaa Boston.

Whisten er det nyeste Spil. Det gjælder for det „sineeste“. Ikke saa at forstaa, at det skulde være det fornemste, det som spilles af det forste Aristokrati, for det er naturligvis E'hombren, men fordi det kræver den største Finesse i Spillet, just paa Grund af de saa overordentlig enkle og letfattelige Spilleregler, som ikke giver Anledning til det empiriske Spil, der gjerne drives i Polshpas, E'hombre og Boston.

Og de fire Matadorer, som indtager det inderste Bord i det inderste Værelse, gjælder ogsaa for at være ikke alene Klubbens, men ogsaa Landets og som naturlig Folge Europas sineeste Spillere. Heftyge i Kristiania skal visjelig være svær, han ogsaa; men det er i Kristiania, det. Bordet er derfor ogsaa, trods sin beskyttede Be-

liggerbed, oftest omgivet af Tilskuere, der beundrende betragter de anerkjendte Koryfæers Spil og naturligtvis ikke har Ret til at gjøre Bemærkninger, naar Ritmesteren spiller som et Bagbæst.

For det lader sig ikke negte — han gjorde det undertiden.

Men Ritmesteren var en Mand, som kunde tillade sig slige Extravagancer.

Ege fra Begyndelsen af det syttende Aarhundrede, da en Bondegut ved Navn Sjur Sjurien var kommen til Byen som Visergut hos Byens første Trælasthandler og Raadmand og lidt efter lidt var avanceret til fuldmægtig, Svigersøn og Kompagnon, havde Familien reusieret. Under Navn af Syverien, der senere ved kongeligt Reskript og medfølgende Adelsdiplom forvandledes til von Siewert, var han bleven Stamsfader til en Række af Raadmænd, Konsuler og Statsraader, som med Stamsfaderens Klogt og gode Besiddelser, dennes Svigerfader havde begyndt at ophobe, og Ritmester von Siewert var den sidste Aftling af denne Stamme og Arvingen til en gjennem Generationer opdæmnet Formue.

Uf Naturen var han derimod ikke blevet saa rundhaandet betænkt. En liden Mand med et stort Hoved, der nu dækkedes af en brun Paryk, og en ubændig Næse — og dertil en Smule, en ganske liden Smule lavhalt.

Men hvordan kunde han saa blive Ritmester?

Ja, det er det fine. Det var juist, fordi han var lavhalt.

Der fortælles, at hans Moder, en kraftig Dame med hele Slegtens Stolthed og i den fulde Bevidsthed om den Magt, social Stilling giver, pleiede at sige til sine Born som Trost og Opmuntring, naar Huslærerens Klager blev for sterke, og det slet ikke mere vilde gaa:

„Er du halt, er du lam,
har du Pæing', kommer du fram!“

Og Johan Ludvig kom frem. Forst blev han sendt til Kjøbenhavn for at tage Artium og studere Cæmeralia. Det var jo det Studium, som særlig egnede sig for de Siwertiske. Men han fik ikke Artium. De kjøbenhavnske Profesorer havde i ubeskrivelig forblindelse den Dristighed at lade ham dumpe. Det forurettede Lam, Johan Ludvig, som i Kjøbenhavn havde gjort Bekjendtskab med en ung Skuespillerinde, hvem han gjorde delagtig i sine rigelige Lommepege, og søgte at troste sig, saa godt han kunde, blev, til yderligere Trost og Huisvælsse, for et Aar eller to sendt over til London, dels for at glemme, dels for at lære. Blandt andet lærte han sig at ride.

Saa kom „Krigens Tid“, og Johan Ludvig kom hjem. Overalt paa Kysten, hvor der var noget at forsvare, opstædedes der Strandbatterier; gamle Kanoner fjertes op, Prokuratorer blev Artillerikaptener, Kjøbmænd og Haandverkere i Byerne dannede frivillige Borgerregiment; men Johan Ludvig var ikke skicket til Infanteritjenesten paa Grund af sin medfødte Legemsfeil.

Dog — „wenn alles liebt, kann Carl allein nicht hasien,“ — han fik en iys Ide.

Ride kunde han, og Heste havde han, og saa oprettede han til Fædrelandets Forivar det gule Kor. Seks ligesindede — fornuende unge Mænd, Sønner af Byens fornemste familier, traadte ind i denne Nobelgarde, til hvis Ritmester Johan Ludvig, som Opfinder, enstemmig blev valgt. De øvrige noiede sig med lavere Grader. Der var to Premierlojtnanter og tre Sekondlojtnanter, og Jørgensen, som havde den mindste Hest, blev Kommanderiergeant. Uniformen var glimrende. Lysegule Livfjoler med blaa Rabatter og Solb, sorte Benklæder med ditte og sort Dolman med Swanepels; dertil høie Stoler og store, meget store Tojnudere med vaiende, rød og hvid sjerbuks, og Koret var færdigt. Alt de ikke kom til at aflaa lumfke Landgange fra den engelske Flaades Side eller paa anden Maade ofre sit Liv paa Fædrelandets Altar, havde maasse sin Grund i Byens Beliggende ved Enden af en dyb, temmelig useilbar Fjord. Men dette kan ikke lægges disse heltemodige Unglinge til Laft.

Der findes endnu et eller andet Sted i Verden en stor, koloreret Tegning af en indfødt, kunstnerisk begavet Styrmand fra den Tid, hvor det gule Kor i hele sin numeriske Styrke og al sin Glans paraderer paa Heste, der er en Mellemting mellem Kameler og Huskatte, og paa en Exerzerplads saa grøn, som det reneste spanske grønt.

Alt faar en Ende, og det fik da Krigen ogsaa. Med den det gule Kor. Det opløstes lidt efter lidt. Dels ved Giftermaal. De unge Ægtemænd havde naturligvis

alvorligere Pligter mod Fædrelandet end at ride ud og forsvare det, saa meget mere, som det intet forsvar mere behøvede. Dels ved Salg af Hestene. Tiderne var blevne daarlige, og Hestene gamle. Den ene efter den anden meldte sig ud, og Johan Ludvig blev ene tilbage. Han indstillede Exercitien, men beholdt Titelen. Og han sluttede ikke dem i sit Hjerte, som glemte at tildele ham den.

Blandt andre gode Ting, han havde lært i England, var ogsaa Whist. Det var dengang et nyt Spil, og han indførte det i Norge. Forst blev det spillet i Bivonafsen ved det gule Kors feltmanøvre — derfra bredte det sig over det hele Land. Derved har han indlagt sig en udødelig fortjeneste af Fædrelandet, maaske en endnu større end ved Oprettelsen af det gule Kor. For det gule Kor gif i Graven, ikke med ham, men længe før ham — Whist vil overleve ham i uoverskuelige Tider. Var jeg Billedhugger, skulde jeg agitere for, at der reistes ham en Statue paa Torvet i hans Fødeby, med alle fire Knegtter som Hjørnefigurer paa Postamentet, der maatte indlægges i Mosaik med Monstre af de fjære to og femti. Og saa skulde jeg konkurrere om Udørelsen. Men da jeg ikke er Billedhugger og altsaa ikke har nogen Interesse af Sagen, tager jeg herved forslaget tilbage.

Ritmesteren beboede sine Fædres Gods, den store Eiendom Beldo Kloster, som laa en Fjerdingvei fra Byen, et gammelt Herresæde med gamle Portrætter og

gammelt Porcellæn, slebne Pokaler og vægtige Solbrus, med heiryggede Stole og rundmavede Kommoder. Han havde ingen Verdens Ting at gjøre; thi han havde en forvalter paa Eiendommen, en Bestyrer paa Reberbanen og en Brænderimester paa Brænderiet, hvorfra der leveredes en i de Dage særlig yndet Afvit.

For Sommerne var der altid en Huslærer, til de blev saa store, at de sendtes til Kristiania, og Detrene havde sin Guvernante. Hver Dag kom han ind til Byen, enten tilhest eller for det meste i Kariol — altid med udmærkede Travere, inspicerede Torvet og Fiskebryggen, tittede indom hos Apothekeren eller i Sparebanken eller paa Toldboden — kørte overalt, hvor der var Udflugt til at træffe Byens mandlige Sladderhanke, og han forsomte aldrig nogen Spilleaften paa Klubben. Hans Medspillere bestod af Doktor Rognstad, Presten Stenfjeldt og — Corneliusen.

Pastoren var en svær Mand med et kraftigt, rød- sprængt Ansigt, omgivet af stærkt, mørkt, lidt graa- sprængt, krollet Haar og ditto Baffebærter; med et Par store Hornbriller paa Næsen, bag hvilke et Par blaagraa Øine skuede skarpt og stridslystent ud i Verden. Thi han var en stridbar Kirkens Tjener, en af den Sort, af hvilke man i Borgerkrigenes Tider gjorde Bannerførere og Kongeledere — og han var heller ikke bange for at tage Haand i selv, naar det gjaldt. Han saa paa Ret og Retfærdighed og var noie med Offer og Tiende; men han taalte hverken Drukkenskab eller Losagtighed i sit Sogn, og saa mangen Barnefader var af ham høit

egenhændig blevet pryglet ind i Ægtestanden. Guds Ord forkyndte han purt og rent og i skarpeste form, og om han ogsaa gjorde sine Tilhørere Helvedet hedt, saa var det beregnet paa Bondernes Opfatning, og gamle Kjærringer kunde fælde salte Taarer, naar han saa drastisk deroppe paa Prækestolen udmalede dem de fordømtes Kvaler, de, som var dernede, fordi de heroppe havde været Drankere og Nattelobere, fort Processer og ivoret falske Eder og lurt Fogeder og Prester for det, som Statens og Kirkens var.

Prestegaardens var et Monjerbrug. Der var altid unge Mennesker fra de omliggende Amt der for at lære Agronomi — og forlove sig med Prestedotrene, paafødes der. Der var otte af dem, og seks gik ogsaa ganske rigtig den agronomiske Vej, medens de to andre lidt efter lidt konsumerede de to Huslærere, der fulgte hinanden i det Embede at hibringe Prestens Son, som naturligvis ogsaa skulde studere Theologi, fortaaelien af Cornelius Nepos og Syntaxen i Bugges latinske Grammatik.

Presten havde blot en Svaghed, den var — Kortlegen. Men den var ogsaa fenomenal. Der var ikke det Spil, han ikke spillede. Whist med Ritmeisteren, Polk-pas med Lensmanden, E'hombre med Amtmanden, Boiten med de yngste Leitmanter, femkort med Bøndekafterne, og i Mangel af bedre havde han vist neppe heller slaaet Drag paa en Lanter i Drengesmen. Det var derfor selvfølgelig, at han ikke forsonte nogen Spilleaften i Klubberne i de to Byer, som laa indenfor Prestegaardens-

hestenes Ræfkevidde. Han var ligesaa sikker om Fredagene til Smørrebrød og Polskpas, som om Tirsdagene til ferik Torst og Whist.

Doktor Rognstad havde det mere i Tykkelsen end i Længden, men var ikke dogmatisk, som tykke folk er flest. Der var noget apoplektisk i hele hans fremtoning. Han kunde tirre sig op til det yderste Raseri og den høieste Diskant, naar noget ikke gik efter hans Hoved, og naar Ritmeisteren ikke gjorde det ud af sine Kort, som han efter Doktorens formening burde — og Doktoren havde ofte meget besynderlige formeninger — saa blev der ikke sparet paa de mest nærgaaende Talemaader. Presten vovede han sig derimod ikke paa, dels fordi Presten spillede saa godt, dels og hovedsagelig fordi han gav Beris igjen. Og hvad Corneliusen angaar, saa var hans Spil saa overlegent og ubetinget anerkjendt, at det ikke kunde falde noget Menneske ind endog i Dromme at have noget derpaa at udsætte, ja han spillede saa godt, at det formelig var en Nydelse at blive gjort Lilleslem af ham.

Corneliusen — ja, han var bare Undertoldbetjent forresten, men det kom ikke i Betragtning — var en lang, tynd Mand, endnu ikke de firti, med meget tyndt, hørblondt Haar, kjæmmet meget omhyggelig i Striber over den blanke Skalle, med lange, hvide, bløde Hænder og en overordentlig langsom, overlegen Maade at tage alting paa.

Howdan han blandede, og hvordan han gav Kort!

Han gav dem baglængs, alle fire paa engang, det var medfødt Begavelse. Og naar han saa i den ven-

ligste form og med et mildt Smil om de tynde Læber kunde sige: „Nei, nu spilte da Ritmeisteren virkelig som et Net“ — saa var det saa overbevisende, at hverken Ritmeisteren eller Doktoren eller Presten eller de omkringstaaende et Øieblik tvivlede paa, at Ritmeisteren virkelig var et Net — og det faldt aldrig Ritmeisteren ind saameget som at forsvare sig engang.

Derimod interPELLerede Ritmeisteren gjerne de omstaaende Tilstuere.

„Di staa der, Di, Sorensen — aa vær saa snil aa stop Piben min, — Tobakspungen ligger paa Speilbordet.“

Og Sorensen, som var theologisk Kandidat med bedste Karakter og Undenlærer ved Borgerskolen, styrkede sig „med ferocielse“ over Tobakspungen og kom igjen med stoppet Pibe og tændt Sidibus — „vær's artig, Hr. Ritmeister!“ Eller:

„Di kunde gjerne lave mig en liten Toddy til, Di, Jonsrud — Di ved, hvordan jeg liker den, mye Armagnak og mye Sukker og — æ“ efter Jonsrud, som allerede er paa farten med det tomme Toddyglas — „vær endelig forsigtig med Vandledningen, Jonsrud!“

Paa Slaget otte kommer Eilert, som af og til har pudiet Eyene og seet efter Øvrene og her og der ogsaa lavet en Toddy for de ældre Herrer — han kjender alles specielle Smag —, og melder:

„Maten er servert, vær's artig!“

Saa fører Amtmanden Ritmeisteren, Kammerherren Konful Bredstrup, Oberstleitnanten Presten og saadan

nedover efter Rang og Værdighed, altid to og to, hinanden tilbords. Saa er der ferisk Torst eller Fiskepudding med Hummersauce, Fugle- og Øfsesteg om Vinteren, afkogt Laks og Kalvesteg paa Vaarparten, i Slagtetiden Kjødfager og Pølsemad og Marcpudding i det uendelige, og ved Mortensmes hele Gaasestofte — Gaasesteg med Æbler og Svedsker, Gaas i hvid Sauce, Gaas i brun Sauce og Gaas med Surkaal. Og efter den gode Regel, at jaavel fisken skal svømme, som Øfsen skal drikke, gjøres der slittig Besked i Rødvinen. Eilert gaar omkring og trækker op flaskerne, og de lange Korke farer ud med slikt et lovende, forførende Smeld, at man bliver ganske tørst bare ved at høre det.

„Maa jeg ha' den fornøielse," farer som en Krydsild over Bordet. Apothekeren tager altid Sukker i Vinen. „Daarlig Vin behøver det," pleier han at sige, „og god Vin fortjener det." Gud bevares vel, hvor Kammerherren, som har ligget udenlands i sin Ungdom og levet længe i Frankrig, foragter ham for denne daarlige Smag. Og saa pleier gjerne Amtmanden eller Kammerherren med den Courtoisie, der udmerkede Herrerne af den gamle Skole, at kalde paa Klubtjeneren og sige: Hør nu, Eilert, naar du gaar ned, saa faar du hilse Mad. Moldrop og sige, at det virkelig var udmerket iaften. Og Mad. Moldrop, som har været Klubvertinde nu indpaa de firti Aar, sidder i sin Lænestol nede i Kjøkkenet og venter paa Eilerts Budskab, og hun havde heller givet Afkald paa sin Gage end paa denne Umerkjendelse.

Ja, hun havde vist faaet et Slagtilfælde, om den en Aften var udeblevet.

Det er en alvorlig Haandtagning med „Velbefomme“ efter Bordet, og saa gaar det til Arbeidet igjen. Der er Rubbere, som maa spilles tilende, der er Bæter, som staaar igjen og skal affspilles, og Kloffen bliver over elleve, før det kommer til almindeligt Opgjør. Eilert faar Ordre til at lade de forskjellige Heste spænde for, Corneliusen stopper med Sjælsro og Værdighed en hel Del blaa og gule Sædler i Tegnebogen; thi der spilles 12 Stillinges Whist med en Dalers Parc ved Ritmeisters Bord. Ritmeisteren bander over det Uheld, som altid følger ham, og giver naturligvis alt andet end sit eget Spil Skylden.

Der er en gjenmtidig Hjælpen paa af Vderto i Garderoben og en gjentagende, hjertelig Beden farvel. Hestene smaaafnegger og ryfter paa Dombjelderne, Sneen er holdt op at falde, det er blevet kuiserende koldt, og Maanen kaster sit matte Skin over Sneelaget i de stille Gader. Afsted gaar det, Spidslæde efter Spidslæde, og fodgængerne, som stæbber i Sneen eller staaar bagpaa med nogen af de udenbys, raaber sit: „Godnat, godnat! vel hjem, hils Kone og Børn!“ Og „Godnat igjen! Godnat Prest!“ lyder det tilbage til Presten, som staaar igjen i den aabne, oplyste Gadedør og gjør Klubbens Honneurs. For tre Mil i det fere, før Sneploegen er gaaet, er et uoverkommeligt Arbeide for en gammel Prestegaardshest, og Presten er ikke Dereplager. Han

bliver Natten over i en af Mad. Meldrops Gjesteværelser — hun har Rettighed til at modtage Rejsende ved Siden af sit Klubværelse — og førend han gaar tilsæns, regner han over sin Gevinst. Han har haft Held, han og saa. „Det kan saamænd bli' til en ny sort Kjøle til Mor,“ siger han. Og saa slukker han Lyset og trækker Dundyngen høit op under Hagen.

Læskesygen

Paa Toldbod Bryggen.

Det gamle Rom havde sit Forum, Paris har Boulevarderne, Berlin „Unter den Linden“ og Hamburg sin Jungfernstieg.

Vi havde Toldbod Bryggen.

Mest Lighed havde den med Forum. Boulevarderne, „Unter den Linden“, Jungfernstieg er mere en Tunleplads for Flanører, en bolgende Memorskemasje uden Maal og Mød — paa Forum derimod samledes Roms adstadige Borgere, der forhandlede Statens Anliggender af Byens ærværdige Fædre, fra Forum udgik der Love og Forordninger urbi & orbi.

Paa Toldbod Bryggen samledes vor Bys ærværdige Fædre hver formiddag, naar Deiret nogenlunde tillod et

Ophold i fri Luft. Og selv under Paraplyernes skyttende Tag eller Regnkappens skjermende Folder kunde man finde dem der hele Vaaren og Sommeren og Høsten udover. Her diskuteredes Byens Unliggander, her reguleredes Priserne paa Battens og Pitprops, og herfra udgik mangen Beslutning, som veiede tungt og laa for de Laastebonder af Sem, Stoffe og Ramnæs — urbi & orbi.

Om Vinteren, naar Ijen laa, og ingen færdsel var ved Toldbodbyggen, var Skuepladsen for de ærværdige Fædres legislatoriske Virksomhed henlagt til Torvet mellem Bonderne med sine Vedlæs, Kalvestrotter og frosien Sjal.

Had nu Toldbodbyggens Beliggenhed angik, saa var den saa gunstig, som tænkes kunde. Midt i Byen med en lang front mod Fjorden, hvor et Par Sildejægter fra Vestlandet, Kornslupper fra Danmark og Kjøbmand Lindegaards Skonnert med Styfgods fra Hamburg eller Kjolibriggen med Kul fra Hartlepool eller Ole Prebensens og Keier Jespersens fragtebaade saamtidig kunde ligge og losie. Mellem Bryggen og Toldboden, som havde den norske Love over Døren, var en aaben Plads, stor nok til, at Halvdelen af Byens Befolkning kunde forsamle sig der.

Paa den ene Side Konjul Bredstrups Kastetomt, Pakhus og Brygge, hvor hans Skonnert, „De tre Søstre“, pleiede at losie Vinfadene, naar den kom hjem fra Bordeaux, Nantes eller „Pembif“, som det heder i Somandsiproget. De større Fartøier losiede gjerne i en Udhavn; for de havde ikke godt for at komme ind igjennem den

lange, trange og useilbare Fjord, ved hvis Ende Byen er beliggende.

Paa den anden Side Madam Aslaksens Brændevinsudsalg med „Beverting af Øl, Kaffe og Smørrebrød“, som et sort Skilt med hvide, noget skjæve Bogstaver over Døren underrettede Toldbodbryggens Besøgere om. Madam Aslaksen havde naturligvis ogsaa sin egen Brygge; men baade hendes og Konsulens var skilt fra Toldbodbryggen ved brede Mellemrum, som dannede ypperlige Baadhavne, der om Formiddagen var fuldpackede med alle fisterbaadene fra Udhavnene, som kom ind og bragte fersk Fisk til Byens forsyning.

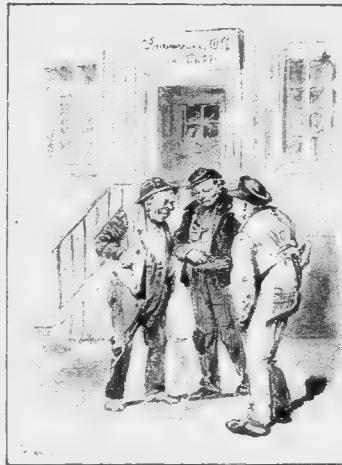
PAAL
Munkeækkæ

Klokken var mellem sex og syv om Morgenen. Niels Frydenlund, Lassefygen, Paal Munkeækkæ og endel andre af Byens velbestalte og mer eller mindre fordrukne Sjævelag driver omkring med Hænderne i Bukselommerne, flør sig af og til i Hovedet, tager et Tag i Bukselinningen eller skubber Ryggen mod et Hjørne og hvælver Busen fra venstre Side til høire og vice versa.

„He,“ hoster Lassefygen, „jeg er saa inderlig fuld a' Kulde og Krim“ — og, mærkelig nok, de andre er ligesaa plagede af disse Onder, og saa tæller de over de respektive kontante Beholdninger fra Gaarsdagen, og da det netop rækker til en Pægl, bliver man enig om at

anvende den samlede Sum til en styrkende Morgendrif hos Madam Uslaksen.

Klokken slaar syv fra Kirketaarnet. En af Vorskarlene kommer og heiser flaget. Saa kommer den vagthavende Undertoldbetjent, ser paa Veiret, spytter og forsvinder i Vagstuen. Han kommer ud med et drabeligt Nogleknippe, de svære Hængelaase paa Toldpakhusets jernbeslagne Port fjernes, Bommen indenfor tages bort, Dorene aabnes paa vid Væg, og det mystiske, skumle Rum, som blot modtager sit Lys fra denne Port og et Vindu ved Siden af samme, hvor Declarationsbordet staar, synes at gaa indover i det uendelige.

Der strømmer ud en sterk Duft af Kolonialvarer, Spirituosa eller Torfisk, alt efter Aarstid og Omstændigheder, og blander sig med Morgentaagen og Tanglugten udenfor.

Saa kommer Kontoristerne paa Kassererkontoret, Undertoldbetjente og Overtoldbetjente og tilsidst, henimod Kl. 9, Kassereren i egen hvide Person med sin brede Guldtresle om Huen, og det store Apparat udfører sit daglige, jevne og indbringende Arbejde.

Fisken er allerede fra den tidlige Morgenstund begyndt at komme. De lægger til mellem Bryggerne og fortærer sin Fisk. Smaaåld i store Dynger i Forstaven, Hvitting og Smaatorst i Balsjer og paa Tofterne, levende Torst og Spetteflyndre i Vandet under Tiljerne eller i Hyttesfadene paa Slæb, hele flisefade med Hummer, paa hvilke Klorne for Sikkerheds Skyld er surrede, ferst Maafrel, Kolje til Fiskemad, af og til lidt Horngjæl, en Helleflyndre, en Havkat eller en Laks — Ræker i Blikspand og Taiskrabber i Kvartere.

Og med Producenterne kommer Konjumenterne: Byens Tjenestpiger og en eller anden omtænkksom familiefader, som benytter Morgenstunden til at skaffe sig og sine en Ret fisk til Middag. Toldbetjentene og Korskarlene har, som de ferste paa Pladsen, ogsaa det ferste Udvalg og lægger naturligvis Beslag paa det bedste.

Saa kommer Lars Madien. Det er en af Byens Originaler. En liden Mand med et stort Hoved og en umaadelig hoi Hat, der er brunblank af Alder, Thevand og Borstning, i en sid brun Livsjole med blanke Knapper, og den tilbagepringende Hage begravet i et Uhrre af et fort Halstorklæde, hvoraf to vældige Fadermordere stikker op, som om de vilde sige: her er vi ogsaa. Det ene Ben er betydelig kortere end det andet, og da han dertil er i hoi Grad hjulbent, gjør hans Figur en overordentlig komisk Virkning, der han halter omkring fra Fiskerbaad til Fiskerbaad, hilser paa Toldbetjentene, isperger paa

Fiskepriserne og forløger at udlokke Herilabernes Hemmeligheder af Tjenestepigerne.

Lars Madsen var en Mand over de bedste Aar. Han havde i sin Ungdom for længe, længe siden faret tilses, han ogsaa, men arbejdede saa en liden Formue, kjøbte et lidet Hus med en Jordslap i en af Byens Udkanter, og her levede han sorgfrit og lykkelig med sin Hustru Randine, som var et Hoved høiere end han, med sorte Løskroller og violette Kappebaand; her dyrkede han fine Poteter og drak mange, mange Drammer.

Og det havde han Raad til; for Brændevin var billigt i de Dage, og det blaa Baand endnu ikke indført. Han havde aldrig været noget Lys, og til Styrmands-
examen havde han ikke drevet det; men de lange Aar, tilbragte med at sætte Poteter, hygge Poteter, spise Poteter og drikke Potetesaft, havde gjort en halv Idiot af ham. Han var en stadig Skive for alle Byens lyse Hoveders Vittigheder, og utrolige var de Skrøner, de kunde flaa i ham, og som han senere med største Alvor folporterte. En uopdragen Skoleungdom forloømte ogsaa sjelden nogen Leilighed, naar han viste sig udenfor Skoletiden, til at regalere ham med et Smædedigt, der mere udmerkede sig ved dristige Rim end ved en høj Flugt. Naar Lars hørte det, blev han altid slyvende jint, og det hændte ikke sjelden, at han med løftet Stof forsøgte at sætte efter Gutteflokken; men det lykkedes ham aldrig at faa afstraffet nogen. Dertil var hans Ben for korte og for uregelmæssige; men det forhoiede altid Fornoielsen at faa ham til at springe.

Hørnefogden og Lodsoldermanden indfinder sig paa Embeds Vegne. Den første med Uniformshue og i en kort Pjekkert med store Hornknapper, den anden i blaa Livkjole og hoi, graa Hat. Han gik altid med hvidt Halsbind — det gjorde forresten de fleste af de ældre Herrer. Livkjoler var ogsaa en yndet Beklædning. Det var sliq en behagelig Sommerdragt, man var altid „klædt“, naar man var i Kjole, og saa var det saa bekvemt at faa slidt den ud.

Det begynder at blive livligt. Kjøbmænd og Skibsredere, som har forretninger paa Toldboden, indfinder sig. En og anden af de kommende finder en Ret Fisk, som passer for ham, og Kaffezygen eller en af de andre fyldebetter er altid for en Dram villig til at bære den hjem. Ritmeister Siewert kommer humpende paa sit guldknappede Spanisfror ned fra Klubben, hvor han har sat Kariolen ind, Doktoren gjør et Slag ned paa Bryggen for at høre nyt, og tre-fire Skibsredere staar og snakker om fragterne og hvilke Svin Skibsmæglerne i Honfleur er, og om det ikke skulde være fordelagtigt at tage en Saltladning for Briggen istedenfor at lade den gaa hjem med Ballast.

Mægler Glunck kommer i kaffebrun Livkjole med sorte floiels Opslag, Hatten i Nappen, Tommelfingrene i Armhullerne paa den storruddede floiels Vest, der dækker den fyldige Mave, med lyse Benklæder, som er vide nok, men lidt for korte, Ankelstø og hvide Stromper. Mægleren er en jovial fyr, Stemmen kluffer af indre for-

noielle, naar han taler, og han har altid Hæstværk. I en fart faar han fat paa Lars Madsen —, som juft af en Tjenestepige, af hvem han vilde vide, hvad Familien havde haft til Middag igaar, som var Sondag, havde faaet det mere formelle end fyldstgjørende Svar: „Stegte Murmesternæser, far!“ — og betror ham, at Renia Stormfeldt er blevet forlovet med Grev Raben, som laa paa Bjernejagt oppe i Divilstad, hvor han imidlertid som vanligt ikke kunde træffe Bjørnen, og som derfor herefter vilde vie sit Liv til Kampen mod Dragen — at Høiesteret skulde forlægges til vor By, og Lensmændene faa røde Uniformer med hvide Opflag istedenfor den hidtil reglementerede graa med grønne Ditto, som de dog aldrig traf paa; for de saa ud som Slavegevaldigere i den, mente de.

Saa kommer Konsul Bredstrup, bredskuldret, bredbent og mægtig. Han og Ritmesteren veksler sine Morgenhilsener, forespørger sig om de respektive familiers Velgaaende og afgjør Leverancen af et nyt Kabeltaug fra Ritmesterens Reherbane til „De tre Søstre“, som juft ligger og losser ved Konsulens Brygge. De spadserer frem og tilbage, Konsulen værdig, med Hænderne paa Ryggen, Ritmesteren humpende et halvt Skridt bagefter, og ingen nover at forstyrre disse to Matadorers intime Underholdning.

Men Lars Madsen kan ikke holde sig længer. Han maa blive sine vigtige Nyheder kvit, og han har desuden altid en stor Svagbed for at komme i Snak med „de fornemme“.

„Ha' Di hø't" — han kan hverken sige R eller S — „ha' Di hø't, at Jenta Tomfelt æ blit follovet mæ Gjeve Jaben?"

„Na Sludder," svarede Ritmesteren, der aldrig kan udstaa at blive set paa nært Hold sammen med Lars — af visse Grunde.

Der er en vis Familielighed i deres ydre Apparition, som er i høj Grad generende for Ritmesteren, men som Lars i sin Godsfjottethed er meget stolt over, sjønt den kaster et noget tvivlsomt Lys paa hans ialig Moder. Men i gamle Dage tog man det ikke saa noie med den Slags Ting.

„Ungdoms Daarlighed, Deres Naade," svarede Thomaïne Tellefs Kammerherreinden, da denne spurgte hende, om det var sandt, at hun havde haft et Barn. Ja, det var ikke noget at sige paa det. Barnet var Jungmand, og Thomaïne fik Tjeneste og blev senere gift med Kuffen.

„Jo, de æ vikkeli tant, Jitmette, foj Mægglejen ha' fottalt de' —"

„Na, dra' til Bloksbjerg!" siger Ritmesteren over Skulderen med den ham egne Omgangstone ligeoverfor laverestaaende. Han havde vænnet sig til det, dengang han havde to Premierleitnanter, to Sekondleitnanter og en Kommanderfergeant at kommandere over.

„Nei, gaa nu hjem til Randine og tag Dem en Dram, Lars," siger Konsulen, „og tro ikke alt, hvad Mægleren strøner i Dem!" og der staar stakkars Lars med Underlæben hængende helt ned i Halsbindet og har

af alt i Verden mest Lighed med en Torst, som er kommet paa det tørre og snapper efter Luft. Og i hans uklare Hoved dæmrer den Tanke, at denne Verden dog er en daarlig Verden, naar der kan findes slige Spottegjoge som Mægler Glunck og slige Grobianer som Ritmester Siwert. Men en Trost har han, en Dobbelttrost, og det er Randine og Brænderinsflasken. Randine har forstaaelse for ham, og han har forstaaelse for Brænderinet. Høst de to har han aldrig fundet Svig.

De af Toldpersonalet, som ikke juist har med Veining, Maaling og fortoldning at gjøre, blander sig med Grupperne. Undertoldbetjentene hilser paa langt Hold og i dybeste Ærbødighed Byens Matadorer. Overtoldbetjentene feler sig ligeistillet og nærmer sig mere utvungent, og inart er der en almindelig Konversation. Der udveksles Nyheder, den sidste forlovelse diskuteres, og Jomfru Pederiens Opflag er Gjenstand for en stærk Dadel. For det var slet ikke pent af hende, at hun gav Lindahl, som stod i Butiken hos Haagenien, Lohpaz, bare fordi Kuldmægtigen hos Byfogden var begyndt at kurtisere hende og paa de sidste Baller havde gjort sig stormende Kur, at Lindahl havde drukket sig fuld og lovet Kuldmægtigen Juling, „naar de kom ud“.

Men de kom heldigvis ikke ud sammen; thi Lindahl blev liggende paa en af Bænkene, og det var kun ved Hjælp af de mest indimigrende Overtalelser og den kraftige Haandsrækning, at det lykkedes gamle Eilert, Klubtjeneren, at faa ham ned af Bænken og bragt hjem.

Pyt, fuldmægtigen, han var kjendt i Kristiania som sliq en løs fugl, som løb efter hvert Skjort, og Birthe hos Kasjereren havde jo nylig givet ham saaledes under Øret, fordi han blev nærgaaende, at han ikke kunde gaa

i Selskabet hos Sorensskriverens, saa høven var han paa Kindet. Og aldrig vilde det falde ham ind at gifte sig med Andrine Pedersen, som bare var Datter til en Fragtemand.

Med Jomfru Johannesen var det ogsaa betænkeligt. De sagde baade det og det om hende, og hvordan det nu sluttelig forholdt sig, vilde Tiden vise.

Thomsen hos Blaarud havde ogsaa lovet Fuldmægtigen Juling, og derfor gif Fuldmægtigen ikke ud uden paa de Tider, han vidste, at Thomsen maatte være paa Kontoret, eller han havde kommanderet en af Politihetjentene i Hælene paa sig.

Uf hvad de ærværdige Fædre saadan snakkede frem og tilbage, fremgif der ikke alene, at Fuldmægtigen maatte være en Don Juan af farligste Sort, men ogsaa, at de ærværdige Fædre faderligen beskæftigede sig med sin Bys De og Vel.

„Nei,“ siger Konsulen og trækker et Repeterubr i en mægtig Kjetting med store Ngatsigneter og Uhrnogel op af Uhrloommen i den venstre Bukselinning, til hvilken Ende han har maattet isybe Vesten paa vedkommende Sted op; — „nei, mine Herrer, klokken er ti Minuter over Tolv; jeg vil ikke, at Maden skal blive kold og Fruen utaalmodig.“

Vel at merke, Konsulen sagde altid „Fruen“, naar han talte om sin Kone, og han forisomte ingen Anledning til at gjøre det. I de Dage var blot Embedsmænds Hustruer fruer; de andre var bare Madammer, om de var aldrig saa fine, og derfor var Konsulatpoisterne saa overordentlig sogte. Vi havde Konsuler gaaende for, snart sagt, alle Nationer, skjønt der aldrig kom andre Udlændinge til Byen end Jydeskipperne og i Ny og Næ en Hamburger Probenreuter, saa jeg har al Grund til at antage, at det at være f. Ex. portugisisk Konsul i vor By var et fuldstændigt Sinecure.

Naar nu Konsulen havde gjort den vigtige Opdagelse, at Kloffen nærmede sig Tolv, saa fjernede man sig efter hvert og søgte sit Hjem og sin Middag med Bevidstheden om at have tilbragt en behagelig og lærerig Formiddag og beriget sig med Talestof til Pasjaren ved Middagsbordet. For Mor vilde jo ogsaa gjerne vide, hvad som passerte i Verden.

Saa laa Toldbodsbryggen ode til Kl. 4 med Undtagelse af de tre Dage i Ugen, da Dampbaaden kom, — vor Dampbaad, som kom Kl. 2, og som det altid var en fornøielse at se.

Harde om Formiddagen de adstadiige Borgere været det eneraadende Element, saa frembed om Eftermiddagen Toldboden et ganske andet Skue. Da tilhørte den Gutterne, og de drev der uforstyrrede allslags Sport: Sidsten, den sorte Mand og Røver. Men mest Fiskeri. Og der var passionerte Fiskere iblandt dem. Forst var det lange Fredrik Knudsen.

Han boede nærmest, og neppe havde han faaet Skolebøgerne fra sig og Kaffelkvættten med Smorrebrodet i sig, før han var der med sin lange Fiskestang og udfæstede sin farlige Løkkemad for dem af Havets Beboere, der færdedes i Toldbodsbryggens Nærhed. Arterne var jo ikke mange: Bergnebbe, Hvitting, lidt Smaatorf, en og anden Sy pige og undertiden et Dvergeexemplar af en Sandslyndre. Krabber aniaa Fredrik det vel under sin Værdighed at fiske. De er saa dumme, at de bider paa en Bete rød Mærsten i en Snor, og det er ikke nogen Mær, det, mente han.

Paa de andre Brygger drevs ogsaa privatim Fiskeri, men ikke med det rige Udbytte som paa Toldbodbryggen. Det var vel alt Uffaldet efter Fiskerbaadene, som her samlede en fulden Hvittingsstim, og i Regelen kunde de smaa Fiskere efter et Par Timers ufortredent Arbeide gaa hjem med et Knippe fingerlange Piriler, som Mor da blev plaget og pint med saalænge, til hun lovede at stege dem.

Badning var aldeles forbudt paa Toldbodbryggen og de nærmeste Brygger, og det ansaa vi Gutter som et svært Indgreb i vore Rettigheder; for paa alle de andre Brygger drevs denne Øvelse med stor Jær — og naar Dampbaaden om Sommeren i Middagstiden passerede Byens Brygger, kunde de Reisende fryde sine Øine ved Synet af lutter smaa Udam'er, som spantulerede omkring paa Bryggerne eller „gik paa Hue" ned i det vaade Element.

Toldbodens Glanspunkt var imidlertid de Dage, Dampskibet kom; thi da samlede begge Kjen der, da var der nok af courtisen och flården och nöiet — af alt, hvad Byen siede af Nand og Skjenhed; da straalode Toiletterne, og Viddets Funter glimrede. Der var ikke den Kontorbetjent eller Krambodgut, som ikke fandt paa en List for at kunne komme ned paa Bryggen til Dampbaadstiden, og da Dampbaaden altid med stor Hensynsleshed lod vente paa sig, saa havde man Tid nok til behagelig Underholdning.

Her var fuldmægtigen rigtig i sit Es — han svæmede omkring som en Sommerfugl mellem Grupperne af de unge Damer, med Torgnetten klemt i Øiet, pomadi-

feret og duftende af alle mulige Esjensier og med lyie-
gule Handsker — aa, han var rent ud uimodstaaelig, og
det var intet Under, at Jomfru Pederisen havde slaaet
op, og Jomfru Johannesen — ja, at Jomfru Johanne-
sen var rent gal efter ham. Saa sagde de da.

Og de ligesaa foretagslystne, men mindre oviede
Krambodsvende saa naturligvis med stor forargelse og
indædt Harme paa denne luftige Laps, som overalt var
dem iveien, og som de aldrig kunde faa fingre paa;
dertil var han dem for slu. Bag sine Parasoller holdt de
unge Damer et vaagent Øie med fuldmægtigen og havde
kun et halvt Øre for alle de mere eller mindre flodsede
Artigheder, deres Kavallerer prøvede paa at sige dem.

Som sagt, Dampbaaden lod vente paa sig, og Kur-
tisen gif deilig.

Kammerherrens Kaleshevogn med de to fede Brune
og Kuffen i gult Livré holder oppe i Gaden — der var
altid nogen, som skulde reise, eller som ventedes i Besøg,
og Kammerherreinden holdt ved saadanne Anledninger
„Tour“ paa Bryggen —, og naar hun var der med sine
Dotre, saa var fuldmægtigen tabt for alle de andre unge
Damer. For han havde i „Foreningen“ lært Kammer-
herreinden at kjende og danset med hendes Dotre, og et
saa godt Bekjendtskab forsonde han da ikke at fornye, da
Skjæbnen kastede ham paa disse Kanter af Landet.

„Der kommer'n!“ lyder det endelig fra en af Gut-
terne, der interesserer sig mere for Dampskibsruuten end
for Kurtisen, og som paa den yderste Ende af Mor

Uslafions Brygge har staaet paa Udfig — og „tak—tak—tak—tak!“ der kommer den virkelig om Odden, fuld-
 pakket med Passagerer under Solseilet, og piber til Ære
 for Byen. Almindelig Trængsel ud mod Bryggekan-
 ten, og „Pel-ti-Olsen“, som ikke har saa godt for at udtrække
 sig mundtlig, faar et ivare Braak med at paaie, at ingen
 falder i Vandet, og skaffe Plads for Landgangen.

Publikum naar pakket som Sild og glaner over
 Skuldrene paa hverandre og spejder efter Bekjendte blandt
 de Reisende. For dem, som skal ombord, er det næsten
 umuligt at trænge sig igjennem med Haandkuffertor og
 Reiseræsker; Postmeisteren kommer med Posten, Expedi-
 tereren vaager over de ankommende og afgaaende fragt-
 kelli, foretagiomne Krambodfyre svipper ombord for at
 vekle en flygtig Bilsen med Lisa, den svenske Oppartnings-
 pige, som har sat dem alle skuer i hovedet, Dampipillet
 arbejder, og Sjæerne freder.

„Ska' jeg bæra for Dere!“ raaber nogle Gadegutter i Munden paa hverandre. Kort sagt, man har en følelse af, at man ogsaa er i en Verdensstad.

Saa hviner Damppiben, saa Publikum maa holde Hænderne for Ørene, de, som har puffedes for at komme ombord, puffer sig frem for at komme iland igjen, Kapteinen staar med Hænderne i Pjekkertlommerne paa Kommandobrettet — „Ind med Land —“ begynder han i dybeste Bas, men Stemmen slaar over til høieste Falset, naar han kommer til „— gangen“, endel Gadegutter raaber Hurra, Lassefygen kaster Landtauget los, Skovlerne kommer i Gang, og Kammerherrens Kaleshevogn, ladet med Gjeister og Kuffertes, sætter sig i magelig Bevægelse.

Fuldmægtigen klemmer Monoclen i Øiet og ser sig om.

Jo, ganske rigtigt. Jomfru Pederien, som under hans ivrige Konversation med Kammerherrens Damer paa frastand har iagttaget Gruppen og ikke jult givet de venligste Svar til de Herrer, der har benyttet Fuldmægtigens fravær til at nærme sig — Jomfru Pederien med en Veninde findes endnu paa Pladsen, og hun sætter op sit elskværdigste Smil og straalet som Morgenrøden, da hun ser, at Fuldmægtigen har opdaget hende og nu lancerer fra den ene Ende af Bryggen til den anden for at tilbyde sin Todiagelse paa en Spadertur. Veiret er saa deiligt, og oppe i Skoven er det saa vakkert.

Ja, den Fuldmægtigen!

Birthes Bryllup.

En af Gutterne havde „været nede“ i Timen, og da han kom op igjen, bragte han med sig en sammenlagt Seddel med et Par Smertflekker paa; den rastes mig hemmelig under Bordet.

Seddelen var tilklæbet med en Oblat, der rimeligvis i sin Ungdom havde været hvid; thi den neutrale graa farve, den nu havde, kunde ikke henregnes til nogen af de prismatiske. Den var forsynet med fuld Adresse med Hr. foran Navnet og havde følgende Indhold:

„Naar dere er færdi paa Skolen. Kl. 4, Vil dere da Have den fornielie og kome i midt Brolop. For det bliver Darn aftensmad og danses.

Erbodiy
Sivert Evesen.“

Nu var Sivert og jeg Dusbrodre fra min tidligste Ungdom. Han var Diergut hjemme, da jeg blev født,

han horte til mine allerførste Erindringer, og Venfabet havde altid været ubearømt. Jeg vil ikke sige, at han just „vogtede mine barnlige Sjed“ — det havde han ikke Tid til. Thi kort Tid, efterat den mærkelige Begivenhed fandt Sted, at jeg kom til Verden, gif han tilses, hvilket ikke alene ifølge Visen er „danskes Vei til Roes og Maat“, men for hver Kabytjung Veien til at opnaa Rang og Værdighed af Skibsreder, Grosierer og Konjul. Han avancerede imidlertid ikke længere end til fuldmatros; thi som følge af et fald fra Merieraen og ned paa Kjelvinet, hvorved han brak et Ben, blev han uduelig til videre Skibstjeneste og var nu ansat som Leierorskarl. Men om Vinteren, naar han var hjemme, og ellers i ledige Stunder vedblev han af gammel Kjærlighed til Huset — og til Birtbe — at gaa i Gaarden, hvor han paa de forskjelligste Maader gjorde sig nyttig. Han buggede Ved, slagtede Kalkuner, grov i Haven og bar Vand for Jenterne.

Alle de Baade og rigtig riggede Jægter, jeg seilede med mellem Bryggerne, havde han gjort, og den store Skonnert, som var vundet paa Nummertrækning hos Elias Tommermand og bare var til at staa paa Skab og beundres, satte han Blyfjel under og riggede den om til Skup, saa den kunde seile, den ogsaa, og alle de Skoierstregere, jeg i Narenes Lob udferte, havde jeg lært af ham, og han havde gjerne ogsaa sin redelige Del i dem. Kort, forholdet mellem os var baieret paa den mest ubegrænsede, gjensidige Høiagtelse.

Men at titulere mig med „Du“ i et Brev — og dette var det første og blev desværre ogsaa det sidste Brev, der blev vefflet mellem os — det kunde naturligvis ikke falde Sivert i sin Egenkab af Leierorskarl ind ligesoverfor Toldkassererens Datterisøn.

I den loftede Stemning, som havde sin Grund pro primo i, at jeg var tituleret Hr., og at han havde benyttet Tiltaleordet „Dere“, pro secundo, at jeg var buden til Bryllup, kom jeg fra Skolen styrkende hæseklæfende hjem og meddelte Moder denne glædelige Nyhed. Til min store forbauselse var Moder ikke det ringeste overrasket; det lod til, at hun havde vidit om Sagen og allerede paa forhaand givet sit Samtykke; thi jeg fik udleveret mit Sondagstoi, en ren Krave og Paalæg om grundig fjernelse af forhaandenværende Blæflekker paa fingrene, en formaning, der var høist unødvendig og overordentlig saarende for en ung Mand, der var buden til Bryllup.

Sivert og Birthe havde lært hinanden at kjende i Gaarden hjemme. Birthe var i en Alder af seksten Aar kommet ind fra Landet som Hjelpejente med 10 Daler og 2 Par Sko om Aaret og var i Tidernes Løb avanceret til Stuepige og Jomfru Nielsens, Husjomfruens, høitbetroede heire Haand. Fra første Øieblik, hun viste sig i Byen, havde hun været en Gjenstand for Beundring og mere eller mindre nærgaaende Tilnærmelsesforsøg af alle Byens foretagomme unge Mænd, lige fra Krambodgutterne hos Baagen'sen, som solgte Sild og forærede

hende Sukkerklumper, til Byfogedfuldmægtigen, som havde Lorgnet og gik med gule Handsker om Søndagen, saa nydelig var hun. Men hun lod sig ikke anfægte hverken af Sukkerklumper eller sagre Ord — hun havde en vel-signet Sjælsro, som gav hende Styrke til at afslaa alle Angreb paa Dyd og Hjerte.

„Nei, la' bli' de!“ plejede hun at sige, naar Fristerne forsøgte at blive haandgribelige, og lod de saa ikke blive, var Birthé ikke sen til at bruge sine Hænder, der var det eneste, som ikke var nydeligt paa hende. De var altid røde, smulne og sprukne, og om Vinteren havde hun frost i dem. Men det var ikke hendes Skyld. Det kom af Arbeidet og Kulden og Luden.

Hun modstod alle Fristelserne. Men Sivert kunde hun ikke modstaa. Han var Jungmand, dengang hun kom til Gaarden, og en pen fyr var det, det maa man lade ham. Krollet, lyst Haar, et Par tindrende, lystige, lyseblaa Øine, en bred Mund, som altid smilte, og en Næse, som hverken var græsk eller romersk, men havde et nationalt, opadstræbende, tillidvækkende Snit. Og saa fuld af Moro. Birthé maatte altid le, bare han lukkede op Munden. Og Birthé lo gjerne. Og saa var hun saa fjilen. Han behøvede bare at stikke ud Pøgefingeren, saa lo hun.

Kjæresten var de da snart blevne — og der var gaaet Nar i god forstaaelse og ublandet Munterhed. Birthé var blevet freogtype, og han Teierorskarl, og alt var godt og vel; men der skal nu saa meget til for at

sætte Bo — og de kunde jo vente endda. Men saa begyndte Birthe at blive tungsiindig, og Sivert gif omkring og saa ud, som om han havde solgt Smør og ingen Penge faaet, og saa tog Jomfru Nielsen, som var en meget streng og klaroiet, men velmenende Dame med megen Livserfaring, Birthe under fire Øine, og saa blev der lyst for dem.

Idag stod Bryllupet. Og Jomfru Nielsen, som havde gjort saa meget for Parret, havde ogsaa sørget for Boverntingen. Hjemme i Huset kunde det af forskjellige Aarsager ikke holdes; men Siverts Moder, som var Enke og ernærede sig ved at gaa ud og holde Storbak og bage fladbrød for folk, havde sin egen, lille Stue i Forstaden — en Stue op mod en Skjeldknaat med en høj Trappe — en stor, rummelig Stue med Kammer og Kjøkken og Loft ovenpaa med afdelte Kot, og hele Stuen saa altid ud, som om alting juist var renskuret og nyvasket og stroget og pibet — fra Strudsægget under Taget, som salig Even, der havde været Skibstemmermand, havde bragt med fra en af sine Langreiser, og til Gardinerne for Vinduerne og det blaarude Omhæng paa Dobbeltsoengen i Kammeret.

I alle Vinduerne Blomsterpotter med de deiligste Balsaminer, Gyldenlakker, Maanedstroer og gule Neliker. Og paa Havelappen opefter Bergknaften stod der Poteter; deilige Poteter blev det i Muldjorden og Solstegen, og store, brandgule Liljer og Pæoner og „Brændesliebe“, sliq en mærkelig Vekst med taggede Blade og høj-

rode Blomster, som aldrig fattes foran alle Baadsmandsstuerne og Matroskjemmene langs „Kjoveien“.

Hos gamle Anne stod altsaa Bryllupet. Alt var endda mere sfuret og endda mere pudset og saa, om muligt, endda renere ud end ellers. Og her skulde Brudeparret bo. Moderkjerligheden havde feiret. Sivert og Birthe fik Kammeret; Stue og Kjekken var til fælles Brug, og Anne traf sig tilbage til Loftet, hvor Kottet var blevet indrettet til et pent Soveværelse med Omhængsling og Kaffeovn. Og det var Jomfru Nielsens Vert.

I Stuen var nu Bryllupsgjæsterne samlede og ifærd med at drikke Kaffe, da jeg Klokken halv fem gjorde min Indtrædelse og blev modtaget med alle de Hædersbevisninger, som det Husbondsfolkets mandlige Ætling egnede og anstod. Sivert, et eneste, stort, bredt Smil, udtrykte i velvalgte Ord, med stadig Benyttelse af „Dere“ — for at forhøje festligheden, sin Glæde over den Ære, jeg viste ham ved at modtage hans Indbydelse. Birthe gik omkring med sort Silkeforflæde og skjænkede i Kaffe-popperne ved det store, opdækkede Slabord, som stod midt i Stuen og udbrode en hoist oplivende Duft af nykogt Kaffe og ferikt Hvedebrod. Med den grønne Krans i det prægtige Haar, den fuldendte Profil og Halsens henrivende Linjer saa hun ud som — nei, hun saa ikke ud som Diana.

Gjæsterne sad omkring langs Væggene. Ikke i broget Række, som jo ellers er Tilfældet. Dertil var Plad-

ien for trang; thi, ifjont Stuen var stor, var den ikke rummelig nok til alle Siverts Venner og Birthes Veninder.

Der var Barberen, som var en Autoritet i Statsjager og Politif; for han barberte baade Sorenfriveren og Byfogden. Der var Nilsine Ingebroeths, som var puffeltrygaet og gik om i Huisene og syede Balkjoler for de unge Damer og kjendte hele Byens chroniques scandaleuses, baade dem, som var pasierede, og dem, som muligens kunde komme til at pasiere. Der var Klemet Sorlie, som af Profession angivelig var Stomager, men af Passion fuglefanger, og Vaar og Sommer drev en indbringende Handel med Limpinder og Fuglebure, som han selv forfærdigede, og hele Aaret rundt med Siirker og Dompaper, som han selv havde fanget. Og saa var han musikalsk og spillede Klarinet baade paa Klubballerne og i private Huse, naar der var buden til „The og Dans“, og Trækipil til egen og Venners Opbyggelse. Og det var for Trækipillets Skyld, han var buden. Det er altid en Ære og Fordel for Vertfolkene at have en Virtuos blandt sine Gjæster.

Der var, som sagt, ikke Plads til dem alle. Men hvor der er Hjerterum, er der Husrum. Tilfids lærer man sig til at omgaaes omtænksomt med Rummet og stuve bort, hvad som er i veien. Det er ikke for intet, at Opsynsmanden ved Indtagningen af Laisten heder Stuert. Ombord paa Dampskibene er Titelen gaaet over til en anden Funktionær, og de kalder sig nu med forkjærlighed

med det fornemmere klingende Navn „Stuart“, som om de alle nedstammede fra den skotske Kongefamilie.

I dette Tilfælde havde Sivert ageret Stuert. Han havde stuvet alle Damerne op paa fanget af de respektive Herrer, og da man nu havde druffet Kaffe, blev ved Hjælp af et Par medbragte Exemplarer af „Norsk Visebog, en Samling af Selskabslange. Udkommen paa Winthers forlag, 1826“ sunget patriotiske og for Tilfældet passende Sange af Damer og Herrer i Kor, som f. Ex. „Kong Kristian stod ved høien Mast“ — „Mens Nordhavet bruiser“ — „Vist stolt paa Rodans Bolge“ — „En Somands Brud har Volgen kjær“. Og da man til gjensidig Opbyggelse var færdig hermed, blev Brudegaverne tagne i Oiesyn. De var nu ogsaa stuvode bort, dels i Vinduerne, dels oppe paa Dragflisen, dels under Sengen. Men nu blev de hentede frem og opstillede paa Bordet. Der var alt muligt til Nytte og Glæde i en Husholdning. Men det fineste af alt, og det, som vakte mest Beundring, var dog et Par Porcellæns Blomsterpotter med malede og forgyldte Blomster paa. Det var Nilsine Ingebretth's Present. Hun lod sig ikke lumpe, hun ikke. „For det var en Spræk i den ene,“ hvilede hun til Mor Larién, „og derfor fik jeg dem for halv Pris.“

Da man saa var færdig hermed, maatte Klemet efter gjentagne og indtrængende Opfordringer — for han vilde ikke i det længste — sende Bud hjem efter Trækspillet og begynde paa Meledien til „Nei, intet i Verden kan ligned med et Val“ af „Emilies Hjertebanken“. Og

jaa kom Thebordet, som egentlig skulde blive staaende til Aftensmaden, takket være nogle kraftige Matrosarme, over Hals og Hoved ud i Kjøkkenet, og Dansen begyndte, og jeg dansede med alle Jenterne som fuldgod Kavaller; men da de umulig kunde forlange, at sliq en liden fyr skulde tage sliqe fuldvægtige Danserinder paa fanget i Pauerne, jaa sad jeg paa fanget hos mine Damer efter Tur, og Andrine hos Apothekerens, som var et staut Kvindfolk med mørke Øine og Dobber i Ørene — de andre havde bare Ringe — hun tog og kysede mig og sagde, at jeg var rigtig en pen liden Gut, og jeg begyndte at faa en fornemmelse af, at dette var rigtig hyggeligt, og foreslog, at vi nu skulde danse Française. Klemet spillede altid to Françaiseer paa hvert Barnebal, jaa jeg var sikker paa Musikken. Men da stodte jeg paa Modstand. Jeg vidste ikke, at denne Dans, som det havde kostet os Ungdom jaa megen Møie at lære, og som vi derfor dansede med den største Præcision, var ligesaa ubekjendt paa Gundersialen som deskriptiv Geometri for en Eskimo.

„Nei, Française da,” hed det, „nei, la' vors heller ta' en feier!” Og jaa blev det feier da og mere Vals og Gallopade og Hamburger Skoff og Firetrip og Ril, som til almindelig fornøielse udfortes af gamle Anne, Jens Baadsmand og David Skrædder, som havde de tyndeste Ben i hele Byen og brugte dem som Trommetikker.

Saa blev Bordet haaret ind, og alle Jenterne hjalp til, jaa man kan tænke sig, at det gik i en fart. Det

var naturligtvis „staaende Buffet“; men man fandt dog Plads. Brudeparret, Brudepigerne, Nilsine og et Par af Hædersgjæsterne placeredes ved Bordet selv. Jens Baadsmand havde fundet en lav, men rummelig og kjellig Plads paa Kaffelovnspladen, og Barberen og David Skrædder sad andfottes oppe i Brudestegen og indtog der sin Souper. Og da man saa var kommet til Desjerten — Redgrød og Klode og Sukkerbrød, hvortil der serveredes Vin, saa kom hele Husbondsfamilien med Toldkassereren i Spidien og Jomfru Nielsen som Arriergarde, og hun saa alt det, hun havde gjort, og fandt, at det var saare godt.

Stemningen, der til Dato havde været vderit animeret, blev ved Herskabets Ankomst betydelig trykket. Birthe saa forlegent ned paa sit forklæde, og Sivert saa simpeltben slud ud. Gamle Anne var den eneste, som ikke tabte fatningen. Hun bed omkring Vin og Sukkerbrød til Herskabsfolkene, og Toldkassereren stillede sig ved Bordet, klingede paa sit Glas og holdt en Tale til Brudeparret, saa alle Damerne — ikke Birthe alene — fældte de srideste Taarer; for det hørte nu til god Opdragelse at blive rørt ved en saadan heitidelig Anledning. Alle Herrerne stod der og gable og saa mere eller mindre ud som Kjør foran en nymalet Hjosder. Og Sivert ikke mindst.

Toldkassererens Tale var ikke lang; men den var hjertelig og velment, og han endte med at ønske Brudeparret, at det maatte gaa dem godt, og at de altid maatte have Lykken med sig.

Det havde de ogsaa. Otte Uger efter denne minderværdige Dag havde Sivert den Glæde at dobe Tvillinger, to sunde Guttebarn. Og Birthe kom stolt og lykkelig ud paa Trappen og tog imod fadderfølget, som i Told-fasiererens Kaleshevogn, seks indenbords foruden Twil-

lingerne og to paa Bukken, kom fra Kirke. Og saa var der Kaffe igjen med Kanelstænger og Sammenlæt og Smerfager, og Tvillingerne blev beundrede, og Birthe misundt af alle de andre unge Damer, og Sivert gik omkring og gned sig i Hænderne og smilte over hele Ansigtet.

Det er ikke hver Mand givet at faa Tvillinger med saa kort Varsel.

Men Birthen har aldrig tilgivet mig, at da Turen kom til mig at beundre Tvillingerne, som just var begyndt paa en fornoielig Broleduet, undslap der mig den mere oprigtige end egentlig henjynsfulde Vtring:

„Jeg kan ikke like slige smaa Smaabarn, jeg. De ser jo ud som smaa Pusunger, alle sammen.“

Og det var ikke pent sagt — det maa indrømmes.

Nytaarsvisiten hos Toldkassereren.

Ja, Toldfaget, ja —

Har nogen nogensinde hørt, at nogen nogensinde havde bestemt sig for Toldfaget?

Som man bestemmer sig til at blive Somand, Kjobmand, Militær, Doktor, Jurist, Prest — eller Apotheker?

Jeg tror det ikke. Jeg har ialfald aldrig hørt om nogen, som var bestemt for Toldfaget.

Men i Toldfaget kan alle andre Livsstillinger gaa op. Det er en hæderlig Begravelse for — ja, hvad skal man kalde det?

forulykkede Eristenser er for stærkt, sjønt ogsaa de har sine Repræsentanter inden Toldfaget, men udelukkende inden de lavere Grader. Statsraadsjømmer har været Leierorskarle og fallerede Grosjerere Undertoldbetjente.

„Toldere og Syndere“ heder det jo. Det var alt paa Kristi Tid. Toldvæsenet i og for sig har aldrig været populært. Det ligger i Oppeborsjølens Natur. Opfrævere er hverken likte eller ansæede. Saameget mere Ansæelse nyder Indehaverne af de høiere Embeder i Toldfaget, de, som ikke kommer i direkte Berørelse med Publikum som Opfrævere: Inspektoren og Kasierereren.

Inspektoren er første Hane i Toldkurven.

Men det gjælder om ham, som det gjælder om Czaren.

„Gud er stor, og Czaren er langt borte,“ siger Rusierne.

Tolddistriktet er stort, og Inspektoren bor ikke i Byen. Han bor i Regelen paa sit Familiegods. Han er ofte Kammerherre, har i ethvert Fald en høj Rang i Marinen eller Landetaten og kan være forfærdelig, naar han bliver sint. Derfor behandles han paa sine Inspektionsreiser ogsaa med den mest vidtdrevne Imødekommenhed. Den fede Kalb slagtes, og han gaaes under Vinene med elegante Middage med Spillepartier eller smaa Toddylag — Kort.

Inspektoren er for det meste Ungkarl; han er altid en Mand af l'ancien regime, Aristokrat fra Top til Taa,

ridderlig mod Damerne, en Autoritet i Kjøffenveien og en Smule farlig i sin Konversation, især ved Desferten, eller naar man fra Spillebordet og den tredie Toddy kommer ind til Souperen.

Men han har sliq en Maade at siqe det paa, at de unge Fruer ikke i Længden kan være vrede paa den gamle Synder, og saa er han jo Inspektoren — det ved han, og saa synder han videre.

En Dag kommer der Efterretning om, at Inspektoren er gaaet til sine fædre — le roi est mort, vive le roi!

Middagene, E'hombren, Souper'erne gjentager sig med den nye Inspektør, hverganga han kommer og inspicerer — det er bare et Par Gange om Aaret, og naar det er forbi, saa er det, „som den, der aldrig hadde hørt'en“, som Wesjel siger om Kighøsten.

Nei, den, som paa Stedet har Magten og Ansæelsen, det er Toldkassereren. I Mediatning til Inspektoren er Kassereren altid gift — oftest har han stor familie. Det har han Raad til. Embedet foder sin Mand — eller rettere fødte sin Mand; thi ogsaa disse Embeder er nu betydelig reducerede, hvad Indtægter angaar.

Han har ogsaa indtaget et høiere Trin paa den militære Rangstige, for det meste tillands, og det er karakteristisk, at ingen af de to nævnes med den Titel, de har inden Toldfaget, men med den, de havde før. De er Kammerherrer eller Majorer eller Kapteiner. Ja, selv om det kun var Maanedsløitnanter, de har været,

faa lader de sig som Overtoldbetjente helt op i de graa-
nende Dage helst titulere for „Leitnanten“ og tager Over-
toldbetjenten ilde op.

Jeg tror ikke, der nu for Tiden findes mange, som
har Ide om, hvad en Maanedsoitnant vil sige. Det var
en Institution, som kom til i Krigens Tid, et Slags
maritime Maanedsoficer, staaende i Civilpotter hele Aaret
rundt, men med forpligtelse til at blomstre, naar som helst
det fra Kjøbenhavn blev forordnet — unge Skibsførere
eller Styrmande, der gjorde Tjeneste som Soofficerer paa
Kystflotillen, nærmest svarende til vore Leitnante u. f. L.,
dengang omtrent ligesaa kjærlig betragtede af de virkelige
Soofficerer, hvis Devise var: „Gud, Kongen og en dansk
Soofficer“, som Reserveofficererne nu for Tiden af sine
Kolleger i Linien.

Det var paa en Dampbaad for en Del Aar siden.
Jeg kjendte endnu ikke til Rubriken u. f. L. i vort kjære
Fædreland. Paa samme Dampbaad var der et Par unge
Leitnante i Uniform. Pene fyre, men ikke videre mili-
tært ved dem. Man saa uvilkaarlig, at de ikke var vant
til at bevæge sig i Uniformen. Jeg spurgte en Kjen-
ding, som jeg traf, en gammel Militær, hvad det var
for Slags Leitnante.

„Jo, det skal jeg sige Dem,“ svarede han meget
uforbeholdt. „Det er en ny Institution, som et velvilt
Storting i sin Naade har begavet os med. Det er en
fuldstændig norsk Opfindelse, og vi har taget Patent paa
den. Det er folk, som slet ikke er Officerer, men som,

efter at have gennemgaaet nogle Maaneders Krigsskole og faaet en Examen, benyttes til at exercere Rekruter — noget som heder Leitnanter u. f. L. Og det betyder, naar de er i Tjenesten: „Uden forneden Lærdom“, og udenfor samme: „Uden sin Levemaade“ — der har De Institutionen.“

Esprit de corps — jo, jeg kjendte den andetstedsfra.

Det var saa i Preusien før ogsaa. Men efter Krigen i 1870—71, hvor Reiseresofficererne havde vist, at de duede til andet end at exercere Rekruter, er Tonen blevet en anden, og Officeren af Sags Jer ikke længer ned paa sin Kammerat i Reservten. Blod er et ganske eiendommeligt Kit.

Jær saalænge det endnu ryger.

Men hvor er vi komne hen? Vi skulde jo gjøre vor skyldige Nytaarsviit hos Toldkassereren, og saa haaber vi ved Leitnanter u. f. L. Men Herregud, det var Leitnant Wild, som har Skylden, han, som ogsaa i sin Tid havde været Maanedesleitnant u. f. L. Nu ja, Lærdom havde han vist aldrig haft stort af, men Levemaade havde han, det er sikkert, og Overtoldbetjent havde han været de sidste tyve Aar; men den Titel likte han ikke at høre, det er ligesaa vist, og derfor gif han i hele Byen heller ikke under andet Navn end Leitnant Wild.

Det var en Mand i den senere Periode af sine bedste Aar — han var lidt over de seksti. Af Naturen var han magelig og yderst langsom i sine Bevægelser. Jeg hufter, jeg kunde aldrig forestille mig ham som Befalings-

mand paa en Kanonbaad. Nu, i hans Stilling som Overtoldbetjent, forlangtes der ikke megen Kvickhed af ham — han kunde følge sin Naturdrift; thi Fruen havde Penge, og Børn havde de ikke.

Naar man talte om Lieutenant Wild, saa tænkte man egentlig paa Fruen. For det var frue! Ikke var hun ung længere, det kan man tænke sig. Ikke var hun eller havde hun nogensinde været en Skjønhed heller. Men hun havde Penge, og for hendes Penge var den toetages Gaard i Olsegaden kjøbt, hvor Ægteparret nu henlevede en rolig Livsaften i Kredsen af en Papegoie noget ganske ukørt i vor By, en Mops, tre Katte, to Kanarifugle og et Glas med Guldnisse. Og saa havde hun to Fordele til.

For det første var hun tyk.

Hun var nemlig født i Flensburg, som dengang vistnok endnu var dansk; men det forhindrede ikke i at bryde paa Maalet, og det var jo yderst interessant i vor lille By, hvor vi alle var Hjemfødinge, og hvor man betragtede Lensmanden fra Stofke som Udlanding.

Hun var kommen op som Guvernante for Dotrene paa Braarud. En Type paa disse dansk-tyiske Guvernanter, som overvonnede Landet og tog Magten i alle de Skibsreder-, Proprietær- og Grosjererfamilier, de kom i. Det var dem, som skulde føre sinhedens ind i de ubehjælpelige Parvenuers Familieliv, og de forstod godt at udnytte sin Stilling. Hele Familien dansede efter Guvernantens Pibe, og af Dotrene fik de uddannet de aller-

deiligste, overspændte Romanvæsen, som rigtig egnede sig til at blive Hustru for de unge Kjøbmænd og Skibsførere, Byen havde at byde paa.

Da nu froken Seydewitz havde fuldendt sit Opdragelsesverk paa Braarud og foresat sig, som Belønning for sit anstrengende Arbeide, at tilbringe Resten af sit Liv i familiens Skjed som Anstandsdame, tilfaldt der hende ganske uventet en Arv, som med en Gang gjorde den afblomstrede Dame til Gjenstand for en heftig Kappesjrid mellem alle Byens gamle Ungkarle og giftelysne Enkemænd.

Leitnant Wild gif af med Seiren, skjønt han var sen i Vendingen. Men han var Overtoldbetjent, og saa blev hun frue. En født Seydewitz kunde aldrig blive Madam.

Og saa havde hun Snakketoi — Jh, Gott bewahre Dem!

Hendes sterke Side var at fortælle de utroligste Ungdomsoplevelser fra Flensburg og fra alle Familiøgødierne i det helstensk, hvor hun naturligvis havde været en med aabne Arme modtaget Gjest — og saa om Tjenestepigerne.

Derfor var hun søgt ved alle Chokolade- og Kaffe-selskaber.

Staffels Wild, han sad hjemme, han; med sit store, fuglerunde Hoved, som vilde have seet ud som en kolossal Kegelugle, hvis han ikke saa omhyggelig havde kultiveret det Steppegraæs, som voksede bag i Vassen, og som han med den største Omhu karede bagensfra fortil, og, genial

jom han var, befæstede med en liden Messingkam i Om-
egnen af det venstre Øre.

For Coitmant Wild vilde ikke bære Paryk, saalænge
han havde eget Haar. Fruen derimod bar Løskroller.
Blinkende sorte om Søndagene i Kirken, og i alle Choko-
ladeelskaberne — nøddebrunt venlige, i Dagliglaget —
rustfarvet rødmeude.

*

*

*

Det er altsaa Nyaarsdag.

Hele Familien med Undtagelse af Kapteinen er i
Kirken for at tage Provintens Velsignelse for det nye Aar
med hjem til Middagen. Og den pleier ikke at være
daarlig hos Kapteinen. Saa var nemlig Toldkassererens
Titel.

Det har just ringet sammen. Kapteinen gaar med
begge Hænderne paa Ryggen i stor Uniform op og ned ad
Gulvet i Storstuen, hvor der til 2Ere for Dagen er lagt
i begge Øvnene, hvorfra en stærk Duft af torrede Rosen-
blade og Lavendler behagelig vilde kildre enhver anden
Næse end Kapteinens — for den er blot modtagelig for
Carotte rapce, som han i hyppige Repriser fra sin store
Solo-Snusdaale forsjner den med.

Sivert Evenien i sin Korskarlsuniform, blaa Troie
med blanke Knapper — og noget betænkelig rød i An-
sigtet, gaar frem og tilbage mellem Kjøkkenet og Stor-
stuen og bringer ind forskjellige Bretter med Glasfer og
Karaffer, hvori Sherry og Portvin, som det er ham be-

troet at fylde fra Flaſkerne paa Karaſterne. Og ſaa ſtiger jo Duften en i Næſen, og ſaa kan man blive rød i Hovedet.

Og ſtore Glasaljetter med Goro og fattigmandsbakkelle.

For harde gamle Anders beſørgtet Serveringen. Gamle Anders var Gaardsgut og Kuſk og Gartner til lige, i etſlags gammeldags Livré, drapfulert Kjole og gul, ſortſtribet Veſt — men ingen Knæbuſſer, ſaa fine var vi ikke dengang; men han havde en tic for Portvin, og naar han fylgte den over paa Karaſterne, tog han ſaa megen Oppeboriel, at det engang hændte, at han ſlap ned Brottet med de iſſjænkede Glasjer, ſom han bed omkring, og ſaa fandt Kapteinen, at nu var det Tid til at penſionere ham, ialfald ſom Mundſjænk.

Og ſaa var Embedet gaact over til Sivert, ſom var Kjærefte med Birthe, Kapteinens Stuepige.

Kapteinen havde nemlig konſtateret, at Sivert ikke havde tic for Portvin. Men han havde glemt at undersøge ham paa Sherry.

Ringningen i Kirken er forſtummet. Men nu begynder den paa Kapteinens Gadedør.

Tre Undertoldbetjente paa en Gang. De har ſlaact ſig ſammen for ikke at være trykkede af Perſonlighedens Ubetydelighed ligeoverfor Kapteinens Omnipotens. Godt Nytaar, venlige Haandtryk fra Kapteinens Side, Skotten til Bordet med Karaſterne og Glasjene fra de beſøgende. Men Sivert har beſtemte Ordres, og Gjeſterne fjender

dem ogsaa. Der serveres først, naar en Øvertoldbetjent er tilstede.

To nye Undertoldbetjente. Godt Nytaar.

Kunstpauze.

Toldkontoristerne. Ditto.

Undertoldbetjent Smeby fra en af Øderstationerne er kommet til Byen i Anledning af Dagen og for at gjøre sine foresatte sin Opvartning. Ikke fordi han fandt dette nødvendigt; men han vilde ikke bryde med Skikken, og saa vankede der Portvin overalt ved Nytaarsvisiterne. Han havde været Kurer ved Artilleriet og ligget i Garnison i Hovedstaden. Allerhelvedes Karl med et meget ruineret Kystognomi, lysblaa Kocine og en lang, rødlig Moustache, noget, som paa den Tid var næsten uhort, ialfald inden Toldfaget. Det var en Fyr, som vidste at bevæge sig, hvor det skulde være. Og saa vittig! — det formelig sprudede af ham. Det var ikke ham, som brugte færvile Talemaader.

„Nu, Hr. Kaptein, træder vi ind i et nyt Aar — skidt med det gamle — og jeg vil ikke undlade at benytte denne kjærkomne Anledning til at ønske Kapteinen og Familie alt godt og alt, hvad Dem kjært er, og en ny Kjærlighed paa det nye Aar —“ Kapteinen er nemlig Enkemand.

„Sivert,“ siger Kapteinen, der trods sit gode, gamle Guldhjerte ikke rigtig synes om familiær Tone hos sine underordnede, og allerede havde begyndt at faa en Gaalehud, da Smeby sagde „skidt med det gamle“, „Sivert, vær saa god og server!“

Og Sivert, hvem det endnu aldrig er hændt at faa en Ordre kontramanderet fra Kapteinen, serverer ligesaa forbleffet, som det tilstedeværende Personale annammer sine Glasier. Slig Uorden var endnu aldrig forekommet. Men Smeby, som ogsaa kjendte til Serveringsregelen, felte sig mægtig stolt over, at der til Ders for ham var gjort en Undtagelse — det er nu bare, naar man er saa rittig, det — han felte sig næsten som Overtoldbetjent.

Saa kommer Overtoldbetjentene. Det er nu saa, at jo hoiere man er i Rang, des senere kommer man. Punktlighed er kun Kongens Dyd. Andre høitstillede behøver ikke at tage det saa noie med den Sag.

Forst Werner. Liden, vover, med graat, strittende Haar og et Par snavklippede, graasprængte Baffenbarter. Saa Preuis, lang og ter og mager, i sort, luvslidt Livsfjole og en gammel, rød Paryk; saa Pavels, fed og imilende. Ukkurat efter Ancienniteten, men i omvendt Orden. Ceremonielle Tvtaarsonsker, fordiale Haandtryk, Portvin og Kage.

Jnd træder Loimant Wild. Hans store Hornbriller er saa duggede af Darmen i Værelset, at han umulig kan se noget, og derfor torner han ogsaa næsten med sin kolossale Skalle mod Kapteinens Næse, idet denne kommer ham imøde og forgjæves søger at faa Tag i hans Haand.

Loimanten har andet Brug for sine fede, korte Labber. Med den ene fjerner han foruigtig Hornbrillerne fra Næse og Øren, hag hvilke de er forankrede, med den

anden henter han fra Baglommen i sin Uniformskjole et gult Sikkellommelortklæde op og gnider Brilleglasene tørre, saa de igjen kan gjøre Tjeneste. Saa ordner han med begge Hænder sit Haar, og saa kan det gaa løs; for han er den ældste Overtoldbetjent.

Hans Ankomst er Tegnet til en Bevægelse, lig den, der foregaar i en Myrtue, naar man stikker med en Stof i den. Over- og Undertoldbetjente, Kontorister og de fire ældste faste Korskarle, som paa denne Dag ogsaa er kurtwæsjige, søermer om hverandre og danner sluttelig en Ring om Kapteinen, som i værdig Holdning afventer „de Ting, som komme skal“.

Leitnant Wild skiller sig ud af Rækken og stiller sig vis a vis Kapteinen. Og saa kommer den berømte Tale i Toldpersonalets Navn, som Fruen har skrevet, og han i otte Dage har strævet med at lære udenad — med det Resultat, at han nu, da han skal aflevere den, har glemt hvert eneste Ord med Undtagelse af, at den begynder med „Hoistærede Hr. Kaptein!“ Efterat han nu flere Gange har repeteret denne Tiltale, og Fruens Koncept ikke vil indfinde sig i hans Hukommelse, kommer der en Tale af hans eget Fabrikat, der ialfald har den fordel at være betydelig kortere end Fruens, men er ligesaa konfus, som den er velment, og som alle de Taler har været, han har holdt i de tyve Aar, Kapteinen har været Kassierer og Leitnanten Overtoldbetjent. For de kom sammen ind i Toldkabet, og de var de to fornemste. Derfor talte han i Personalets Navn.

Tilfældt snaffer han sig ganske fast, og Kapteinen maa hjælpe ham paa Glid med Slutningen. Saa har han gjort nu i alle de tyve Aar. Men det berøver ikke Høitideligheden noget af dens Karakter, og Undertoldbetjent Smeby, som har prøvet paa at se sarkastisk ud under Loitnant Wilds forjæves forløg paa at finde Traaden, finder ingen forstaaelse hos sine Kolleger.

Men Loitnant Wild forstaaar de. De fjender allesammen hans Mening, og de holder alle saa af Kapteinen, for en bedre Kasierer end Kapteinen kunde de aldrig faa.

Og hvor der er Hjertelag, er der forstaaelse.

Men det begriber ikke Smeby. Han er af de nye, han. Han har været Kurer ved Artilleriet, og naar man det har været, staaar man paa Høiden af sin Samtid. Det gamle behøver man ikke at have noget Skjen paa. Hvem ved — han kan kanske blive Statsraad, om han lever saa længe.

„Det var rigtig en hyggelig Nytaarsdag,“ sagde Kapteinen, da Familien kom hjem fra Kirken, og man samlede i Dagligstuen for at gaa tilhørdz.

„Men denne Smeby, som vi fik i Høit — hm — jeg er dog glad, at det er overstaaet.“

Madam Omsens Hjørne.

(Terten hertil foresliger kun brudstykkevis, hvorfor blot Illustrationerne kan bidrættes.)

Bergensera

Anders Nesbrygga.

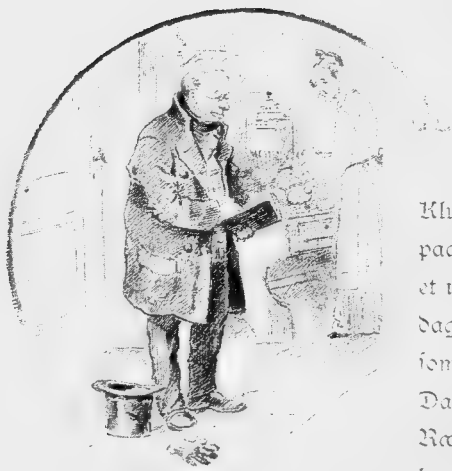
Hr. Omsens Butik.

forestilling paa Gaden.

Tante Juliane og Tante Elisabeth.

Barneballet hos Olavesens.

Barneballerne paa Klubben — ja, de var nu paabudne af Klublovene, de, et i Julen og et anden Paaske-dag, og det ene var affurat som det andet, det vidste vi. Danledirekter, som beitemte Rættfølgen af Dansene, og hoem der skulde fore op. En Mark til Bisp og Kage, skaarne Smorrebrod og The med Mor — og hjem Kløkken tolv.

Nei, de private Barneballer — det var noget andet. For det første var der ingen Danledirekter. For det andet ingen Indskrænkning med Hensyn til Bisp og Kage. For det tredje var Smorrebrodernes Antal ubegrænset.

for det fjerde var det ikke slut Klokken tolv, men varede saa længe, som de gamle Musikanter kunde giude en Tone ud af sine Instrumenter, og de smaa Ben kunde trippe. For det femte var Mor ikke med. Og saa kunde vi slaas saa deilig i Paujerne.

Sligt et Barnebal laa, saa at sige, i Luften. Eller rettere, det var Silert, Klubtjeneren, som laa i Luften. For han maatte dille omkring i Byen med Invitationerne. Det foregik summarisk — det var ikke trykte Indbydelseskort: Hr. og Fru den og den giver sig o. i. v. og nedenunder S. U. Vi gjorde det enklere. Der blev opiat en Liiste over dem, som skulde indbydes.

Og denne Liiste maatte Silert løbe om med.

Man maa imidlertid ikke tro, at det var saa let at faa denne Liiste istand.

Vel var Værelserne i Regelen rummelige, og man havde Plads for mange. Man havde Plads for endda flere, hvor der var Hjerterum. Og det var der jo for det meste. Men iblandt — ja, man kunde dog umulig hede Trine Esbenen, skjont hun var saa sed og saa nedelig, og alle Gutterne sværmede for hende; for Moderen holdt Brændevinsudsalg og expederede hver Tordag mindst et Dusin drukkne Bønder ud af Sofalet — det blev de respektive Høstes Sag at finde hjem med de anlebnø Husbønder.

Karoline fældte sine modige Taarer. Hun havde paa Stolen fattet et omt Veniskab for Trine og fortalt om Ballet, de skulde give, og lovet hende, at hun skulde

blive buden. Og Thorvald kvelde Pontoppidans forklaring, hvor han juist var befhæftiget med at læse udenad den Side, som handler om det tredje Bud, i Væggen, da han forstod, at Mor var ubonhørlig med Henryn til Trine.

Ludvig Simonsen kom heller ikke paa Liten. Han var vistnok en pæn Gut og slink paa Skolen og danfede udmerket. Og naar han nogeninde kom paa et Bal, saa klappede alle de imaa Barnehjerner ham imøde, naar han kom og engagerede. Forneielse var det nu altid at danse med ham — de tænkte ikke saa nævert som foreldrene. For hvad havde de at gjøre med, at der engang havde været noget ivedien med faderen, som var Uhrmager og nærede sig kummerlig ved at reparere Bondeskuffer? Ikke angif det dem, at „gamle Simonsen“, som han hed — for han var blevet graa for sin Alder — engang for længe, længe siden for at hjælpe en Ven, som var i Nød, havde indladt sig paa Transaktioner, som ikke kunde bestaa for Domstolene, og for hvilke han alene maatte bære Ansvaret, saalindt Vennen, hvem det gjaldt, i Tide havde søgt Sikkerhed ved at forsvinde.

Nei, det var ikke let at faa en sliq Litsc istand. Og saa alle de, man maatte tage. Der var nu Byfogdens fire Gutter. Det var de værste Rovere i hele Byen; men Byfogden havde Magten, ham kunde man da ikke støde for Hovedet. Og saa Skibsreder Olafsenes Døtre. Den ældste blinkede, og den anden var skjæv, men dansc gjorde de sjern. Og dansc sk de ogsaa iblandt; for Olafsenes

gav de flotteste Barnebatter. Der blev endog serveret Champagne for de voksne paa dem.

„Dans med Albilde Cavese's, du,“ sagde min Veninde Niffa til mig paa Juleballet i Klubben og gav mig en venkabelig Dufk mellem syvende og ottende Ribben, „dans med Albilde, du; det kommer igjen, ja Manden, han ga' Purka Klost!“

Niffas Ord var altid Befalinger for mig. Naturligvis dansede jeg med Albilde. Ikke var det nogen Merd just; for hun var at svinge som en skærg i Strøm; men jeg tænkte paa Niffas Ord og tog det med No.

Niffa havde Ret. Jeg kom paa den næste Løbe til Barnebal hos Olavesens.

Skibsreder Olavesen var en mægtig Mand. At han ikke var Konsul for en fremmed Stat — Danmark var allerede repræsenteret — havde vel ikke saa meget sin Grund i den Omstændighed, at han, med Undtagelse af det Jdiom, som taltes i de nærmeste Prestegjæld omkring hans fødeby, ingen Jde havde om nogetombelt Sprog — norss ikke undtaget. Han talte det nok paa sin Maade, men skrive det — Olavesen havde aldrig været sit i Pennen; men han havde Niffelsen paa Kontoret, saa for den Sags Skyld kunde det jo nok have gaaet. Grunden var vel mere at sege i, at hans Hustru, fød Malene Reiersdatter, ikke var bejælet af den Ueragjerrighed, som det en Skibsreders Hustru egne og ansaa burde.

„Jeg tykker naa de“ sagde Malene, om forladelse, Madam Olavesen, og hun sagde det i den behagelige

heie Diskant, som frister muſikaliſke Menneſker til at onſke ſig en Bomuldsdot i Øret — „jeg tykker naa de', jeg, atte en kan ha' nok me' de', en har. Jeg tykker 'n Toſten“ — det var Olavesſens Døbenavn — „kan være forneid naa, at 'n inte behøver aa ſtaa i Knatraue halle Natta, ſom 'n maatte, da vi forſt ble' gift. — Na naar 'n naa har tjent ſaa ubegripeli' mye paa di Skibs-
 trebaffene, han baſte a' de' daarlige Mele', ſom 'n kjoſte paa Luſtion etter Haverie' te' 'n Tveter, aa paa di Honningſakene, ſom de' bare var Sirop i, aa ſom altis ble' ſolt i Kiſtevis baade paa Drammens aa Kriſtians aa Elverums Marken — aa paa dem Skibspartene, han har kjoſt for fortjeneita, ſaalesien ſaa, at vi naa Guſjelov har mere end nok for vors og vore, ſaa neigu ſjenner jeg inte, at 'n vi' bli' Koniul bare for aa faa mig te' frue — for jeg maatte jo ſkamme mig for Preſterua, ſom jeg tjente hos, da 'n Toſten gif aa fridde te' mig —.“

Og Malene Reiersdatter, ſom havde tjent med Væc i Preſtegaarden, og under Preſtens varme Ord havde raft Toſten Haanden for Livet, Malene ſorgede ogſaa for, at hverken Trine Esbenſen eller Ludvig Simenſen blev udeladte paa Liſten, ſaaameget Toſten end fruede ſig. For han holdt paa de reputerlige, han. Han var i Formandſkabet og havde været Valgmand, og hjem ved — det var altid vanſkeligt at finde paa nogen til at være Stortingsmand; man havde prøvet inart ſagt de fleſte uden endda at have fundet nogen, ſom duede — hjem ved?

Sidst, de valgte, gif det nu saa rart; der var fire Valgmænd, og hver vilde gjerne selv paa Thinget; men ingen undte den anden det. Det gjaldt altsaa en Majoritet. Af de fire er to, med de øvrige Stemmer splittede, saa at siige, en Majoritet. Da nu Sedlerne aabnedes, befandtes det, at hver af Valgmændene havde faaet en Stemme. Ved lige Stemmetal gjør Loddet Udslaget. Altsaa Lodtrækning. Og ud af Urnen gif — ikke Olavesien. Men hvem ved — næste Gang kanke.

Listen var færdig.

Onsdag den 11te Januar indbydes venkabeligst til The og Dans hos Skibzreder Olavesien Hans, Peter, Ungvar og Erik Drivdal, Mline Tveter, Theodor og Louise Brøms — o. i. v. tre Sider langt — paa Helark — efter forældrenes Rang. Folgerækken i Gaderne var det overladt Eilert at finde.

Saa fik Eilert Listen. Og for at undgaa unødvendige fedtpletter svøbte han den ind i et blaåt Karduspapir, som i sin Ungdom havde tjent til Beskyttelse og Varetægt for en Suffertop — de nødvendige pletter bejrgedes senere af dem, som var indbudne, paa Listens Dei mellem Kjøkkenet og Dagligstuen.

Efter Puften i Trapperne og Høsten i Kjøkkenet — Eilert var paa sine gamle Dage en Smule asthmatisk — fik han da Listen fuld med fedtpletter og Blækklatte og „tatter og skal have den fornøielse at komme“. Det var aldeles ubert, at nogen kunde have forfald — det maatte da være Meslinger.

Og saa oprandt den saa frydefuldt imodefoede 11te Januar.

Slud og Snejub. Brødlæderne maatte ud. Fædrene brummede vel; men det hjalp ikke, naar Mor vilde. Naboernes Børn hentedes med. Hvor der ikke var Hest i Huset eller i Naboekabet, var det Raggeloffer for Gutterne og Lava med Pigebornene paa en Langkjælke. De allerminste blev haarne til festen.

Skibsreder Olavesens Hus var egentlig to Huise. Det var det gamle Hus, hvor Bageriet var i Kjelderen, og Bagerbutikken, naar man kom op ad den høie Trappe, og hvor Skibsrederen, som i den Retning slet ikke var storagtig, under Ledelse af en Bagerivend, holdt Udvalg af de deiligste Kringler og Kanelstænger — ikke at tale om fint og grovt, helstøget, flørstøget og sammalet Rugbrød og Vorterkager, Rugkager og franskbrød og til fastelavn fastelavnsboller.

Væg i Væg med det gamle, men høiere og prægtigere, havde han opført det nye Hus, og her var han helt Skibsreder. Sit Kontor havde han imidlertid i det gamle Hus paa den anden Side af Korseten — det var Mikkelsen's Domæne, og her var nu Afslædningsværelse. Her blev Raggelofferne ombettede med Daniseko, og her blev mangen itridig Haartats ved Hjælp af Speil og den fælles Berste bragt i Orden igjen. De unge Damer lagde Reisetøiet i Bagerbutikken. Rimeligvis fordi de ikke anstaaes saa glubte paa Kringler og Kanelstænger.

Lyskroner i alle Værelserne. I Dagligstuen, i Storsluen, i Salen. For Mavesien havde Dansesal! En Sal, som indtog næsten hele Bagenden af Huset, blot et Kabinet til, lidt lang, og med Undtagelse af Bænke med rodt Betræk langs de bare Bjelkevægge, fuldstændig umobleret. Men fire Lampetter med Glasdobber, en paa hver Væg,

og to Lyskroner; det var den fineste Sal, som fandtes, næst Klubialen. Og her skulde vi danse! Fin Musik var der ogsaa. Hele Klemet Sorlies Orkester. Han selv med Klarinet og Noderne, hans Broder Tobias med første Violin og gamle Eckmann, som egentlig var Bogbinder og fordrucken, men i nøgtern Tilstand havde den Bestilling at spille Kontrabas. I Aften var han indtil videre nøgtern.

ferit var det Daglightuen. Der var Hr. Olavesien og Madamen. Efter mer eller mindre feitede Bux og forlegne Svar paa, hvordan det stod til hjemme, trykkede man sig ud i Storstuen, hvor Gutterne var posterede paa den ene Side, og Pigerne paa den anden, strengt adskillte, men overordentlig megen Skotten over til hverandre, knisen og gjenfædig Puffen i Siderne. The med Kavring og Kanelstænger og alt, hvad Huset formaar. Malene gaar i høit egen Perien omkring efter Pigen med Thebrettet og opfordrer til at forlyne sig — „vær's'go' aa forlyu Dere aa ta' Søkker ijel, men for mye er usundt“ — lægger hun til i medfødt med Sparsomhed forenet Vældædighedsians.

I Kabinettet, paa Komoden under Speilet, hvor ellers den blaa Potpourrifrukke har sin Plads, staar et Kunstværk, som en af Bagerivendene i Anledning af Dagen har præsteret, et Kunstværk, hvis Mage endnu ikke er seet paa denne Side af Kattegat: et Tempel af Krokan! Nei, skulde nogen i sine levende Dage have seet slikt! — meget vakrere end haade Kirken og Sparebanken — det var de eneste Murbygninger i hele Byen. Og med forfiringer af hvidt Sukker og rosenrod Draganth. Det var en Lykke, at Hans, Peter, Ungvar og Erik Drivdal aldrig holdt sammen; de var altid, som det sig en ægte Nordmand sommer, indviklede i Borgerfrige. Som følge deraf hindrede Hans og Erik derfor ogsaa Peter og Ungvar, da det viste sig, at Vikingebloodet begyndte at fuge i dem, og de ikke vilde betænke sig paa

at begaa et Tempelran. Der dannede sig strax to Partier, af hvilke det ene var af den Anskuelse, at Templet ikke tidlig nok kunde odelægges, og Materialet fordeles som Seiersbytte blandt den tapre Skare, og det kunde være kommet til et blodigt Slag, hvis ikke Klemet nu havde intoneret Tonerne til den fortryllende Strausüffe Vals, som vi altid begyndte med, for det var lykkedes Akertröm at bibringe os en svag og ufuldstændig for-
 staaelse af Polonæse. Og saa bar det los med at en-
 gagere.

Ludvig Simonsen vilde just over til Trine for at hente hende til første Vals. De var Nabobørn, og de havde legt sammen, saalænge de kunde huske. Og naar de en sjelden Gang kom paa Bal sammen, var det en Selvfølge, at Ludvig og Trine dansede første Vals med hinanden. Men iaften stoppede Alvilde ham i farten og spurgte, om han ikke vilde aabne Ballet med hende, og det var en Ære, han ikke kunde undslaa sig for.

Det likte nu Olavesens ikke, og Alvilde fik Dagen efter sine skjære Høj baade herfor og for mere af samme Sort, som hun i Løbet af Aftenen gjorde sig skyldig i — skakkels Alvilde, som var saa iraalende glad, fordi hun, paa denne Naade idetmindste, kunde komme til at danse med Ludvig.

Og Trine, som saa sikkert havde ventet paa ham! Trine maatte sidde over. Hun havde alt svaret Nei til et Par Smaatyrer. Det var endnu aldrig hændt, at Ludvig ikke havde danset første Vals med hende.

Efter Dansen kom han bort til hende. „Er du vond paa mig, Trine?“ sagde han og saa med sine store, brune Øine saa smigrende ind i hendes vakre, blaa — „jeg kunde jo ikke andet“ — og saa kunde naturligvis Trine ikke længere være vond. Hun slugte Graaden, som hun holdt paa at faa i Halsen, og modtog hans Engagement til Galoppen, som fulgte ovenpaa Valsen efter hævedet Skif og Brug. Og da han saa spurgte hende, om hun vilde danse Kotillon en med ham, var ogsaa det sidste Spor af Harmen udslettet, og da juist en af Jenterne kom og præsenterede Bisp og Limonade, saa drak de et Glas sammen paa en fornøielig Kotillon, og det var et lykkeligt Blik og en varm liden Haand, han fik, da han takkede for Dansen.

Saa kom Souperen. The, Bouillon og Chokolade. Og skaarne Smørrebrød i Kvantiteter, saa man skulde tro, det gjaldt at proviantere en Arme. Men de forsvandt som Dug for Solen, og der kom atter og atter nye forsyninger: med Kul og Anijs og Mysof og alt, som godt og gildt var. Og saa Desferten, og Templet blev nedrevet, og der serveredes sed Vin — Aftenens Glanspunkt; slikt havde vi aldrig været med paa — Sherry troede den ufyldige Ungdom, men „f . . . piiske mig, hare Ribsvin,“ erklærede Theodor, Sørenskriverens haabefulde Pøde, og spyttede med stor Aplomb. Han gik paa Skole i Kristiania og var hjemme i ferierne. Han havde utrolige Erfaringer i alt, hvad der angik Livet og dets Behageligheder, et rent Vidunder for os andre, og

man kunde ikke forundre sig over, at han ved Siden af sit Studium af Livets praktiske Sider ikke fik saa megen Tid tilovers til Latin og Græsk. Han havde gjort Regning paa Champagne, som vankede her og der, hvor han kom i Kristiania, men Ribsvin — „aa fy for Pokker!“ — og nu havde alle vi andre ogsaa med engang faaet Vinene op for, at det bare var Ribsvin.

„Hvem skal du danse Kotillonet med, du da?“ kom Alvilde kjælent hen til Ludvig og klinkede med ham og skjede saa kjærlig ind i hans brune Øine, at han blev ganske forlegen.

„Jeg, jeg“ — begyndte han, og han skulde til at sige, at han skulde danse den med Trine, men kunde ikke faa det frem.

„Jeg gi'r dig 12 Skilling, Ludvig, hvis du vil danse Kotillon med mig,“ sagde Alvilde med sin sømeste Tone, og Ludvig —

Ludvig var en fuet Mands Son. Han havde kjæmpet mod Spot og Krænkelser, saalange han kunde erindre. Trine holdt han af; de horte sammen, de to, Pariaerne blandt Paddernes Aristokrati, og han havde glædet sig saa til Kotillonet med hende. Og saa kommer Alvilde Olavesen, Skibsrederens Datter, hun, som giver Ballet — Hjele gjorde hun, og tung var hun at dra' paa, det var sikkert — men hun kommer der saa om og tryglende, hun, som stod saa høit over Ludvig, og han vakler ikke længe. Vel koster det paa; men hans Higen frem gaar af med Seiren. Alvilde faar Ludvig til sin Kotillon, og

Trine sniger sig grædende ud og begiver sig ensom paa Hjemveien. Hun vilde ikke danse med nogen anden, naar han havde forimaaet hende.

Han havde heller ikke stor Glæde af sin Kotillon.

Og der har været meget andet i Verden, han siden har gjort, som ikke har skaffet ham Glæde. Men frem er han kommet.

Græsta.

Det var altid en Høitid, naar vi af Lensmandens Sonner var budne til at være hos dem paa Græsta om Søndagen.

Græsta laa halvanden Mil fra Byen, og Lensmandens to ældste Sonner, Hans Peter og Theodor, var i Pension hos en af Lærerne ved Borgeriskolen, hvor de bibragtes det for Livet nødvendige Kvantum Historie og Geografi, Tysk og Engelsk, Mathematik, Regning og Skjenskrift. Det var ikke meget just, men velment, og Kandidat Amundsens Reguladetri holdt for Livet. Men om Lørdagen drog de regelmæssig hjem, og som oftest fik de Lov til at tage en Kammerat eller to med sig til Naturen og Landlivet og Mors Kjødgryder og Tales Melferinger.

Jo, det var en Fryd!

Saa snart vi i slyvende Fart havde kjort Lørdagsmiddagen i os — Øllebrød og Sild, det var saa sikkert

som Hænen paa Kirketaarnet; om der ogsaa kom Pandefager, var altid et Spørgsmaal af stor Vigtighed. Men naar vi var budne til Græsta, renoncerte vi gjerne paa Pandefagen bare for at komme afsted.

Hans Peter og Theodor kom flygende ud af Kandidat Amundsens Husder, hver med sin Knortekjep. Bagage var der ikke meget af, i det høieste en Kam. Thi i Tilfælde af vaade Fodder, Ombytte efter ufrivillige, men mislykkede Drukningsforsøg, og Natstjorter, saa stillede Græsta det fornødne.

Og saa bar det afsted.

Sorit undersøgte i Forstaden, om der var Kjendinger fra Bygden, man kunde „siddde paa“ med. Der var gjerne en eller anden, som havde været inde med et Læs Battens eller et Par Tommerstoffer eller Pitprops, og saa var der altid Plads for en eller to Passagerer paa de tomme Langvogne, og saa gik det — heilan! — i Støv eller Sole i livende Gallop. Thi de Herrer Kjendinger, hvem det altid var en Ære og forcielle at tage Lensmandens Gutter med paa Fjælevognen, fandt vi i Regelen paa en af Brændevinskipperne derude i Forstaden, og naar de saa endelig var færdige med Pægledrifningen og Vreplet, var de gjerne i den forfatning, som gjør enhver Bonde til Mærraflaær og Væddeløbsforanstalter.

Og saa hjorte vi omkap, saa Selen skvat eller Støvet fog; men undertiden maatte vi braastanse, naar det hændte, at den livende Kjører faldt baglængs ud paa Veien, og vi meissommelig maatte samle ham op igjen.

Vi kom jo fortere frem paa den Maaden; men det var just ikke den behageligste, og det var heller ikke altid, vi traf slige Kjendinger. Saa bar det da afgaarde paa Apostlernes Heste, og Veien var vakker, saa der ikke var noget tabt paa det. Og i Værtiden forlod vi ogsaa, naar vi kom til Skoven, der dannede Grænsen mellem Prestegjældene, det gjeftfri Kjøretoi for rigtig at proppe os med Jordbær, Blaabær og Bringebær. Lensmandsgutterne kjendte Lokalteterne, og naar vi saa havde drejet omkring og plukket Bær og ligget og doonet os i Aftensoolen i Jordbærbraaterne og delikateret os med en mandig Røg af hemmelige Snaddepiber eller af de forfærdelige Cigarer til to Skilling Stykket, som vi havde kjøbt hos Barberen, der ogsaa havde Cigarbutik, saa blev Klokkeren mange, inden vi naaede Græsten, og Husbondsfolket var for det meste gaaet tilfjæds.

Tale var den eneste, som var oppe for at slippe os ind. Hun horte, saa at sige, til Familien. Et stort, vært Fruentimmer, som kunde bære Hans Peter fra Drengestuen ind i Huset, saa lang han var. Hun havde haaret dem alle paa Armene, da de var smaa, et Hver, hun gjerne optog igjen, hvergang der kom en ny Tilveksel til Lensmandsgaarden, og det beiergede Fruen med regelmæssige Mølletrium, gjerne hvert andet Aar. I Vakancerne førte Tale Opsyn med Melkeboden, forestod Kjerneing og Vining, og mange var de Melkeringer, vi i al Hemmelighed af hende blev forsynede med ude i Melkeboden ved Siden af Drengestuen og Bryggerhuset.

„I Spisestuen staar Aftensmaden endnu,“ pleiede Tale efter den gjensidige Hilsning at meddele, forend hun forsvandt for at nyde den velfortjente Nattero. Og i Spisestuen stod ganske rigtig det gjenfri Bord opdækket med alle mulige gode Sager og Mælk i masevis, og hvad tre, fire Skolegutter kan lægge i sig efter en halvanden Mils Fodtur, haaber jeg, de fleste af mine Læsere af egen Erfaring med Glæde vil kunne erindre sig.

Græsta var et Paradis!

Ikke alene, at det var et af de største Brug i Trafiken; men det havde den herligste Beliggenhed paa et Bakkeheld oppe under Naisen, og nedenfor gik „Elven“ — rigtig nok bare en liden Bæk, som man paa sine Steder kunde hoppe over; men her var den dæmmet op til en stor, en halv Sjerding lang Krærndam med Krærn og Sagbrug — en hel liden Judo med Sif og Ørret og Perlemuslingar og en Overflod af Løp, som i de lyse Sommeraftner holdt sine ufortrodne Koncerter.

Og hele tre Baade! Store var de, og tunge var de, og ikke var de i videre god Stand heller. Læffe gjorde de, saa en af os altid maatte sidde med Biefarret, mens de andre roede. Vi var jo bedre vantede nede ved Fjorden; men her, midt oppe i tykke Bondelandet, fik man ikke stille sine fordringer til Navigationen for høit, og de tre gamle Baade var en deilig Tilgift til alle Græstas andre Herligheder.

Lensmandsgaarden var en stor, toetages Bygning af mægtigt Tommer fra Gaardens Skove med rodt Tegl-

tag og hvidmalede Vinduskarme. Ni fag var der og fire for hver af Gaslerne. Ud mod Haven — der laa paa Sydsiden nedover Bassen, og hvor der voksede de deiligste gule Plommer og søvære Stikkelsbær, sorte og røde Moreller og Bergamotter og Gravenstener — var der en Altan paa hvidmalede Seiler i den ikke-kerinthiske Stil, og Trappe med Rækværk, som førte ned til de sandbestroede Gange. I den ene Ende var der et Lytthus, hvor man om Søndagseftermiddagen drak Punsch, og i den anden Ende en Duffestue, en virkelig Duffestue for Lensmandens Døtre, og der blev vi undertiden budne til Kaffe, men med lange Mellemrum; for det gik sjelden af uden modige Taarer og brufne Duffehoveder, og laa fik Vertinderne Bank og Gjeisterne siden Skrub af Lensmandsinden, og laa var det slut med Gjeistfriheden ogsaa for en lang Tid.

Hovedindgangen med et stort Bilag, ogsaa paa Seiler, vendte ud mod Gaardspladsen; man førte ind gennem en rødmalet Grind, hvor Hundene kom en gjeende imøde.

Indenfor Bilaget var den rummelige Entre med en Mendelighed af Knagger med Reisetoi, Høvedatte, Spadierstøffe og Svøber; et Par Elgsdyrhorn og en udstoppet Hubro over Døren midt imod Indgangen. Tilhøire var det store Kjøkken, hvor Gaardens talrige Tjenerpersonale havde Plads til at indtage sine Maaltider, og det vel fyldte Spiskammer. Tilvenstre var „Kantore“, som havde Jernsprinkler for Vinduerne, og bagenfor samme Lens-

mandsfolkets Soverværelse med Ombængsieng og Geværskabet, hvor Lensmandens rige forraad af Skvdevaaben hang bag Glasderen og altid var Gjenstand for vore stærkeste Længsler.

Kun Daglig- og Storstuen samt Kontoret var panelet, det øvrige var i Naturbjesker, men med Skilderier og Billeder overalt. Alle Lorentzens kolorerede Kobberstik med norske Prospekter fra det forrige Aarhundrede hang i Spisestuen; i Dagligstuen hang der Familieportræter i Olje, Silhouetter og Daguerreotypi, de første famlende Forsøg i denne Kunst, med de mest grimtende Ansigter og Glorier om Hovederne; for man blev taget i fri Luft og i Solskin dengang, og var det nu ikke blifvilde, saa stod gjerne Haaret i en Buft om Hovedet, og det satte sig paa Solpladen igjen i form af en Glorie.

I Storstuen hang Norges Grundlov i Glas og Ramme, Kong Karl Johan og hele Kongefamilien i Lithografi, ditte Statsraad Krohg og Norges Stattholder, Grev Herman Wedel. Item et Kobberstik af Nordal Brun i Profil, Norges dengang populære Digter, han som har skrevet baade „Vor jeg paa det høie Fjeld“ og „For Norge, Kjømpers Fødeland“, — Sange, som med Begeistring blev sunge ved hvert Middagsbord og hver glad Feit. I Gjennemgangsværelset fra Entréen til Dagligstuen, et langt, smalt et fags Værelse, stod Pibebordet med alle Lensmandens Piber, og paa den ene Væg hang et gammelt, tilroget Billede — et Portræt af ialig Drafsenberg i hans 120de Aar. Ovenpaa var

Soveværelser, Gjesteværelser og Salen, dette nundværlige Rum i et stort Hus paa Landet, et umaadeligt, vindrodet Rum, hvor der om Høsten forvaredes Æbler, om Vinteren torredes Vaik, men til Julebrug holdtes Baller, og da havde vi det travlt med at arrangere Lysekroner af Tondebaand og Granbar og Lampetter af Tyrpinder med Kloft i, som klemte Lyset fast, og som blev stukket ind i Bjelkeisprækkerne. Og vi opnaaede altid en glimrende Belysningseffekt; for det horte til en af Lensmandens stærke Sider at støbe de deiligste Talglys, skjønt de vistnok haade sprutede og randt. At det juu ikke under en Française var heldigt at faa sin Plads under en af Lysekronerne, var en anden Sag; men — med Terpentint og Taalmodighed kan man sluttelig tage bort fedtstikker ogiaa.

Det var i Annekset, der var Præken idag, saa vi ikke kunde komme i Kirke. Det var ud paa Høsten, Veiret var ruisset og regnfuldt, Taagen hang i store Døtter over Grantoppene, og Græsset og Mosen var vaad, vaad, sivende vaad. I store Perler stod Vandet paa Græsstraane, og alle Spindelvævene saa ud som lutter Net af Solperler. Der var ikke nogen fornøielig ude, og derfor var ogiaa den hele Familie samlet i Dagligstuen efter frokosten — alle i mere eller mindre daarligt Humør over det triste Veir. Lensmanden havde juu faaet sin Morgenpibe tændt, den store Merikums, som hang i Silkepose i sine fritimer. Han stod borte i det ene Vindu, passede og saa paa Veiret. Vi Gutter havde faaet frem

et gammelt Bind af „Noris Penning-Magazin“ og havde en daarlig Erstatning for Friluftsfornoielserne i de ser-gelige Afbildninger, dette hæderværdige Blad havde at byde paa. Ovidius sad horte ved den aabne Kaffeovn-der, karede med Gloragen i de brændende Bogefnorter og spyttede af og til i Varmen.

Ovidius, eller som han til dagligt Brug kaldtes „Ovidius“, horte til Lensmandsgaardens faste Besætning. Det var en af disse Inventarie-stykker, man saa ofte fandt paa de store Eiendoms-gaarde, en Gut paa de tredive, mellemstor, mager og fregnet, med en tyk, hampgul, krollet Lug, der altid hang nedover det høire Øie, med lysblaa, ubestemte Øine, store, flodsiede Hænder og et velvilligt intetigende Smil om den brede Mund med de store, glinsende Tænder. — Ved Blo-dets Baand var han knyttet til

familien. Han var Son af Presten, som før havde været i Sognet, og som var død for tyve Aar siden, og hans Moder havde været Lensmandens Kusine. Saa døde hun ogsaa, og Ovidius kom til Lensmandens fader, som dengang havde Ombudet, og som havde bygget Gaarden. Det var Meningen, at han skulde være til Hjælp og Nytte paa Kontoret og ved Gaardsbruget: men da det snart

viste sig, at han til det første var for dum og til det sidste for lad, saa faldt lidt efter lidt fordringerne til hans Arbeidskraft — han blev gaaende der, snild og hyggelig, spiste Lensmandens Mad, rogte Lensmandens Piber og klædte sig for Renterne af en liden Kapital, han havde arvet efter sine forældre. Men én stor Passion havde han: det var for Jagt og Fiskeri. Haren var aldrig sikker for ham, og Ræven havde han næsten ryddet ud i Bygden. Og hændte det iblandt, at Ræven alligevel forgreb sig paa nogen af Hønseluets eller Gaafedammens Befolkning, saa var det „jagu en utabygds“, paaastod Ovidius.

Om Høsten satte han Snarer for Kramsfuglen og ffjød Hjerper, om Vaaren gif han paa Tiurispil i Graalysingen, og for ferst Sik og Orret sørgede han stadig, saa at han for Kjøkkendepartementet var en god Hjælp. Og i Departementet for det Indre benyttedes han til allslags Haandsræfning, som til at hænge op Gardiner, stoppe Piber, lave Toddy til Gjeisterne, og naar ikke Lensmanden eller Fruen selv kunde reise, blev han sendt til Byen for at gjøre alle mulige Indtjob og udføre alle Slags Kommissioner.

Ovidius var ligeisaa godt kjendt i Byen som Borken og Kariolen, han kjorte med; men i ganske særdeles Grad var han vor Ven og Patron. Ja, det sidste er ikke ganske rigtigt; egentlig var det vi, som patroniserede ham; for han saa med den dybeste Respekt op til vor Lærdom. To af os var allerede indbiede i Latinens Mysterier

og i Cornelii Nepotis smagfulde Ordfoininger; for vi skulde „læse til Præst“, som han udtrykte sig. Og han var ligeåa stolt af Veniskabet med os, som vi over at kunne benytte os af ham til alle mulige merkkelige Paafund.

Der gik altid et Lys over hans ærlige Sjæs, naar vi om Tordagen kom åa tidlig, at han endnu ikke var gaaet tilkois, eller naar han om Søndagsmorgenen fandt os ved frokostbordet. Og åa blev der da i fællesskab lagt de mest omfattende Planer for Dagens Benyttelse. Vi fik laane hans Bostæ til at skyde efter Ekorn, Skjærer og Veddekriger — men engang kom Hans Peter til at skyde en af Smaagråisene til han Anton, som havde en Plads under Græsta paa den anden Side af Elven. Han Anton kom isende ud af Stuen, hvor han havde holdt paa med Opbyggelse for familie og Venner, og med Salmehogen i Haanden handte og svor han paa, med de styggeste Eder og Tordning og Partering, at nu skulde han gaa til de overste Domstole og Rigens høieste Ret for at faa straffet et slikt ivinagtigt Indgreb i Enkeltmands Ret. Og sekunderet blev han af Kjærringen og Ungerne og alle dem, som var med til Opbyggelsen, og de citerede Loven og Profeterne, og vi stod der med lange Ansigter og skjælvende Knær.

„V'it du h'ha e' M'M'Mark for Gr'Gr'Grisungen din?“ spurgte Ovidius, som havde den Eiendommelighed at stamme paa Konsonanter. Naar Sætningen begyndte med en Vokal, gik det betydelig lettere.

Nu var jo en Mark en meget respektabel Betaling for en Grisunge. Men med det Næringsvet og den Sluher, som udmerker vore Bønder, vilde han Anton ikke noie sig med den Pris, men forlangte en Mark og fire som passende Betaling for Tort og Svie og Overfald paa sagesløs Gris.

„D’i’ du inte ha’ e’ Mark, saa kan du gjerne gaa til Høiesteret,” svarede Ovidius, „og naa vi’ jeg inte gji’ dig mere end tolv Skilling for Grisen —.“

Saa blev de da efter lange forhandlinger forligte om atten Skilling, og saa gif forhaabentlig Anton’s Bibel-læsning sin vante Gang, og Karer og Kjærringer gif opbyggede hjem.

Og om Høsten, — hvilken Glæde at gaa med Ovidius i den tidlige Morgen oppe i Skoven og se efter Doner! Naar vi saa fandt et Ben hængende i Snaren — „d’de’ er di fordomte Ka’Kattene —,” sagde han; „for Væver f’fin’s der inte mere her i Bygden; dem har jeg sf’kudt ud.“

Og saa om Sommeren. Da gif vi med Ovidius paa fiskeri. Vi stød med hver vor fiskestang nede ved Kulpen under Kværndammen og fiskede efter Ørret; men den eneste, som fik nogen, var naturligvis Ovidius. Det blev kjedeligt i Længden. Saa fandt vi en Dag paa, at vi skulde fiske Karudier og stege dem til Gøtemad ved en selvgjort Darme oppe i Nafsen. Det var et Propos, som lod sig høre.

Ovidius var straks villig. Der var en stor Dam nede paa Jorden for Hjæs, Vænder og Storkvæk, og i den

Dam var der en Uendelighed af Karudier. Stegte Karudier er, som bekjendt, ikke at foragte trods alle de Ben, der findes i dem. Lensmanden med frue og Datter var buden til Sanne til Polikpas og Aftens; vi var altsaa ene Herrer paa Gaarden, og nu fandt vi paa denne behagelige og rig Uvøksling lovende Underholdning. Forst fik vi oppe i en af Hjedknauerne ovenfor Gaarden neret op en mægtig Varme og begyndte at skyde med Lensmandsgutternes Noglebosier til at indvie festen med. Krudtet maatte Lensmandens Krudthorn i al Stilhed levere. Men alt har en Ende, og Noglebosier danner ingen Undtagelse. Taffet være Ovidii grundige Forladninger af tygget Papir og Mofedotter, sprang de, den ene efter den anden, og saa kom vi tilbage til Hans Peters forslag om at stege Karudier.

Forslaget var udmerket. Men forst maatte vi have dem. Karudier er ikke sliq, at de bider paa Kroq. Ikke i nogen fremragende Grad ialfald. De fandtes der i Mængde, det var et faktum, men at faa Tag i dem i en Snarvending — det var et Spørgsmaal, ligesaa brændende som Hamlets om at være eller ikke være.

„Harde vi hare et Net,“ sagde Theodor.

„Ja,“ sagde Hans Peter og lod flabben hænge.

„O Vi kan nok f'faa dem,“ sagde Ovidius og saa formelig intelligent ud.

Paa vor indtrængende Anmodning om at faa vide, hvordan det skulde foregaa, saa Ovidius sig om til alle Sider for at forvise sig om, at der ikke fandtes ufaldede

Lyttere i Nærheden, og saa begynde han hvissende og stammende:

„Hvis Dere ikke vil si' de' til no'en, saa ta'r vi den store Vaskedorja, som staar paa Salen, og saa henter vi et Par Tommer nede i Stalden, og saa binder vi dem i Korja, og saa dra'r vi Va' —“

Hurra, Ovidius! Du var ikke saa dum, som du saa ud til.

Og saa op i Salen efter Vasketurven og ned i Stalden efter Tommerne, og saa forene disse Ting til et Bunderdrag. Hensigten helliger Midlerne, og det viste sig, at Ovidii forslag var overmaade praktiskt. Ved første Drag havde vi mindst et Snes Karudier. Men vi syntes, der maatte mere til. Saa belastede vi Vasketurven med Sten, for at vi kunde saa ordentligt Dybisse, lod den gaa tilbunds og traf og traf, til Ovidius og hans Peter laa paa Ryggen begge to, hver paa sin Side af Dammen og hver med sin Ende af Tommen. Vasketurven, den nye, deilige, store, laa med sin Ballast af Sten paa Bunden af Dammen, den.

Vi i vor Letsindighed gjorde os ingen Sorger over Myffen. Vi vidste, at Lensmanden, naar han spillede Polispas paa Samne, først sent paa Natten kom hjem, og tidlig Mandag Morgen blev vi sendte til Byen i Giggan eller Høstenervognen. Ovidius fik „staa for Steiten“. Men han havde vel fornemmelsen af, at det kunde have sine Ubegageligheder; for han var svært taus og saa yderst fortrædelig ud under fortæringen af det

Snes Karudser, vi havde stegt over Varmen i en af Tale venligst overladt Pande og i en Oberdaadighed af Smør fra samme velvillige Haand.

Og dertil Dortekeg — det var et Maaltid for Guder!

Saa gik vi ned i Drengestuen og spillede Lanter med Gutterne. Og naar der var Arrestanter — Arresten laa bag Drengestuen med forivarlig Laas og Bom, hvortil Husbondskaren havde Neglen — saa slap vi dem ud og lod dem spille med lidt; de kunde jo faa en Sondagsfornoielse, de ogsaa. Naar vi saa var færdige, blev de lukkede ind igjen. Men det var sjelden, at der var Arrestanter i Arresten. I Regelen stod den tom.

Det var, som sagt, Regnveir og Kuff den Dag. Med et vender Lensmanden sig om, farer sig med Haanden gennem det tynde, lyse Haar, der med stor Kunst er bygget op til en Toupet midt paa Isien, og vender sig rasst om mod Kaffelevns-krogen, hvor Ovidius fremdeles er beskæftiget med at kare i Gløderne og spytte i Varmen.

„Jeg trur mest, du faar spænde for Kariolen, jeg, Vidius, aa reise over til Sanne og indom til Ror og til Prestegaarden aa spør'e, om dem inte vil komme hit i Eftermidda' aa ta' sig en liten Paalspas aa et Glas Pons — trur'u'nte de', Vidius?“

Ovidius, hvis største Glæde her i Livet, næst Tiurleg og fisseri, det var at stoppe Piber og lave Toddy, nikkede sit Bifald og holdt op med sin ildstarlige Beskjæftigelse.

„Ska' jeg ta' B'orken eller B'Blakken?“ spurgte han.

Efter nogen Meningsudveksling angaaende dette vigtige Spørgsmaal, hvori ogsaa Lensmandens ældste blandede sig, blev ikke alene Borken udsæet til det bevægende Element, men det blev ogsaa bestemt, at vi tre kunde faa Lov til at følge med — en særdeles fornøielig Udflugt i Graaveiret og Solen. Men der fandtes haade Olfjetroier og Sydvestir a discrétion i Entrens rige Forraad af Udertoil. Og saa drog vi da ud for at bede Gjeiter: Skydsstofferen, Kapteinen og Presten.

Preben Halvorsen Samne var Indehaver af den faste Station, et blomstrende Landhandleri og en dermed forbunden rund, trivelig Hustru i de bedste Aar med et rundt, blomstrende Ansigt, brunt, glimende, tætliggende Haar, fedtpolje i Nakken og Kappe med slagrende, straa-gule, rosenrode eller himmelblaa Baand. Til Gjestebud har hun altid en brun, rigtig brunblank Silkefjole og en Mængde Guldtas: Øredobber, Brosche, Ringe, Uhr- og Halskjæder. Hun led Navnet Lava. Børn havde de ikke. Preben selv havde en trind Mave, mægtige Hængeskjæver og Dobbeltbage, en bred, fed og smilende Mund, men derimod en forvindende Bagatel af en Næse — en ren Kraftmandel. Han havde en glimende, kastaniebrun Paryk, hvorunder det graa Haar bagtil strittede frem. Maven var dækket af en sort Utlafes Vest, hvorover der hang et Uhrkjæde af Lavas brune Loffer med en diger Guldlas. I Linnedets Brystfolder glitrede der en svær Brystmaal, en forglemmig af Rubiner med en Topas

i Midten — man saa, at de var Velstandsfolk paa Sanne.

Kapteinen paa Kor, der var Embedsgaard, men i en sørgelig forfatning, var den mest udprægede Mod-sætning til Preben Halvorsen.

Halvorsen var stor, vennefæl, tyk og stumnæset.

Kapteinen var liden, kolerisk, mager og mørk. Under de bukkede, sorte Wienbryn rullede der et Par lynende, sorte Øine, og en kongelig, frum Næse sprang truende frem over den strittende, fortklippede Moustache — en Krigshelt fra Top til Taa.

Og det var ikke hans Skyld, at Norge ikke kom i Krig, og han kunde udmerke sig.

Respektabel var han — helt ned i Stovleskafterne. Og han exercerte sit Kompagni som en Helt. Men hjemme i familien lod han sig exercere. Fruen var død, kort efterat han var kommen til Chefsgaarden. Og hans Døtre voksede op som Liljerne paa Marken. Vakre, sunde, begavede Tosunger var det, som det var en Lytt at se. Saa fik han en Guvernante til dem; men hun lagde mere an paa at være til Hygge for Kapteinen end til Nytte for Døtrene, og Kapteinen holdt paa at gaa i fælden. Men saa merkede han, at Guvernanten holdt det gaaende med Adjutanten ogsaa, og saa blev der en Scene mellem dem, som endte med, at Guvernanten maatte fra Gaarden.

Det havde imidlertid Døtrene lært af hende, at Kjærligheden havde sine Snigveje, og de sneg sig tappert

frem paa de forbudne Veie, og naar der saa blev en eclat, stod Kapteinen der og svor og bandte —

Den klogere giver efter. Eulalia blev til Straf sendt i Penſion til Kjøbenhavn, og et halvt Aar efter kom hun tilbage, yppigere og mere attraaeværdig end før. Med Louise gif det ligedan. De var nu engang saa viltre, Kapteinens Dotre.

Kapteinen spille gjerne Kort. Og hvad Preſten angik, saa spille han alle Slags Spil, og det med ſtor Iver.

„Si mig naa, Mor,” ſagde Lensmanden, da Invitationsgiggen var ſendt ivei, „har vi naa no'e aa ſpile ikvel?”

„Na, du da,” var det meget indignerte Svar fra Lensmandindens Side. Som om ikke ſelve Amtmanden kunde komme uforvarende. Han vilde ikke finde Lensmandindens Spiſtkammer uforberedt. Det burde Lensmanden efter ſaa langt Samliv vide. Og om det kneb, og der ikke juſt var noget ferikt, kunde man jo i en Haandevending koge en af Skinkerne, og Kjedholler i Kraft fandtes der, og man kunde ſlagte et Par af de gamle Liggehøner, ſom alligevel ikke vilde lægge mere næſte Aar, og af ſlige gamle Høner bliver der altid en hjertelig god Kriſtase. Med Karri, fortaas.

„Ponien” — der var altid Puniſch i den ſtore, hvide, engeliſke Muſage med de gylden-violette Landſkaber paa, naar der var buden Gjeſter paa Græſta. „Ponien” var Lensmandens Departement. Den lavede han heilt egenhændig efter en i alle Retninger prøvet og rigtig befunden

Recept, der var hans Hemmelighed. Den var ikke af Alfevit og Pudderiukker, og at den fandtes i tilstrækkelig Mængde — derfor forgæde han ogsaa samvittighedsfuldt.

Saa blev Klokken fem, og man kunde vente Gje-sterne. Forst kom Prestens Kaleschevogn, med Huslæreren paa Buffen i Regnkappe og Paraply, og Presten, Fruen, Emilie og Amalie indi.

Lensmanden og Ovidius ud i Regnveiret for at tage imod; Alfvikling af Overtoi i Entréen. Hvor Lensmandinden med Knivs og Venlighed modtog sine kjære Gjæster.

„Nei, men hvilken nydelig Kjole Pastorinden har paa!“ udbryder hun i høieste Overraskelse over denne nye sorte Tilvekt i Prestefruens Garderobe, som hun kjendte saa noie.

„Ja, den har saamænd Adam foræret mig i Vinter, da det var saa meget Sue — han havde den med hjem fra en af Klubastenerne; men jeg har ikke haft Tid til at lade den sy fer efter Høstaamen.“

O, sancta simplicitas! Presten havde altsaa rundet den i Kort. Men det var der ingen, som lod, som han vidste. Man beslittede sig i de Dage paa noget, man kaldte Taft — et Begreb, der tilsyneladende for en Del er ukjendt af den nuværende Generation.

Medens man holdt paa ude i Entréen, kom Kapteinen med Eulalia og Louise og kort efter Sanne med sin ægteviiede Hustru, og man hængedes omkring Thebordet, og Polikpassen kunde begynde.

*) Fra Hjemstaden.

for den var nu egentlig Hovedsagen i Sammenkomsten. Baade i Prestens, Kapteinens, Lensmandens og Sannes Øine.

Men ikke i Kandidatens. Han havde et større Syn paa Livet. Der han sad paa Bunken i Kuffet og Taa-gen mellem Prestegaarden og Græsja, aabnede der sig lyse Udgifter for hans indre Blik. En Prestegaard, et Prestegjæld, var det saa bare et Perionekapellani — og Emilie — og Amalie — ja, nu begyndte det at gaa rundt i Hovedet paa Kandidaten —

„hun eller hende —
hvem af de tvende?“

som Digteren saa tankefuldt spørger —

Ja, det var ikke frit for, at han et Dieblif fik mor-moniske Anføgtelser — det var saa vanskeligt i Tanken at skille de tvende fra hinanden — der blev ikke den Personens Individualitet, den Individets Personlighed igjen, som dog er den første Fordring til den berettigede Gjensidigheds Vedligeholdelse i Enegifte. Og for en kongelig norsk Perionekapellan sommer det sig ikke at leve i Mangesifte; det er baade mod Religionen og mod kejserlig Kong Kristian den 5te.

„Værsgod, mine Herrer,“ siger Lensmanden, idet de gamle sætter sig til Spillebordet. Altting er i Orden: Jettensæfkerne, Betskaalerne, Skrivetavlen og Fidibusierne. Til at pudse Øyene og skjænke i Glasene findes Ovidius og vi tre.

Lensmandinden maa ud i Kjøkkenet for at se efter Haren i jodt og surt. Haren, som Ovidius iforgaars havde klemt oppe i Jordbærkraaten, og som nu skulde gjøre sin sidste store Anstrengelse for at forberlige Keften. Og i Sofaen og om Thebordet med Strikkefrømper og

Hækketoi var Damerne bænked, Emilie, Amalie, Eulalia og Louise — Kandidaten midt imellem dem. Herkules paa Skilleveien.

Det er jo saa, at Døden altid seirer. Jalsfald burde den. Men Emilie var i en ubehagelig Grad fregnet, og Amalie fjelede en Smule paa det hoire Øie. Naar hun saa til venstre, merkede man det neppe. Og saa var der

over begge en kjølig Atmosfære af utilnærmelig Dyd. Hvad Under da, at Kandidaten følte sig særlig tiltrukket af de friske, sraalende, lattermilde Kapteinsdotre.

Der manglede heller ikke paa Tiltrækningssevne hos de bemeldte Damer. Kandidaten, som var ny i Trakten, og i den strenge Prestefamilie ikke var blevet indviet i Omegnens chroniques scandaleuses, blev alt varmere og varmere ligeoverfor denne hjertelige Imodekommenhed, der var saa forskjellig fra den prestelige Venlighed, hvorunder Ægteskabsforhaabningerne dog skjulte sig, som blev ham til Del fra Emilies og Amalies Side. Kandidaten havde jo bedste Karakter, og det var blot et Tidsispørgsmaal, naar han kunde blive ordineret og faa Kald, og det var selvsagt, at det var Emilie eller Amalie, som engang i Tiden skulde sidde ved hans Urne og føde ham hans Born.

Og saa kommer Eulalia der med sine sorte Øine, sine runde Skuldre og sit forforende Smil! Maa jeg spørge eder, mine Herrer Kandidater, har nogen af jer nogeninde kunnet modstaa en Eulalia, naar hun for Alvor vilde trylle jer?

Jeg hører en moralist, fornærmet og benegtende Mumlen.

Ja, ja, mine Herrer, lyv for jer selv og for andre — det er dog et faktum, at den menneskelige Natur er skrobelig.

Mellem Emilie og Amalie herskede der ingen Jværsyge. Det var afgjort, at den ene af dem skulde trække af med Kandidaten, og den anden skulde da have den

næste, som Regelen var paa Prestegaarden. Men nu var de i høieste og gjenüdigste Grad oprørte over denne frafaldne, som felte sig tiltalt af sliq skamløs Imodekommenhed.

Og han, hvis Hjerte endnu var uberørt, han, som aldrig havde haft Tid til at gjøre sig til Skydeskive for Amors løse Pile — han havde allerede, da han efter endt Examen modtog denne Huslærerpost, gjort sig det Løfte at vende tilbage med en Kjæreste, og nu gif der et Lys op for ham ligeoverfor Eulalia, at sliq en Prestefrue maatte dog være noget deilig. Og det vilde ikke have været længe, før det var kommet til det afgjørende Ord.

Saa kom Ovidius, der ogsaa mellem Pibeordet og Punschemuggen havde gjort sine Jagttagelser, bort til ham og gav ham et let Slag paa Skulderen. Og Kandidaten — hvem Eulalia listelig havde manøvreret med sig hen til Sybordet ved et af Vinduerne, saa deres Konversation kunde føres uden at fortaaes af de andre — var jußt midt oppe i Begyndelsen til en af de mest velvalgte Kjærlighedserklæringer, man kunde tænke sig. For han var en udmerket Taler, det havde han vist haade i Amneket og i Hovedsegnet, naar Presten lyste Messiefald.

Man kan altsaa tænke sig hans forbitrelse over denne uforudseede Forstyrrelse.

„Hvad vil De, min Mand?“ spurgte han med den Værdighed, en vordende Prestemand kan iflæde sig ligeoverfor de svage i Manden.

„Jeg vilde h'vare sine Dere no'se,“ sagde Ovidius, rolig som altid. Og Kandidaten havde vel en Anelse

om, at dette „noget“ virkelig maatte være noget. For han stod op og fulgte Ovidius, som gik baglængs hen til et Hjørne af Storstuen.

„Jeg vilde bare s'ie Dere, atte, atte —“ her dæmpede Ovidius Stemmen til en Hvissen, som blot kunde forstaaes af Kandidaten.

Sonderkniit vender han tilbage til Emilie og Amalie — hvi staar de ikke der med Palmer i begge Hænder!

Som et Van ligger det over ham. Idag eller aldrig, tænker han, lig Mette i „Kjærlighed uden Stromper“. Og Herregud, hans Stromper trængte til Stopning, og hans Stjorter til Knapper, — der var ikke den Ting, som ikke trængte til forbedring hos ham. Selv hans bedre kolelier — det havde han nu faaet Vinene op for. Og saa søgte han sin Tilflugt i Dydens Skjod. Mellem Emilie og Amalie. Ovidii Meddelelse har fuldstændig knækket ham. Han er nedbrudt. Hans Ansigt er blegt. Hans Mine stirrer udtryksløst ud i det tomme. Hans høire Haand hænger slapt ned. Emilie sidder paa hans høire Side. Hun griber hans høire Haand med sin venstre. Hun trykker den sympatetisk. Der farer en Gnist af opvaagnende Livskraft gjennem Kandidaten. Men han finder ikke Ord. Hans Veltalenhed er forstummet. Og han havde indtuderet en Friertale, som han vilde holde for den, Gud havde udiøet til ham, en Tale, som maatte bevæge en Sten, endlige et Kvindelshjerte, en Tale, der havde kostet mange Nætters Arbejde; han har indtuderet den foran Spejlet i enkomme Timer, og nu, da det

gjælder, har han glemt det hele. „E—mi—li—e,” stammede han, og hun, jomfruelig og dydig, som det sig en Prestedatter eigner og anstaaer, boiede sig kun mod hans høire Øre og hvissede: „Din for evig.”

Saa var da den femte af Prestegaardsdotrene gaaet af til den femte Huslærer. Det var ganske i sin Orden.

Imidlertid har de gamle spillet Polstpas, som om ingenting var passeret.

„Værsgod, der er serveret,” kom Lensmandinden, rød og pustende, ind fra Kjøkkenet og meldte de spillende. Og da Polstpas er saadan, at den kan afbrydes og fortsættes naar som helst, var Herrerne straks færdige og kom ind i Dagligstuen for at føre Damerne tilbords. Kandidaten havde imidlertid alt Emilie under Armen, og begge saa saa straalende ud, at Lensmanden følte sig foranlediget til at trække ham i Ærmet og spørge, hvad der var paafærde.

„Na, jeg er saa lykkelig,” svarte Kandidaten, som havde et poetisk Gemyt og hemmelig klemte Emilies Arm. Hun saa bare ud, som skulde det saa være, og klemte ikke igjen.

Klemme — det bliver hendes Tur, naar de engang er gifte, tænkte hun ganske. Dyden kan være ganske klem som iblandt.

En Kritiker har engang hebreidet mig, at jeg serverede for mange Spisesedler i det, jeg skrev, saa jeg virkelig ikke vover at fortælle, hvoraf den bestod, Souperen hos Lensmanden paa Græsta Søndagen den 10de Okto-

ber attenhundrede o. s. v. Jeg maa indskrænke mig til at meddele, at der fandtes alt, hvad godt og smageligt var. Bordet med Madvarernes Mangfoldighed stod i Midten, og man spiste ved Smaaborde, saa forlangte Moden, isjont der var Plads for alle rundt Spisebordet. Men det var nu engang saa, og den, som har en saa fremragende Stilling i Staten som f. Eks. en Lensmand, maa naturligvis boie sig efter Modens Fordringer.

Efter den opulente Souper, hvor Ovidius holdt paa at kvæles af en Svedkesten, som af en Feiltagelse var kommet i Gaasfeylden og fra denne i hans Drangstrube, gik det til Desjerten i Storimen.

Ved Souperen havde vi haft Æl og Mælk. Ved Desjerten var der Sherry. Forresten vide Hanna Winstnæs. Jeg vil ikke udsætte mig for en tærvellig Kritikus's „hämiska inäför“ ved at berette, at der var Multegrod og Flode, Rødvinspudding og Krumfager.

Og naar der er Vin paa Bordet, saa kommer Talerne af sig selv.

Forst var det Lensmanden. Han drak pligtfyldigst for sine Gjæster.

Saa kom Samme for Vert og Vertinde — og „dette skal være vort Dortsikabs Skaal, Hurra!“

Gemytligt, hjerteligt og velment. Dermed fysteede han Lava i Overmaalet af sin Rørelse. Han havde, Gud ved af hvilken Grund, faaet den Ide, at det ikke horte til god Tone at lægge Stjul paa sine Felelser. Han havde seet de fineste Egyptepar fyste hinanden til Afsked

ombord paa Dampbaaden, og da han i alle Maader felte sig ligesaa god som dem, indsaa han ikke, hvorfor han ikke skulde lade sin Lava tilkomme det Maal af Kjerlighedsbævis, en ægteviet Hustru unægtelig har Ret til at gjøre Regning paa. Og Lava tog det aldrig ilde op.

Mens man nu klinkede med Vertfolket, benyttede Ovidius Anledningen til at hviſke Lensmanden i Øret Befræftelsen paa den Opdagelse, denne selv ogsaa troede at have gjort med Hensyn til Kandidaten og Emilie.

„Hans Peter, du faar dra' op et Par Butler til!“ raabte Lensmanden.

Da saa Sherryglassene paany var fyldte, beſteg Lensmanden Talerstolen. Det vil ſige, han beſteg en af de med grønrudet Verken betrukne Spiſestole og holdt følgende Tale til det til det yderſte ſpændte Publikum. Thi det var blot ved høitidelige Anledninger, han beſteg Talerstolen.

„Mine Damer og Herrer!

Netop nu kommer der for mine Øren en Nyhed, som er nye — ny. Det er nemlig den, at der blandt os —“

Tu saa alle i Selskabet opmerkſomt paa hverandre, efter at have gjort Indblik i ſit eget Jeg for at komme efter, hvem der var ment med dette „os“.

„— mellem os i denne Aften har dannet sig en Forbindelse for Livet —“

Allmindelig Forbauselse. Preſten og Kapteinen ſer ſamtidig paa ſine Døtre for at udſinde den ſkyldige.

Eulalia og Louise ser høist fornærmede, Emilie og Amalie forlegne ud.

„Forbindelse for Livet,” gjentager Lensmanden, der har staaet paa Stolen med løftet Glas og kaster et prøvende Blik over Forsamlingen for at se Resultaterne af sin Veltalenhed.

„Nei, men hvem er'e da?” raaber Sanne, skjent Lava søger at forhindre hans Interpellation ved at trække ham kraftig i Kjolefjodet.

Lensmanden lader sig ikke forstyrre.

„Forbindelse for Livet. Og naar man forbinder sig for Livet, saa vil det sige Lensmanden var Præliminatus juris med Karakteren „ei ubekvem“ og kjendte sin Kristian den 5te, at Manden skal være sin Hustru underdanig og forlade Fader og Moder Hif og dermed vil jeg tillade mig at foreslaa Hif Hr. Pastorens —“

Her puffer Ovidius ham i den høire Læg, og han faar Tag i Traaden igjen.

— at foreslaa Brudeparrets Skaal: „Hr. Kandidat Sivertsen og Freken Emilie —“

„Men det kunde du gjerne have sagt os noget om først, Barnet mit,” sagde Presten med en mild Bebreidelse i Tonen.

Men han var ikke umedgjerlig. Ligeoverfor en fuldendt Kjendsgjerning — og det var jo forlovelsen nu, efterat Lensmanden havde thinglæst den — gav han sluttelig sin Vellygnelse. Og Prestefruen faldt rovt sin Datter om Halsen, mens der blev en Klinken og Gratuleren og „vort Brudepars Skaal“ i det uendelige.

Der var ikke stor Opmerksomhed for Spillet mere, skjønt de gamle Herrer i sin Pligtfølelse satte sig ned for at spille af Bøterne.

„Bøte,“ siger Sanne, som sidder i Held i aften. Og i sin Glæde faar han et Anfald af Kjærlighed, og han tørrer sig med Bagen af Haanden om den brede Mund og raaber: „Naa vi' jeg kjesse dig, Lava!“ og hun lægger villig Truten til og faar nok en ægtefabelig Uerkjendelse i Lobet af denne minderværdige Aften.

Kapteinen ser med et sardonisk Smil paa Oprinet og giver Kort.

„Jeg lurer,“ siger Lensmanden.

„En Gang,“ siger Preiten. „En Gang“ i Polikpas svarer til „Pas“ i andre Spil.

Kapteinen, som sidder med gode Kort, melder Spillet. Han kjober, men faar ikke de Kort, han skulde have, og taber det sidste Spil.

„H'Hadde K'Kastein' f'kjøft Klover Bonde, saa hadde Kastein' ikke b'blet Bøte,“ ytrede Ovidius filosofisk.

En saa uimodsigelig Sandhed, at Kapteinen i yderste Raseri kastede Kortene i Bordet og tilslængede den ulykkelige Ovidius et Blik, saa knusende, at det kunde have funnet forhøne en Jette.

Men Ovidius lod sig ikke forbløffe.

„Ja, d'de' er s'om jeg s'ier,“ sagde han med uroffelig Ro.

Han fjendte Spillet, Ovidius

Middagen paa Tvetet.

Dette Stykke af Forfatteren er færdigt før sin Død: kun enkelte Brudstykker findes
samt nedenvaaende Illustrationer, som hidrættes og faar tale for sig selv.

Begyndelsesbignet.

Sluttingsbignet.

Middagen.

Fisketur.

Dem tænker vel nogeninde mer paa „Konstitutionen“?

Ikke den, som Landets gode Her-
rer og norske Mænd aarligaars sidder
i Langlets Cirkusbygning oppe ved
Storthingspladsen og pudler og flør paa — den bringes
nok i Erindring alt som oftest, Gud bedre os.

Nei, den Konstitutionen, jeg mener, var en Dampbaad.

En af de første kongelige norske Postfaster, som ved
Hjælp af Damp ineglede sig rundt Kysten. Fra Kristiania
til Bergen og saa tilbage igjen. Men det brugte den
Tid til. Fort gik den ikke. Men den kom altid fremt,
om det saa var fire og tyve Timer for sent.

Ti Timer eller saa brugte den fra Kristiania til
Valle. Valle Saltverk kaldtes det, skjønt der ikke gjordes
Salt mere, om end Graderhusene stod der endnu. Det
var egentlig Nøglen til Landet, ialfald for Udenlands-

postens Vedkommende. Her mødtes Kjøbenhavnerdampskibet og Vestlandsbaaden. De overleverede Posten til hinanden, og her laa altid paa Ankomstdagene det ene og ventede paa det andet. Det skal i alle de Aar aldrig være hændt, at de begge kom i Ruten.

Men det er det samme. „Konstitutionen“ var med alle sine feil dog en god Institution; for vi havde ingen bedre — ialfald for Vestgaaende. Godt besat var den altid; men naar Sommerferien begynde, var den propfuld. Der vrinlede af Skolegutter og Lærere. De første skulde hjem i ferierne, de sidste gjorde sine Udflugter til Slegt og Venner udover Kysten. Jotunheimen var endnu ikke opdaget. Og paa disse Ture var Stemningen yderst belivet.

Et Hurra for Drobak, som ligger flattet opover imellem fjeldknauserne, og for Peter Fisker, som kommer ud i den svære Baad med Postkassen i forstævnen og Postmesteren tilvors. Saa omkring fildædt og indom Holmestrand, som ligger der saa fredelig under det lodrette fjeld. Baaden kommer ud, og blandt Passagererne, som skal iland, er et gammelt Regtepar, en Oberstloitnant i Uniform og fru Oberstloitnantinden i Koskroller. Smaa og runde og trivelige er de begge — som et Par Vinteræbler, der har ligget længe paa Straa og overstaaet det værste. Og da fruuen skal ud i Baaden, hvor han galant rækker ud Haanden til hende, bærer det ikke bedre til, end at Baaden faar en Sving ud fra Dampskibstrappen, og hun træder feil og gaar i Seen ittedetfor i Baaden.

„Na Gu' bevare Dere vel, der dat Oberstleitnantinna i Vanne!“ skriger Oprørningspigen, som staar ved Kælingen og ser paa — og der dætter Oberstleitnanten ogsaa, som vilde fiske hende op, men lægger sig for langt over Vængen og tager en Overhaling, saa han gaar paa Hovedet efter. Men takket være det sunde, fyldige Hold, de begge var i, laa de snart og flod som to store Luftpuder, og ved Hjælp af Baadsmanden og en Baadshage blev de halet ind begge to og bænket i Baaden. Oberstleitnantens Hue var gaaet tilbunds, men Parykken sled i Kraastand, og Oberstleitnantindens Kroller var bleve en Smule derangerede. Men Gudskelov, de slap med Stræcken, og Parykken blev ogsaa reddet. Et Hurra for Oberstleitnantens!

Fra Holmestrand til Horten, fra Horten til Mojs. Krokost havde vi haft mellem Drobak og Holmestrand, og det havde duftet deilig af Beef; men det var ikke noget for os. Dertil strak ikke Reilepengene. Et Par alvorlige Smorrebrod med Nøgeost imellem til Niste — forresten sultede vi os frem og tog vor Men igjen i de respektive Hjem. Men Reilepiber havde vi og Tobakspunge og alle mulige Slags fyrtoi, saa der var altid noget, vi kunde ærgre Lærerne med. For tilføs og i ferierne havde de ingen Magt over os.

Til Mojs var alt gaaet godt. Der blæste jo op en frisk Sydøst, men pyt, indenstjærs.

Jo, jo men.

Jeg har i de Dage seet mere Sølyge mellem Moïse og Vallo, end jeg senere i et langt Liv har været med paa haade i Kattegat, Østerjøen og Nordishavet. Og salig „Konstitutionen“ huggede ogsaa paa haarde Livet — langt mere end nødvendigt, er jeg senere kommen efter.

Skrap, der kommer en ordentlig Skvalp over Baugen, just som Dampbaaden stikker sin konstitutionelle Næse ind i en rullendeølge.

„Havet er skjult, naar det roligen bræler
Staalblanke Skjold over Vifingers Graa —“

deklamerer en ung Student i en bebreidende Tone og terrer Øinene, der han staar ved Læ Kæling og just har bragt Neptun sit Offer.

Mellem Moïse og Vallo.

Saa gaar Vaaden om Odden, og vi ligger paa Vallo Havn, og der ligger „Nordkap“ ogsaa med Udenlandsposten. Den har haet god Vind, den, og er ikke forsinket. Gamle Hütten kommer til med færgen, og der staar gamle Anders paa Bryggen med sin Klumpfod og Kavaien med de fem Kraver og blank Voksdugsbat — det var nu hans Kuffelivret — og i Læ af Saltkogeriet Ritmeesterens ærværdige Kalejshovogn med de to fede Brune, som altid maa puste i Bakkerne. Saa kan det bæere afsted.

Studenten var buden til at tilbringe ferien med Ritmeesterens Sommer paa Bølse Kloster. Hyggeligere kunde en nu ikke faa det. Et gammelt Herreæde, om-

givet af en stor, velspleiet Park ved en smal Vig af Fjorden, der, hvor den snævrede sig ind mellem en Utallighed af større og mindre Øer.

Gaarden selv var fra Midten af forrige Aarhundrede, af rød Mursten og med blaat Tegtag. Midtpartiet sprang frem i en Halvkreds, flankeret af fire kanellerede, gulmalte Soiler, som skulde forestille Marmor, og foran hele facaden var der en Terrasse, fra hvilken i Bredde med Halvkredsen der førte en bred Trappe med Sandstensstøber ned til den fortklippede Græsplæn med fine Blomsterrabatter og sit store Bassin med Springvand og Guldfiske.

Her humpede Ritmesteren paa Godveirsdage omkring og fodrede Guldfisken. Det var en af hans vigtigste Beskæftigelser her i Livet. Mod Søen afsluttedes Haven af et hvidmalet, køket Gitter med en Port ned til Bryggen, hvor Badehuset fandtes, og hvor der altid laa en hvidmalet Snekke og en lysblaa Pram til Afbenyttelse for Klosterets Beboere og Gjæster. Marerne og Seilene kunde man hente i Baadnestet, som laa lige nede ved Stranden, og hvortil Tuglen hang i Havestuen.

„Havestuen“ kaldtes den. Det var egentlig en Entré, en forhal, og det et ganske vidunderligt Exemplar af en Entré. Hvem der havde udflækket Planen og givet Tegningen til den mærkelige Sammensætning af Forstue, Dagligværelse, Trappegang og Galleri, er aldrig blevet konstateret. Om det var den værdige Raadmand von Siwert, som led Gaarden opføre, eller Arkitekten, som

byggede den, og hvis Navn desværre ei er blevet opbevaaret for Efterlægten, staar det nu ikke mere i menneskelig Magt at oplyse.

Det var det Rum, man kom ind i fra Midtdorene mellem Soilerne; det var ganske rundt og gik gjennem to Etager. Sit Lys modtog det gjennem Glasdoren og Vinduerne ved Siden af den og over den ud mod Haven. Midt mod Indgangen var en Dobbeltдор, der førte ud til den virkelige Entré mod Gaarden, hvor Udhusene laa, og hvor Indførselen var. Paa hver Side af denne Dor førte en Trappe med kunstrigt Gelænder af Smedejern op til et Galleri, hvor den mindre Dor førte til de forskjellige Værelser i anden Etage, som grænsede til denne Vestibule. Med Undtagelse af to brede Murpiller, hvor der stod to høie, runde Vøne med Urner paa, var dette Galleri nedadtil beklædt med hvidmalet Træpanel, og Rummet indenfor inddelt i Klædeskabe og Kot af alle mulige Slags med skjulte Døre hjft og her i Panelet.

Opgangene til dette Galleri flankeredes af to agtværdige Meandre i grønmaledede Baljer, og over Døren hang en veritabel Rubens — det var en Troesartikel i Familien, og tydelig nok var det en gammel Nederländer, om end blot en slet Kopi. Den forestillede intet mindre end Paris's Dom. Heldigvis hang den høit.

De lyserøde Vægge var foreøvrigt bedækkede med gamle Nederlændere i udskaarne, forgyldte og markitufne Rammer. Det var en af von Siewerts forfædre, som i sin Tid havde været Malerikjender og ført Samlinger

med hjem fra Udlandet. Det var ogsaa ham, som havde foræret Kirken i Bygden dens Allertavle — et prægtigt Stilleben: de deiligste Meloner, Græskar, Sinker, Fisk og Fugl — med Nadverens Indstiftelse i Baggrunden. I det hele taget maa denne von Siewert have været en materielt anlagt Natur; thi i de fleste af Billederne spillede Stilleben en stor Rolle. Østers paa Sølvfad, Rhinskvin i grønne Kjempepokaler, Harer og Bekkæiner med en ensom Hakkeispot, tydeligvis anbragt for at oplive Billedet med en rød flek — Løg og Fasaner, opskaarne Skinkestykker, Torst og Kolje. Rundt om Panelet hoi-ryggede, gammeldagse Stole med Gyldenlæders Træk — i Midten en rund Emma, betrukket med Milleseurs, i den ene Vindusniske Annettes Skrivebord bag en Væg af Efeu, og i den anden et Par røde, floielsbetrukkne Bænke og et Bord med indlagt Schakbret. Hyggeligt var det i al sin Eiendommelighed, det er viit.

„Her, ja her er godt at være;
her staar vi os til No —“

sang Studenten, forste Gang han kom ind i denne Havestue.

Nede paa Sjorden, lige ned for Haven laa „Annette“ og spillede sin slanke Skikkelse i den speilglatte flade.

Det var Ritmesterens Kutter, opkaldt efter Huiets fagre Datter, som ikke slegtede paa faderen, men muligens havde det efter den forlængst afdøde Moder, og som nu skjænkede Morgenkaffen, der i det deilige Veir indtoges paa Terrassen.

Denne Datter var hans Giesten, det eneste, han egentlig holdt af her i Livet. For Gutterne gjorde ham saa meget Bryderi, og saa likte han aldrig at betale andres Gjæld, selv om det var hans egne Sommers.

Og Kutteren var hans Stolthed.

Bygget efter hans egen Opgave, som han paaastod. Det havde nu Uslakten, Baadbyggeren, bedre Greie paa. Men han sagde det ikke. Det behøvede han heller ikke; for alle vidste det. Ritmesteren havde indslagt sig saa udodelige Fortjenester af Landet ved i sin Tid at oprette det gule Kor og indføre Whiit, at man gjerne undte ham den fornøielse at glimre som Baadbygger ogsaa, saa meget mere, som han slet ikke var spariom med sine Invitationer til en Seile- eller Fiskeur med „Annette“, og paa disse Ture sørgede den ene Annette altid for, at den andens Gjester ingen Mangel led, hverken hvad Kjøkken eller Kjelder angik.

Idag var Ritmesteren i et sjelden godt Humor. Sommerne havde ikke medbragt altfor voldsomme Regninger, saa han havde bevaret sin Sundsro saa nogenlunde hele Tiden; men nu havde Pøsten bragt Efterretning om, at „Familiens Haab“ havde gjort en overmaade heldig Reise til Bordeaux, og „Severine“ sluttet en fordelagtig fragt, Norrbotten—Nieuwediep, den tredje Reise iaar paa Østindien, og naar man betænker, at man bare var i Begyndelsen af August, saa ved enhver, som har Stibsparter, hvorledes det kan oplive en Reders Sjæl.

Han var fuldstændig Solkin. Han serverede sine bedste Cigarer efter Kaffeen, saa gjentagende paa den

kyrie Himmel og stak tilfældig Pøgefingeren i Munden og holdt den derpaa op i Luften.

„Ikke Drag,“ sagde han og rystede paa Hovedet.

„Kan bli,“ svarte Anton, den yngste, som var Kadet og skulde blive Officer til Jul.

„Tror det inot,“ sagde Otto, den ældre, der studerte Jus og benyttede enhver Anledning til at arrangere en Disput.

„Hvad mener du da, Annetemor, Barnet mit?“ vendte han sig til Datteren, som Husetts stille anerkjendte, inappellable Domstol.

„Jeg tror, det gaar,“ mente Annette.

Under hele denne Konversation havde Studenten foretaget indgaaende Studier af Annettes blaa Mine. Han var fra Østerdalen og forstod sig ikke mere paa Navigation og nautisk Meteorologi end — Katten paa Senney, for ikke at plage vor Hjerne og vore Læsere med en oplytsvækkende, ny og affekteret Lignelse.

„Ja, Karl,“ sagde Ritmesteren og vendte sig til Studenten, „du maa virkelig komme ud paa en ordentlig Skifetur, førend du reiser. For at ligge her nede i Bugten og trække Hvitting, det kan da ikke være nogen fornielse.“

Om det var! — det vidste Karl og Annette bedre. Men en virkelig Skifetur!

Han havde hørt saa meget om disse Ture af Vennerne og vilde saa gjerne være med paa en sli. Men de havde altid afspiit ham med, at Dagens var for

lange og Nætterne for Lyse — de havde sine Fisketure inde i Byen, hvor de fiskede efter alt andet end Hvitling. Og saa laa han og Annette i den blaamalede Pram nede paa Bugten og morede sig med at se hinanden i Øinene og lade, som om de fiskede. Han var sliq en livsglad og lystig Sjæl, og hun var saa sød og saa klog og saa yndig. Og saa førte de de allerhyggeligste Samtaler om — ingen Verdens Ting.

Det er saa i de Klar.

Nu skulde han altsaa paa rigtig Fisketur. Mon det alligevel kunde være saa prægtigt som nede paa Bugten med Annette i den blaamalede, tungroede Pram?

Længst ude i Fjorden mod det aabne Hav eiede Ritmeisteren en af de største af Øerne. Her havde han et Par Husmænd, og her havde han ladet opføre et Hus til sig og sine Gjester, naar han var paa Fisketur. Rundt om var de bedste fiskegrunde.

„Ja, jeg kan ikke blive med selv; jeg har saa megen Korrespondance i disse Dage i Anledning af fardoierne,“ sagde Ritmeisteren. Det var nemlig Klubaften den følgende Dag.

Det havde Sommerne intet imod. Sliqt er altid hyggeligere uden far.

Det blev altsaa besluttet at invitere unge Brodstrup, som var paa Kontoret hos Faderen, og Hans Riise, Theologen, Son af Grosiereren paa Tveter, som ogsaa var hjemme i Ferierne, til at deltage i Ekspeditionen, som skulde vare i to Dage.

for Anton og Annette — de holdt nu altid sammen de to — havde faaet Ret. Ud paa formiddagen begyndte Vandet at kruse sig, og ved Middagstider havde man en liden Bris, som saa ud til at ville holde sig.

Og saa blev alle Anstalter truene.

To af Husmandsgutterne blev beordrede til Betæning, „Annette“ gjort i seilfærdig Stand, og Proviant bragt ombord.

Lauritz Bredstrup og Hans Riise indfandt sig straks efter Middagen, den første med et straalende, den anden med et yderst tvært Sjæs — de var begge pligtstyldigt forelskede i Annette, hver paa sin Maade og begge med den hemmelige Bevidsthed om Haabløsheden i sit Sværmeri. Men hele Byen sværmede for Annette — selvfølgelig ogsaa disse to. Denne Udflugt til at faa se og tale med hende, om end flygtigt, virkede forskjellig paa de forskjellige Temperamenter. Lauritz, Sangvinikeren, levede blot for Øieblikket; ham var det nok et flygtigt Glimt, et Haandtryk og et venligt Ord. Hans Riise ærgrede sig allerede paa forhaand over, at Samværet skulde blive af saa kort Varighed. Hvor meget havde han ikke at tale med hende om, og hvor godt kunde han ikke have virket paa hende ved lange og løstede Samtaler, om der havde været ham forundt en Indbydelse paa to Dage til Belse Kloster istedetfor til en Fiskeur.

Kloffen tre har det afsted. Man vilde naa Huse — saa kaldtes Men, fordi den var behoet — saa betids, at man kunde foretage det første Fiskeri i Aftenrumringen.

Briien friskede til. Otto og Anton, som begge var helbefarne og kjendte Løbet saa godt som nogen Løds, sad afvekslende til Rors. De øvrige laa paa Ryggen omfring paa Dækket, glante op efter Seilene, rogte og lo af alle Antons Historier eller Studentens Viser. Theologen laa der og surmulede og var ligesaa forskantet i Sjælet som det Klodshoved, han rogte af. Hverken Antons Historier eller Karls lestige Viser var altid af den løstede og løftende Bestaaffenhed, som efter hans Opfatning Samtaler, der fores, og Sange, der synges af akademiske Borgere, bør være. Til en fornuftig Diskussion over lærde og subtile Materier vilde det ikke komme, trods gjentagne Forsøg fra hans Side.

Skibsmandskabet — de to Husmandsgutter — sad med Benene dinglende ned i forlugen, der tillige var forlugar: to Keier og en yrliden Komfer til Kaffeen og Toddyvandet, og de behøvede ikke at gribe til de lange, tunge Narer, den sorgelige Nodhjælp i trangt Farvand med Stille. De havde ikke andet at gjøre end at sætte Skjoderne og af og til tomme et lidet Solvøb, som rakktes ferover til dem, og som altid foranledigede et bredt og velbeageligt Smil paa de fregnede Ansigter.

For Anton var kommen til Erkjendelse af, at Soen tørrer, havde faaet frem Provianten og flaskefodret og havde fundet ud, at en liden Knert kunde gjøre godt.

„Norges bedste
Værn og Fæste
Er dets Alferit.

Skumle Dod sig Hjul
 Dvbt i sine Guldr,
 Naar i Luften
 Blot er Duften
 Af en Afkrit —

sang Karl med ivoilmende Pathos, ferend han tomte sin, og det syntes nu Theologen var hoist blasfemist, saadan at parodiere en af Wergelands vakreste Sange. Men sin Afkrit til Gatemaden tomte han ligesaa vel som de andre.

Allerede Kloffen syv kunde man kaste Anker i den lille Bugt, ved hvilken Pladsen til Samuel Rigelsen laa, han, som var sat til Opsynsmand over Men, og som sammen med en anden Husmand paa Nordsiden boede der ensomt og fredelig med Kone og en Skare af hvidhaarede, brunbrændte og barbente Born.

Samuel og hele familien var forsamlede paa Stranden og tog med Jubel mod Gjeesterne. Det var altid Jubel paa Huso, naar „Annette“ kom seilende — jeg kan tænke mig som paa „Julianehaab“, naar den danske Regjeringsdamper ankommer. Samuel kom roende ombord i Prammen, Marthe stod paa Bryggen og nikkede og vinkede til Ritmesterens Sonner, hvis Barnepige hun havde været, og de smaa Husoeffindere opførte en vild Krigsdans til Ære for Besøget. Nedenfor Pladsen laa ogsaa Huuset, Ritmesteren havde ladet opføre til Privatbrug, en liden Bjelkebygning med en Veranda og et Galleri foran Kvædrummet, hvor Sovecerellserne var.

„Hummertinen“ var det Navn, Ritmesterens Befjendte havde givet denne beskedne Villa, hvis Indre blot bestod af et stort Rum med en mægtig Peis, Bænke rundt om Væggene, et stort Bord, en Vindeltrappe, som førte op til Loftet og Sovværelserne — fire smaa Kot med to Keier i hvert. I Nedsfald kunde man bruge Hængematter. Men i Hjørnet mellem Peisen og den venstre Langvæg var der en rirkantet Lem, der var godt forsynet baade med Skodder, Bolt og Hængelaas, som Ritmesteren havde Nøglen til. Denne Lem førte ned i Kjeldereren, hvor Ritmesteren altid havde et forraad af baade langhalsede og korthalsede, som kunde forsjede en Opholdet paa den ensomme Ø og forsjone en med den evige Fiskeispisning. Og derfor, og ikke blot fordi de ved Husefangede de bedste Hummere i hele Fjorden, havde Procuratoren deht Villaen „Hummertinen“. Det var vel let at slippe ind; men det kunde undertiden have sine Vansteligheder at komme ud igjen, naar Fisket havde været godt. Og det var det for det meste.

Men nu var der ikke Tid til at lette paa Lemmen. Samuel fik Ordre til at sætte i Orden Frammen, den ene af Husmandsgutterne Jollen, som laa tværsfibs paa Dækket til „Annette“, og saa bar det ud til nærmeste Fiskegrund, medens Marthe lovede at sørge for, at Potterne var i Orden til Kl. 9.

En Mand til at andøve i hver Baad. I Jollen Anton og Karl, i Frammen de øvrige. Ngu havde Samuel nok af, friske Skjæl, som han havde været ude

og taget til eget Brug tidlig om Morgenen, og Ræker, som Selskabet havde fort med sig fra Langgrunden ved Velse — og ikke er det langt til Bunden, saa der ingen tunge Søkker behøves, og det er let at trække op. Vinden er stilnet af, og det er blifstille; ude om Oddeu ser man Havet, og de lange, svage, glatte Denninger, som skulper mod Øen, bringer Studenten en forstaaelse af, hvad Diateren, han saa forstemt citerede paa „Konstitutionen“, har ment med „det staaalblanke Skjold“. I sin østerdalske Indlandshjerne havde han til Dato altid holdt bemeldte Ntring for Sludder og kystpatriotisk Bombast.

Sjeldknatterne, Stuen og Hummertinen speiler sig i det stille Sund. For der er Trær paa Huso. Mod Havsiden den bare Granit, paa hvis Ryg ingen Trær vokser — eller ialfald kun Kreblinger af Trær. Men mod Landiden er der yppig Vegetation: Furu, Birk, Hogn og Hæg og Ormegræs i svære Bundter, og ved St. Hansstider er det ganske rødviollet af bare Blomster i hver eneste Græsbakke mellem Knauerne.

Nap i Nap den hele Tid. Tvebidt af Hvittingen, Torf og Slyndre — faste, brune smaa Sjeldtorfser og deilige Kongeslyndrer. Der faar Studenten en Berggylste, og den beees, beundres og misundes ham af de øvrige; for det er en sjelden Fisf. Eigejaa sjelden, som den er prægtig. Hans Riise faar en Knur op i Baaden.

„Krage seger Mage,“ siger Anton, som just ikke altid veier sine Udtryk, og Hans ser mer knarvoren og tver ud, end han har gjort hele Turen.

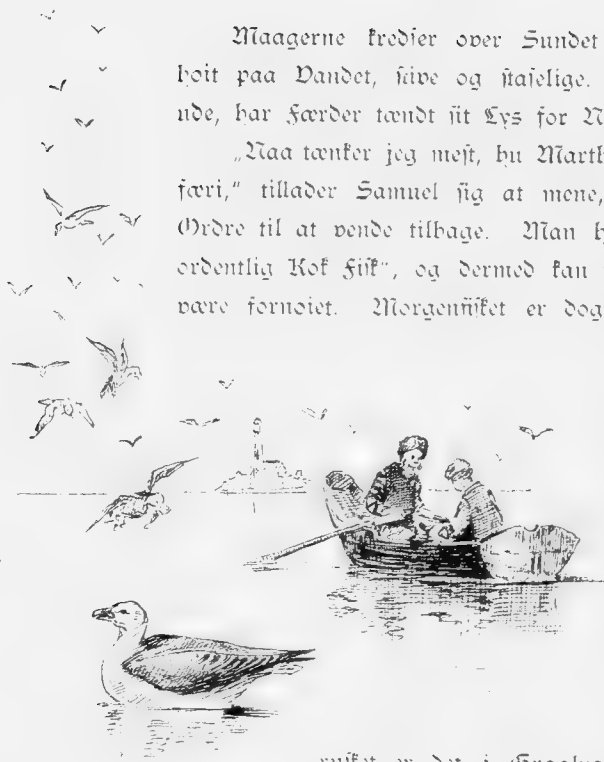
Maagerne kredser over Sundet eller ligger der høit paa Vandet, hvide og staselige. Og der, langt ude, har Færder tændt sit Lys for Natten.

„Naa tænker jeg mest, hu Marthe kan ha' Potita færi," tillader Samuel sig at mene, og Otto giver Ordre til at vende tilbage. Man har faaet sig „et erdentlig Kof fisk", og dermed kan man for Aftenen være fornøiet. Morgenstket er dog Hovedsagen — det er den egentlige Sport ved Fiskeriet.

Man putres ud Kl. 5, længe før man er udlovet efter Dagens Anstregelser og Aftenens Pokulering. Koldt og

ruffet er det i Graalysningen, alting i Baaden er vaadt af Nattoduggen, det er langt at ro ud til Fiskegrunden, som ligger længere ude, gjennemfold og med hvide fingre gjør man Greierne i Orden. Det er dybere til Bunden, Redskaberne er sværere, Soffet er tungere, fisken, man trækker, er større, og altsaa bliver det hele mere anstrengende.

Saa har man glemt en Olfjetroie til at lægge over Knæerne, saa man snart sidder der med vaade Ben —

Tænderne flapper i Munden, og hvis man ikke havde været saa heldig at finde en Sluk Kognak paa Commelken, saa vilde man rent fryse ihjel. — Og liget skal være Moro — brrr!

Men saa bliver Lysningen i Øit sterkere og sterkere, til med et Solen stiger op der borte over Sverige; Dæmringens og Misfornoielsens Nander viger, og Utidigheden er forbi.

Det er ordentlig Fisk, som napper nu, og i Stridens Hede merker man ikke, hvor træet man bliver af at trække — det merker man først, naar man ved Ni-Tiden kommer tilbage til Hummertinen, og efter en flygtig Kop Kaffe skynder sig at opsoge Koien for at fortlætte den saa ubeleilig afbrudte Nattero.

Ganske rigtigt, Marthe har Poteterne færdige til at sættes over Varmen, og fisken er snart baade renset og kogt, og med alle Hovederne, hver med sin Lever i Gabet, overit paa fadet, kommer den rygende paa Bordet. Med stor Interesse har imidlertid Selskabet iagttaget Kogningen, og Karl synger til en gammel Kjæmpevis-Melodi i en bedrøvelig Tone:

Torffen den taus over Grunden gled
 Den mellem Tang og Tare —
 Snoret blev sænket mod Bunden ned —
 Torff, o tag dig i Vare!

Torffen er dum, som jo alle ved,
 Tro'de, der var ingen fare,
 Gravidig og glubiff den paa Krogen bed —
 Torff, o tag dig i Vare!

Torsten den gjorde et mægtigt Spæl,
 Vilde til Gryde ei fare.
 Nu skal du smage os rigtig vel,
 Torst, som ei tog dig i Vare!

Og den smagte deilig, den selvtrukne Fisk og de dampende Poteter og ikke mindst Ritmesterens gode Vin, som Otto i rigeligt Maal hentede op fra Kjelderens. Denne Gang var det ham, som havde Tuglen til Lemmen.

Marthe gaar frem og tilbage mellem Peisen og Spisebordet og bringer mere Fisk, Samuel sidder paa Peisfrakken med sin Tallerken ved Siden af sig og delikaterer sig med en overordentlig stor Dram og en Flaske Øl, og Baalet flammer saa lystig, kaster sit Skin slakkende op over Bjelkevæggene og leger med Skyggerne af de siddende.

Det er utroligt, hvor meget man kan spise af selvtrukken Fisk; men endelig faar Marthe dog Ordre til at

tage af Bordet, og Samuel til at have Saadene færdige til Kl. 4 næste Morgen.

„Ja, saa er det vel bedst, vi lægger os,“ ytrer Hans Riise — han havde under Souperen især hørt Wiemerke paa Coriseleveren og trængte nu til Hvile efter Maden.

„Ja, du kan jo gaa og lægge dig, om du trænger saa haardt til det,“ mente Laurits; „jeg synes, vi gjerne kunde tage os en liden Bøstø.“

Men Karl spillede ikke Kort, og Hans, Theologen, endnu mindre. Han opjogte sin Koie, jur som Edik.

„Ham kunde vi gjerne have ladet blive paa Tveter,“ mumlede Anton med et mindre velvilligt Blik paa Otto, som havde sat igjennem, at Hans skulde indbydes.

„Hm,“ replicerede Otto i samme Tone, „mener du det? Næste Onsdag er det gamle Riises fødselsdag, og da bliver der stor Middag. Det har du rimeligvis glemt, min Ven! Men jeg glemmer det ikke. Jeg har mine Grunde.“

Disse Grunde havde et blegt, noget lidende Udseende med et Par blaa, drommende Øine og en fylde af blondt Haar.

„Jaisaa, er det saa at forstå — ja hver sin Smag, jagde Kristen Vintapper — min er det nu ikke,“ mente Anton.

Imidlertid havde Karl underkøbtet Stuen med dens Hylde og Hjørneskabe en grundig Underøgelse og kom saa frem til Peisen med en Guitar i salmet blaåt Silke-

haand. Han havde fundet den i et af Skabene, gjemt under en gammel Olfetroie.

„Hvad behager — en Guitar i en Hummertine?“

„Alha, er den her endda? Ja, det ligner ham. Næste Gang, om han nogenstunde skulde komme hid mere, glemmer han vel Malerkasien ogsaa.“

„Hvem?“

„Na, Magnild, Marinemaleren — kender du ikke ham? Han som er saa latterlig vakker og saa græs-felig lad?“

Karl maatte med Skam tilstaa, at han søvede i fuldstændig Uvidenhed om denne Beromtheds Tilværelse.

„Nei, det er sandt, det er nu to Aar, siden han blev borte — det var, dengang du tog Artium. Da var han her hjemme og saa og skulde gjøre Studier her paa Huse og boede i Hummertinen under Marthes Pleie. Og det forundrer mig ikke, at han glemte Gitaren, uagtet den var det eneste, han befattede sig med. Han kunde sidde dernede paa den store Stenen og synge italienske Barkaroler i det uendelige. Saa mente han kanske, han var Neapolitaner, og de har jo Privilegium paa Lædhed. At gjøre Studier, det glemte han ganske. Men det var ikke det værste. Han glemte, at han var forlovet, ogsaa.“

„Han var rent gloende vakker, paastod min Ven, Kristian. Naturligvis forelskede alle ubefæstede Evadotre sig i dette Naturens Underverk, naar han viste sig med sine sorte, krollede Lokker under Kalabreseren, sine dybe, violblaa, intetsigende Mine, den lille kokette Moustache —

og knuiede Manichetter om de hvide, velspleiede Hænder. Tænk dig saa dertil en blaa Livfjole med blanke Knapper, storruddede, lysgraa Bukser og straagul Piletts eller mørkebrun floiels Vest, og dertil en Slængkappe af brunt Klæde med floielskrave og rodt for, saa kan du vide, at han blot behøvede at vise sig for at skyde Breiſke i de smaa Pigehejter."

"Men, — en Narciss i Livfjole, — ifred han uberørt over knuiste Hjerter."

"Imidlertid slog dog ogsaa hans Time. Det var oppe ved Njosen, hvor han i Mangel af bedre, — han var inviteret til Sorenſkriverens — laa og studerte Bolgeslag, Skydannelser og Luftspeiling med Totenlandet til Baggrund. Der fandtes da ogsaa en Guvernante, som tænkte, at i en saa skjon Krop maatte der ogsaa huses en skjon Sjæl, og da hun merkede, at der ingen Sjæl var, satte hun sig den Opgave at sætte Sjæl i ham. Og det kunde da kun ske ad Kjærlighedens Vej. Saa begyndte hun at elske ham for Alvor, og han —"

"Nu ja, han lod, som han elskede hende igjen; det kunde jo have sine Behageligheder at være forlovet, og saa blev de da forlovede. Men — "ude af Mente, ude af Sind" heder det, og det gjaldt i fremtrædende Grad om ham. Thi naar han ud paa Høsten forlod Sorenſkriverens for om Vinteren at male Billeder efter de Studier, han ikke havde gjort om Sommeren — han havde det altiammen i Erindringen, sagde han -- saa elskede han bare sig selv igjen og lod sig elske."

„Saa kom han hid for to Aar siden, — jeg tror, far havde truffet ham etsteds i Udlandet og inviteret ham til at bo her paa Huso og gjøre Studier — men det blev ham vel for enjomt. En vakker Dag var han væk. Han havde faaet Samuel til at ro sig til Byen og var forvunden med Husjomfruen paa Klubben. Det skal have været en gammel flamme fra Kristiania, blev der sagt; men jeg tror det ikke — han brændte aldrig. Sandsynligvis var det hende, som tog ham med. Du lever han i Paris, og hun har trostet sig med en Herre, hun har lært at kjende i Sverige.“

Imidlertid havde Karl siddet og stemt og prøvet Guitaren. Den havde Lyd endda, og under hans øvede fingre fik den lidt efter lidt Klang.

„Og hvor blev der saa af Guvernanten?“ spurgte Karl.

„Hun tog ikke Gift — hun tog Landhandleren, som var Enkemand med fire Born, men sad godt i det.“

Han præcluderede og smaanyndede: „Skal jeg synge en Vise, en rigtig sorgelig med traagisk Udgang, førend vi gaar og lægger os? Det er, saa at sige, en naturhistorisk Elegi.

„Hun var en velnæret Hters --
Hendes følelser var ei en Søsters.

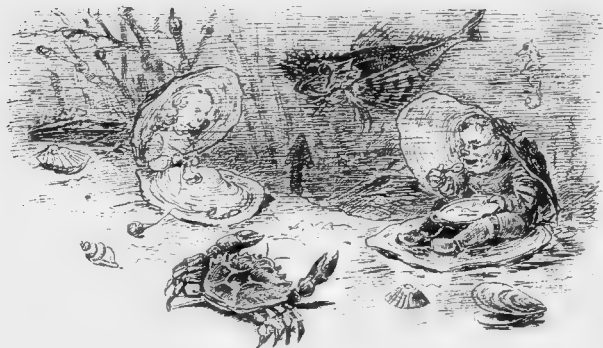
Hun ønskede' at bli' hans Madame.
Han ønskede ikke det samme.

Saa sad de der tauste og gabede' --
Til sidst de fra Banken blev skrabet.

De endte i Menneskemunden --
Saa blev de i Døden forbunden.

Hun tænkte paa ham til det sidste;
Men det var der ingen, som vidste."

Og dermed tænker jeg, vi kan gaa og lægge os,
naar vi skal saa tidlig ud imorgen.

Vore Theatres Historie.

Vi havde to Theatre: Skolesalen og Olavesens Sobod, og en Cirkus: Paalsegaarden.

Skolesalen var megetlig det fornemste Theater. Ikke just hvad indre Udstyr angik; thi deri lignede begge Lokaler hinanden betydelig — det var hugne Bjelkevægge, for Tilfældet dekorerede med Guirlander af Granbar eller Birkelev, alt efter Aarstid og Omstændigheder, og Lysekroner af Tondebaand, omvundne med Ener eller Tyttebærlyng og til alle Aarstider besatte med Talglys. Men da der var ordentlige Manichetter af fruset Bliif under, saa dryppede de blot undtagelsesvis. Om Sommeren med dens lyse Nætter, hvor kunstig Belysning ikke var nedvendig, spilledes der ikke.

Ikke saa at forstaa, at Skuepillerne da havde sine vel fortjente ferier, som de med Værdighed tilbragte paa Badesteder eller paa Gjestetourneer — vi havde ikke noget fast Personale.

Men alligevel blev vi holdte a jour med det nye, den sceniske Kunst ved Verden — det vil sige Kjøbenhavn. Nar om andet kom der snart den ene, snart den anden omreisende danske Skuespillertrup; for at Komedie nogen- sinde skulde kunne spilles af norske, var en Tanke, der ikke engang opstod i de vildeste Hjerner. Vel spillede der i Haandværkernes „dramatiske forening“ af og til Smaa stykker af foreningens Herrer og Damer; men det var nu naturligvis ogsaa derefter. Det var mere bare et Paaskud for at kunne komme til at danse ovenpaa.

Disse danske Kulturens Udsendinge gjorde os delagtige i baade Heibergs, Hostrup og Overstou, ja endog Øhlenschlägers fik vi undertiden i Udtog. Men han traf ikke. Vi var mere anlagte for Vaudeviller og Syngestykker — vi vilde mere os, vi; Vaudevillen var for os den høiere Kunst.

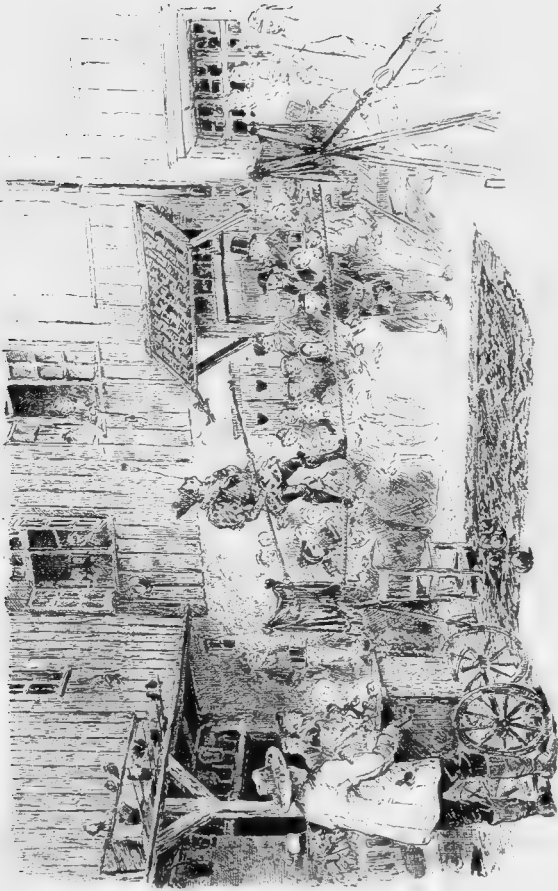
Paa Skolesalen blev denne os tildel.

I Olavesens Sobod — Olavesen var en Mand, som vidste at gjøre sig Nytte af alt, og saaledes havde han indrettet sin ene store Sobod til Theatersalon med to store Ørne til at varme op om Vinteren — i Olavesens Sobod var det mere Kunst af underordnet Bestaaffenhed, som serveredes et taknemmeligt, om end iblandt faattaligt Publikum. Det var Taskespillere, Bugtalere, Skyggespil, Klofespillere, syngende Tyrolere og en eller anden Gang en rent forkommen og sammensmeltet Skuespillertrup, hvis Repertoire ikke strak til for den fornemmere Skolesal.

Om Vinteren, naar Paalsegaardens Friluftscirkus ikke kunde benyttes, optraadte her ogsaa de tilreisende Akrobater, Linedansere og stærke Mænd. Om Sommeren derimod afgav Paalsegaarden paa Grund af sin centrale Beliggenhed, sit mod den ene Side svagt skraanende Terræn og sit paa alle Kanter, dels ved Udhuse, dels ved et høit Plankegjærde indhegnede Omraade, der forhindrede enhver ubetalt Tilsnigelse af Øienslyst, en aldeles uovertræffelig Plads for en ambulerende Cirkus. Fra Kranbjelken over Staldtrævet og til Toppen af Brøndtaget ligeoverfor kunde der spændes en udmerket „Taarnline“, hvor Emilius Davidsen, „Verdens berømteste Linedanser“, kunde producere sig med Balancerstang og Gratie baade med og uden Kurve paa Fedderne. I de rummelige Stalde var der altid Plads for de Par Heste, sliq en Cirkus førte med sig, og i Bryggerhuset fik Damerne, i Drengestuen Herrerne i Regelen sin Garderobe anbragt.

Som mine ærede Lærere vil behage at erindre, var Vinteren 1847 overordentlig streng. Det var utroligt, hvad de Bønder af Sem, Slagen og Ramnæs førte ind til Byen af Vedlæs — Gran og Furu for de Uformuende, Birke og Bøgeved for de Kornemne, som ikke likte, at det spragede i Ønen.

Alligevel udkom vor Tidende sine reglementerte to Gange om Ugen, sjønt det var vanfærligt nok at ilde det

Loft, hvor Udgiveren høit egenhændig befoigede baade Redaktion, Sætning og Trykning. Han arbejdede i sin Pligtfølelse i Tullup og med Halvvanter med blaa Næse og blaa fingre. Men det hindrede ham ikke i at give en glødende Beskrivelse af de Kunstmødder, der i den nærmeste Fremtid forestod vor ærværdige By: Sorensens Trup var ivente!

Den hele By burde efter Redaktorens = Satterens Mening gaa omkring i en Tilstand af Henrykkelse og strække alle Hænder ud efter Billetter til Skolejalen, hvor alle disse endnu ikke anede Nyheder skulde beredes den.

Ikke Spor.

Byen gik sin vante Gang. Toldkassereren gik paa Toldboden, Ritmesteren kom i sin Kariol ind til Byen, Politimesteren pryglede i egen høie Person de ulykkelige, som paa Grund af Fyld blev indsatte i Raadstuarresten, og Skibsrederne gik paa Torvet, købte frosne Kalvesfrotter og hyrte Matroser for Sommeren. Ikke et Menneske tænkte paa Kunst og paa Sorensen.

Kaffeen efter Middagen var juft druffet, Børnene affied til Skolen, Husherren havde lænet sig tilbage i Gyngestolen med Fodderne paa en for Tilfældet annekteret Stol og med et gult Silkelommelortklæde over Ansigtet, — en Dane, han havde fra den Tid, han var paa Middelhavet og maatte beskytte sig mod fluer. Husfruen sad paa forhojningen ved Vinduet med sin Strikketrompe og saa ud paa Gaden gjennem den Stump optinet Rude, der fandtes foran Sybordet.

Fred laa over det hele — en velsignet søvndyssjende Fred, som blot den kan føle, der med god Samvittighed har fortæret en god Middag, og selv Fruen begyndte at niffe over Masserne, som hun med slittige Hænder foiede fra Pinde til Pinde.

Pludselig banker det paa Døren, en kort, skarp tre-ottendedels Banken, som ikke lod sig overhøre.

Paterfamilias, som allerede havde overskredet Tærskelen til Sønnens Mørkeloft og holdt paa til en Begyndelse at sige imaa Bjerkfærter — senere pleiede han at øve sig paa andre Træarter — for forstræffet op, rev med et Ryk Lommeterklædet fra Unsjaget og brummede „nouff“ — omtrent som en Hund, der faar et urentet Spark, medens Fruen, endnu vaagen, men mindre venlig stemt, raabte: „Kom ind!“

Op gik Døren, og ind kom noget vidunderligt. En liden velnæret fyr med fuglerundt Unsjag og Opstoppernæse, horblondt Haar, som i velfriserede Krøller rak ham næsten ned i Nakken, men trods den rædsomme Kulde — det var i Begyndelsen af Februar — klædt i det fornøieligste Sommertoilette: lyse, storruddede Benklæder, en smudsig, gul Nanfins Vest og over den medtagne violette frakke en særdeles falmet, i alle Regnbuens farver spilende, oprindelig Iyegron Sommeroverfrak.

Han kastede et Blik over Interioret og syntes med Synets Hurtighed at have opfanget Situationens Bærevidde.

„Med Tilladelse, mit Navn er Stenberg. Jai tilhører det berømte Sørenseniske Skuepillerelskab, som nu

er kommet til Staden, og har den Ære at overrække Dem Plakaten til den første forestilling imorgen Aften klokken seks paa Skolejalen. Prisen for Pladiene er — holdt han paa med en Tungeraphed, der forhindrede Paterfamilias i at udføre sit mindre pridelige forjætt: at tage fyren i Kraven og befordre ham gratis nedover Trapperne.

Efter at have givet en Overblik over Priserne fortalte han ubindret sin ambulante Reklame.

„Sorensens Skuespillersekskab er det bedste i Danmark, næst Hoftheatret. Fruen spiller de gamle morsomme, og Louise Jensen de unge søde — ja, det kan De tro, hun er sgu nydelig, og Alette Brock de løstige, og Direktøren selv er den dailigste Komiker, man kan tænke sig; og saa har vi Hoppe, som elsker saadanne, at ingen Pi'e kan modstaa ham, og Peterien, som spiller Skurfene, og det gør han saa natyrlig, at oppe paa Molde vilde de banke ham op forrige Vinter. Og saa er det mai selv — jai spiller alle mulige Roller, de fornemme Herrer og alle de galomerede Tjenere, som inte har malet at si'e — thi forresten saa er jai Theaterfrisør, skal jai si'e Dem, og tillader mai under mit Ophold her at anbefale mai til Haarklipping af Herrer og Born og Balfrisering for Damer, og om det skal være, barberer jai ogsaa —.“

„Nei, gjør Di de', da?“ sagde Paterfamilias, som i Grunden var Humorist og nu, da denne Svada havde gjort ham vaagen, sit Øinene op for, hvilken komisk figur dette Theaterfaktetum var.

„— saa kan Di jamen gjerne klippe mig ogsaa da for en Gangs Skyld; for Mor har saa liten Tid, og sove kan jeg saa ikke alligevel nu efter alt det Skvalder, De har klemt ud af Dem.“

„Ja, saa gerne“ — og ud af de forskjellige Kommer i samtlige Klædningsstykker kom der et helt frisørapparat — de utroligste Instrumenter, Sager, som aldrig før var bleven seet i den Del af Landet — ialfald ikke i borgerlige Huse. Der var Sakse, Borster, Pomadekrukker, Haaroljelasker, Hovedvand, Kamme og Krøltænger, ja endog en liden Spirituslampe kom for Dagen, og altsammen blev opstillet paa Husherrens Skrivebord.

„Maa jeg saa be' om et Lagen og et Haandklæde,“ fortsatte Apollons Vindling med et Blik paa Fruen, idet han satte en Stol foran Spoilet mellem Vinduerne og med en gracios Haandbevægelse inviterede Herren til at tage Plads.

„Men hvad skal De med et Lagen?“ interpellerede Fruen, hvem den hele Affære forekom noget mystisk.

„Jo, ser De, det er for Haarene. Naar man klipper, saa falder Haarene ned. Og naar saa Haarene kommer paa Klæderne, saa bli'r de siddende, og saa er det mailet vanskelig at borste dem af. Men, ser De, naar man har et Lagen over den, som skal klippes, saa kan man rykke dem af, og saa falder de paa Gulvet ganske af sig selv. Ser De, derfor skulde jeg saa gerne ville have et Lagen.“

Saa fik han da det forlangte, og saa gik det klip, klip, klippende, fjæmmende, berittende, pustende, og det maa tilstaaes, at Husberrens strittende Haardotter, som nu laa i Haug paa Gulvet, havde givet Plads for en meget paaflabel Frisur.

Stenberg betragter sit Værk fra Høire, fra Venstre, forfra og bagfra, paa nært Hold og paa langt Hold og er saare fornøiet med, hvad han har gjort. Men „en Ting fattes ved den Høide“, tænker han, trækker en Færstikæske ud af sin Bukselemme — vi havde bare Spovlsstikker dengang — bringer med en uendelig grattes Bevægelse mod sin Bagside en Stikke i Brand, løber

mod Spirituslampen paa Skrivebordet og spørger med sit fedeste Tonefald:

„Maa jeg saa inte faa Lov at brænde Dem Kroller?“

Man tænke sig en Skibsreder med brændte Loffer! Og Svaret, han fik, var derefter.

„Di er da vel inte bl'et rent spællande gælen?“ lod det.

Stenberg syntes imidlertid ikke fuldstændig at forstå norisk; — med den under saa lykkelige Omstændigheder tændte Stikke holdt han paa at sætte Lampen i Gang. Paterfamilias havde faaet Lagen og Haandklæde af sig, blæste med en eneste Pust baade Stikken og Lampen ud og raabte paa Petronelle, at hun skulde komme med en Borste for at faa Haarene væk.

„Her er tolv Stilling,“ sagde han; „men sorg nu for, at De kommer væk med en vis Fart!“

„Ja, med den største Fornøielse — jeg har den Ære at rekommandere mig til Deres Demmer, og om De ønsker at blive barberet —“

Galden begyndte at løbe over hos Skibsrederen.

„Ja, men bare se nu til —“

„Ja, ja, jeg takker saa malet, adje, adje!“

Neppe var han væk, før Døren gik op igjen, og fuldmaanen viste sig paany.

„Ja, saa va' det, om De inte vilde abbenere for Dem og familie —“

Nu var det forbi med Taalmodigheden.

„Na, dra' nu til —“

Men Stenberg forventede ikke Stedsbestemmelsen. Han skjonte paa Hjølet og Tenen, at det ikke engang var Hammerfeit, som var ment, og det er dog den sidste By i Verden, hvor man kan spille Komedie.

Den store Dag oprandt. Det var Hostrups „Gjenboerne“, som gik over Bræderne.

Ja, Bræder i Ordets egentligste forstand. Uheldede, fra Prebensens Laftetomt.

En stor, stummel Gang, oplyst af en eneste Lygte, som hang ned fra Taget. Ved Opgangen til Trappen nok en Lygte paa et lidet rødmalet Bord med en messingbeslagen Kasse paa. Det var Theaterkassen.

Sag denne havde Direktrizen sin Plads. Det var hende, som stod for Indtægterne. En lang, knoglestærk Dame over den sidste Blomstringsperiode med sterke Kindben, store, sorte Øine, en streng, bred Mund og sorte Korketrækkerfrøller, arrangerede langsmed de indfaldne Kinder. Med en lysere rød Aflafkes Hat af den form med Skylapper, som dengang var Mode, med en stor Sleife og en knækket Strudsefjær paa den ene Side, en lidt medtaget Aflafkes Kaabe med

Pelsværk over en søgrøn, ligeisaa modtaget Silkefjole og med uldne Halsvanter sad hun der og solgte Billetter og vaagede skarpt over, at ingen i Halsmørket uden at erlægge sin Obelus sneg sig opover den mørke Trappe, om forte til Theatrets Helligdom.

Men det var, som vi af Stenbergs Udtaagt ogsaa ved, ikke den eneste Bestilling, hun havde ved Selskabet. Ved Siden af Kassererposten besjrgede hun en hel Del forskjellige Roller med og uden Sang. Ja, der gik endog det Rygte, at hun i sin Ungdom havde debuteret paa det kongelige Theater som Julie i „Romeo og Julie“, og allerede det maatte gjere hende til en Størrelse, skjønt det var længe siden, og skjønt hun, som Folge af de skammeligste Intriger, efter denne sin Debut ikke havde opnaaet noget Engagement. Men i Regelen indskrænkede hun nu sin Virksomhed paa Scenen til Anstands damer — i den søgrønne — ubehagelige Svigermødre og komiske ældre Damer — stadig i den søgrønne.

Naar man saa lykkelig og vel efter at have faaet sin Billet havde famlet sig op igjennem den mørke Trappe, blev man ved Indgangen til Tempelhallen modtaget af Kristoffer Vægter, som ved alle saadanne Leiligheder fungerede haade som Billetter og Ordenens Opretholder, i hvilken sidste Egenstaa han dog understøttedes af sin Overordnede, „Pol'ti-Olsen“, som var haremyndt og havde en liden Puffel, hvilket dog ikke forhindrede ham i at bruge grov Kjæft og dænge drukne Bønder, naar saa

var fernødent. Og det var det for det meste hver Tordag.

Jeg har al Grund til at antage, at Kristoffer Vægter betragtede det som en personlig fornærmelse mod ham, at folk gik paa Komædie; thi han anviste altid vedkommende Tilskuere deres Plads med det sureste Sjæes og de mest knubbede Ord. Mindst grov var han mod de fornemme, som betalte en Mark og seksten og for denne Pris nød den uskatterlige fordel at sidde i nærmeste Nærhed af Scenen og Orkestret paa Bænke, som til forskjel fra anden Plads, hvor der blot var hørlede Bord, havde et Overtræf af rødt Mug paaspigret. Tredie Plads var ubeberlet, Børn og Tjenestefolk det halve.

Lidt efter lidt blev der Liv i Salen. Sorensens Trup var vel anseet; ham og Madamen og flere af Skuespillerne kjendte man fra før — det var den faste Stok, og man havde dem i behagelig Erindring. De unge Skuespillerinder var man altid nysgjerrig efter at se; for de var altid nye ved hver Gjenkomst. Nu var det Louise Jensen og Mette Broch og de øvrige unge Damer, der spillede de smaa Roller og sang i Koret, man skulde gjøre Bekjendtskab med. Byens unge Herrer var temmelig fuldtallig repræsenterede. Fuldmægtigen hos Byfogden stod i det ene Hjørne nærmest Scenen, uimodstaaelig som altid, med gule Handsker og Lorgnetten klemt i det høire Øie. Han blokerede Kikkullet i Teppet, sait bestemt paa ikke at undgaa et eneste kvindeligt Blik, som fra Scenen maatte forløge paa at observere Publikum.

Tredie Plads fyldtes først. Værdige Madammer af Haandværksstanden med sine respektive Børn indfandt sig betids paa anden Plads for at komme saa langt frem som muligt. Men ogsaa paa første Plads begyndte Tilfældene at komme. Der sad Madam Omien allerede paa første Bænk, en lang, mager Dame med graaiprængte Korfetrækkerkrokker og overordentlig skarpe Øine, som saa alt, hvad de ikke skulde se. Det var ganske for a formilde denne Egenkab, at den lille Udtrækskikkert, hvormed hun var bevæbnet, blot var for et Øie. Hun var iført en Hat og en Pelskaabe, som selv for vor By var af et antediluvianisk Smit, og paa Fanget havde hun en mægtig Ridicule, hvorfra der efterhaanden kom de forskjellige Sager for Dagens, eller — i dette specielle Tilfælde — for Talapraafernes Lys.

Først kom der en lang, graa Udstrømpe med Strikkepinder og dertil hørende Nøse i en Ring af Solvålligran, som blev stukket ind paa den venstre Arm, og saa blev Strikkepinderne satte i Gang. For Madam Omien lagde aldrig Hænderne i Skjodet undtagen i Guds Hus — og selv der hændte det iblandt, at hun til sin store Ruelse overraskede sig i at holde Storbækk, itøbe Lys og fylte Bringebær i Munden.

Desuden var der i Ridiculen, der fulgte hende overalt, et Naalehus, Traad og Knapper — for det Tilfælde, at nogen skulde faa en Rift eller miste en Knap — et Solv-Lugtovandsæg med en Svamp, fyldt med Eau de Cologne, et Kræmmerhus med Brevstikker, om nogen

skulde faa Hoste, en Tut med Pebermyntekager for Vel-
 smageligheds Skyld og endelig Hostplaster, Rigabalsom
 og en flaske med Hofmandsdraaber for alle Tilfælde.
 Thi Madam Omien var med al sin Skarphed en men-
 neskekjærlig Dame, som omfattede alle sine Medskabninger
 med en protegerende og forsergende Kjærlighed, hvilket
 blandt andet ytrede sig deri, at hun paa det stren-
 geste vogtede sin ægteviiede Mand
 mod daarligt Selskab, af hvad
 Sort tænkes kunde — med
 Spilleaftener paa Klubben
 og Kortpartier med Tod-
 dvorgier hos Venner og
 Bekjendte, kort sagt mod
 al Slags menneskelig Ud-
 feielse.

Derimod fik Omien
 Lov til at spille Styrvolt
 med Tanterne, hvorpaa man
 efter et pynteligt Glas Njod
 eller to forenedes ved Aftensbordet om en
 velgjørende Øl. Og naar de var hjemme alene om
 Aftenen — Børn havde de ikke — lagde hun Kabaler,
 og var der ikke noget at besørge i Huset mere, og hun
 vilde gjøre ham en rigtig Glæde, spillede hun Hundrede
 og Et med ham om Honningkageinabber eller Dam om
 Æren. Omien vidste ogsaa at paafjonne al denne
 Omfjerg for sit Velvære; han fælte sig neppe værdig sin

Lykke og saa ud, som om han var rent fuet af den, saa uværdig felte han sig dertil. Han sad ogsaa der i Skyggen af hendes store Hat og gned de store, tørre Hænder og slog fodderne mod hinanden for at holde dem varme. Ganske hemmelig — han troede, ingen skulde merke det — stak han til sig en bitte liden Bus. Det var en styg Vane, han havde fra den Tid, han fór tilfros, og som han ikke kunde aflægge, skjønt Madammen ikke syntes om det. Han havde nu i et lykkeligt Ægteskabs Havn i femten Aar haft en Butik, hvori han med stigende Held handlede med Stangjern, Saalelæder, Korn, Kaffe, Sukker og Tobak og — Brændevin, maa vi desværre lægge til; for vi havde ikke faaet Afholdsberegelse, Brændevinshoven og Samlagene endda. Brændevinet var imidlertid ingen fristelse for ham, som det efter Sigende desværre skal have været for saa mange ubefæstede Naturer. Men enhver har sin Achilleshæl. Det, som Omien bukkede under for, var Lady's twist.

Lady's twist er en Tyggetobak, som i Phanerogamernes Række indtager samme Plads som Snepper blandt Fuglevildtet, Asparges blandt Grønsagerne, Trøffel-felen blandt Sopperne og Østerien blandt Skaldyrene.

Han troede, at ikke engang Madammen havde seet det.

„Omien,“ sagde hun og rakte, uden at værdige ham et Blik, Tutton hen til ham, „skulde du ikke ville foretrække Pebermynte?“

„Tak, jeg har,“ gjenhvarede denne Hylfles med et ivagt Tilsporang til en Nedsloan.

„Hvad er det for Snak, Omien?“ vedblev hun og vendte Hatten saaledes mod ham, at han fik et fuldt Blik fra de hvæse Øine.

Han gjorde en Dvd af Nødvendighed og vilde putte en Pebermyntefage ind til den Bus, der hvilte i hans venstre Kjæve — de maatte da selv se til, hvorledes de kunde forliges.

„Omien, spyt ud først, hvad du har i Munden!“ led den ubonhørlige Ordre, og Omien var en brav Mand. Han indsaa slufs, at Madammen havde Ret, at Pebermynte var langt sundere og mere forfriskende end den fineste Bus, og i sit Indre sad han der og var taknemmelig mod den Skjæbne, som havde ladet ham finde en saa rettænkende og omsorgsfuld Livsledsagerinde. Men man saa det ikke udenpaa ham.

Til Belønning for sin Lydighed fik han af Madammen udleveret Plakaten, som var trykt, med Undtagelse af Datoen og Ordene „paa Skolejalen“. Disse var skrevne med Blæk, som var slydt ud paa det løse Tryk-papir. Men det skadede ikke forstaaelsen.

Scenen var seks fod fjernet fra Publikum, og Podiet var fire fod høit. I Hjernet tilhoire sad Selstabets Orkester, bestaaende af Klemet Sorlie, hans Broder og gamle Bogbinder Eckmann, som drak og spillede Bas. Naar Stenberg var færdig med friseringen og ikke havde Rolle i Stykket, forstærkede han Orkestret med Cornet a piston. Det var ogsaa ham, som skrev ud Rollerne og paa sin daglige Rundgang til sine Kunder i Byen bragte om Plakaterne.

Over Teppet, der var malet i folder med Kvaster og fryndler, stod der med store gyldne Bogstaver paa blaa Grund — rigtig nok var det hele en Smule bleget og krollet af den evige Ompakning og Reisen fra By til By —

EJ BLOT TJÆ ENST.

Ja, det skal Guderne vide.

Huset er godt besat. Tredie Plads, som koster tolv Skilling, er fyldt til Trængsel. Men en andægtig Stilhed hersker. Man hører blot Lyden af Nodder, som knækkes, og Høste, som ikke kan undertrykkes. Man afventer med Spænding, hvad der skal komme. „Gjenboerne“ staar der paa Plakaten. Det er en rar Titel. Nei da var „Kong Salomon og Jorgen Hattemager“, „Rinaldo Rinaldini eller Overfaldet i Abruzzerne“, „Soltrøene paa Kimmekullen“, „En Hytte og hans Hjerte“, „Den Usynlige paa Sprogø“ og „Emilies Hjertebanken“ noget andet — det var Titler, som kunde spænde Forventningerne. Men Gjenboerne — Herregud, hvert stikkeligt Menneske, som bor i en By, har jo Gjenboere, saafremt Gaden er bebygget paa begge Sider, da. Det tænkte gamle Jorgen Husø ogsaa. Han var en af Byens velmeriterede Dagdrivere, som nu i sin Alderdom gik hjemme og nærrede sig redelig af, hvad han i sin Ungdom og Manddom havde tjent som Styrmand og Kaptein paa Ritmesterens fartøier og ved egne heldige Spekulationer, som — vi maa med en vis forlegenhed tilstaa det — laa i Retning af Tolddivi. Men Tolddivi var dengang endnu en hæder-

lig Bedrift, der nærrede sin Mand, som Roveri fremdeles er det i Bulgarien og andre fremstredne Balkanlande.

Fra sit Sæde paa anden Plads har han faaet Øie paa, at der staar noget at læse over Teppet, og det maa han have Rede paa. Han er paa sine gamle Dage blevet en belæst Mand. Han havde i sin Tid holdt „Statsborgeren“. Nu abonnerede han paa Morgenbladet sammen med Reierien, Toldbetjent Sørensen og Seilmager Brandt. Han havde læst op igjen og op igjen Øve Mallings „Store og gode Handlinger“ og „Gjæst Baardsens Levnetsløb“, saa han kjendte dem fra Perm til Perm.

Han steg op fra sin Plads for at faa et bedre Øverblik — „et videre Syn“ vilde en moderne forfatter forhaabentlig falde det. „Videre Syn“ er et heldigt Udtryk. Jeg skal merke mig det. Det ser saa overlegent ud — omtrent som om man stod paa Toppen af Gauha eller Galdhøpiggen.

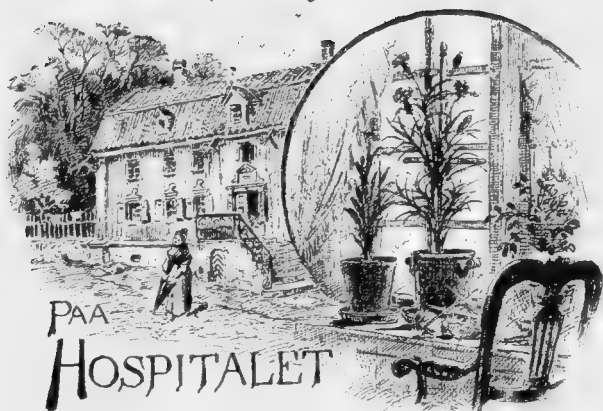

„Tripennette med de gule Ven“

En Gratis-tilskuer.

Paa Hospitalet.

De var allesammen paa Hospitalet.

Nei, mine ærede Læsere, det er ingen Sygehistorie med Pathologi, Therapi, fysisk og moralsk Elendighed, jeg vil fortælle.

Distnok betyder paa norsk et Hospital et Sygehus; i Bergen findes saaledes et Hospital for Spedalske og i Kristiania Rigshospitalet. I dette Institut har vi ogsaa en filialafdeling for visse Hudsygdomme, som vore Digtere og Forfattere ikke har fundet uverdige til at indføres paa Scenen og i Romanerne.

Dem om det.

Vort Hospital havde intet med Sygehistorier at befille. Var der end Sygdom iblandt, saa kom den did som i andre Huse — det var ialfald ikke de Syge, som blev bragte i Huset.

Det laa oppe i den stejle Gade, som førte op til Møllerbakken, en stor, toetages, bordflædt og gulmalet Bygning med hvide Vinduskarme og blanke imaa Ruder, bag hvilke man saa de forskjelligste Gardiner, men altid de samme Blomster i Potterne: Gyldenlakker, Nelliker og Balsaminer. Det høje, stejle Tag med blaa Teglsten, mange Loftslugger og Døren paa Midten, flankeret af to kanellerede Pilastre og kronet med en klumpet, udskaaret Opsats, to pluskjevdede, lyserrødt malede Engle, som havde en Tavle med Inscription, gav det hele et vist monumentalt Præg.

Paa Tavlen stod der paa sort, falmet Grund med Bogstaver, som engang havde været forgyldte, men nu havde et tvivlsomt, rødbrunt Udseende:

ANNO DOMINI 1728 HAFVER CARL CARLSEN
OC AECTE MAGE METTE MADSDÖTTER
DETTE HUUS BYGGE OC OPFORE LADE GUUD
TIL AERE OC FORLADNE SOEMAENDS EN-
CKER OC EFTER LADTE TIL TROST OC FOR-
SÖRGILSE.

Ned mod Gaden var det Grundstykke, som tilhorte Huset, omgivet af et mosgroet, graat, gammelt Planke-

verk, og her havde alle Hospitalsbeboerne hver sin lille Havelap, hvor de satte Poteter, høstede Erter og Gulerødder og plantede lidt Persille og Græsleg til Husbehov. Stikkelsbærbuske, Riis og Solbær var der ogsaa, og enkelte af dem dyrkede store, brandgule Liljer, Torikeslab og Alkeleie; men Æblerne, Pærerne og Kirsebærene, som voksede i Haven, tilhorte Opsynsmanden og hans familie. Han var det eneste mandlige Væsen, som efter Fundationens maatte findes paa Hospitalet, og det var i Regelen en eller anden velmeriteret Baadsmand med rød Næse og Pensylvaniskinds Hue.

Naar man betraadte denne monumentale Portal, kom man først ind i en stor Entré med Trappeopgang paa den ene Side og Korridorer til Høire og Venstre, hvor Dorene til de forskjellige Enkelskaber, som de kaldtes, mundedede. Paa Væggen ligeoverfor Trappen hang Fundatori og Husfædres Portrætter i smale, udskaarne og forgyldte Rammer; her en velnæret Borgermand med Dobbeltkjole og Allongeparyk i en lysgra Klædes Dragt, besat med Lidier og overpundne Knapper, saa store som Solødalere; hun i mørkegrønt Silkedamaskes Liv, udringet til Mulighedens yderste Grænse, en Mantel i flyvende folder af mørkerød Floiel, foret med rosa Silke, Perler i det brune Haar, i Ørene og om Halsen og en Hals og et Bryt af den mest lysende, straalende Farve og nederst nede mellem Kniplingerne, som hvælvede sig ud over Livstykket, en udspungen Rose. Naar man saa det sprudlende Liv i disse to fortræffelig maalte Portrætter,

havde man vanskeligt for at tænke sig, at Originalerne havde været Stov, længe førend de gamle Koner, som færdedes derinde, havde traadt sine Børnesko.

Det var i den aristokratiske Del af Hospitalet. For der findes Aristokrati overalt, selv i et Hospital for Skipperenker og Baadsmandskoner; der var en Etikette blandt disse gamle Madammer, saa streng som ved noget Hof.

Og Madam Jesperien var den fornemste. Hendes Mand havde fort en Ostindiefarar for et Rederi i Kjøbenhavn, da han vandrede her paa Jorden, og nu saa hun ham i Aanden navigere deroppe mellem Stjernerne — altid med Rifferten under Armen og en pyntelig liden Bus i den venstre Kjæve. Det var hans Yndlingskjæve

her i Livet; han havde engang mistet en Tand der, og saa gjorde Busien saa god Fyldest. Og hvorfor skulde ikke salig Jespersen tygge Bus og gaa med Kikkert, naar han navigerede deroppe mellem Karlsvognen og Orions Belte? Salig Jespersen, som alle Hospitalskonerne kjendte saa godt, og som de fleste af dem kunde erindre. En staut Fyr med brede Skuldre og frum Ryg, men med et Par Øine, saa tindrende floge og saa glitrende skjælmise under de lyse Øienbryn, og naar han en enkelt Gang var hjemme, og det var blot, hvergang „Allida“ var i Kjøbenhavn, saa var det altid en fest for Byen — det ligesom lyste op af hele fyren, og hans nydelige lille Kone trippede saa stolt ved Siden af ham, fort af hans kraftige Arm, og de glemte rent, at der kom en Skilsmisse. Thi der kom jo altid et Gjenlyd — et Gjenlyd, saa frydefuldt og herligt, at det vel kunde lønne Umagen at savne hinanden lidt.

Og hvad bragte han ikke altid hjem til sin lille Kone! Silkeoier fra Kina, saa fine og fornemme, at hun aldrig nænnede at svig Kjoler af dem, Krukker med lystet Jugefær og Kasser med den fineste The, Elfenbens Vifter og Figurer af Sedsten og Porcellæn. Porcellæn, det var nu hans Svaghed. Længe før Kineseriet var begyndt at rase og Delftomaniien at optræde epidemisk, havde Jespersen en vis tic ligeoverfor kinesisk Porcellæn, saa at hans Enke, om hun havde oplevet den Tid, vilde have gjort brillante Affærer med alle de utrolige Sager, han bragte hjem. Gjennembrudte Tingester, som saa ud som

Tønder, men egentlig var Havestole. Andre gennembrudte Tingester, som saa ud som Vaaser, men som ikke noget fornuftigt Menneske kunde forstaa Meningen med, forend Jesperien forklarede, at de var til at sætte Lys i: et Slags kinesiske Porcellænslygter. Og Vaaser og Sæde og Kopper og Boller og saameget Tusch, at den rak for Livet for hende at sælge i Stykkevis til alle Eleverne paa Styrmandsskolen, naar de skulde i Kajt med Konstruktions-tegning, og til alle de unge Damer, som lærte at tegne med Tusch hos gamle Bergsund.

Hulkende hang hun om hans Hals, hvergang han igjen skulde ud — det var jo sliq en lang Skilsmisse; men hun smilte gjennem Taarerne ved Tanken paa Hjemkomsten og Gjensynet, paa Jesperiens trofaste Næve, som han holdt hende i Skulderen, saa vidt bort fra sig, at han rigtig kunde se paa hende, — og paa den joviale Stemme, som buldrende meldte: „Ja, her er vi igjen, Mor!“

Men en Dag — hvor hun talte Dagene til den Tid, hun ventede ham hjem! — kom der Efterretning om, at „Allida“, paa hjemreisen, i den spanske So var forlist med Mand og Mus.

Ja, den spanske So — hvor mangen Taare har den ikke koftet i de Tusinder af Somandskjem, som findes langs vore Kyster!

Det var længe siden.

Madam Jesperien levede sin Enkestand igjennem i Hæder og Ære, omhværmet af friere i Begyndelsen,

nødelig som hun var; men hun havde hørt sin Mand altfor kjær til at ville give ham en Efterfølger og nærrede sig, saa godt hun kunde, ved Haandarbejde og de Par Daler, hun havde i Rente af den Smule, det var lykkedes Jesperien at spare. Og da hun nu blev ældre, og det ikke rigtig vilde gaa mere med Arbeidet, fik hun en Plads paa Hospitalet. Dertil var hun selvskreven; for Jesperien horte langt ude til Slegten. Men hun havde ventet dermed i det længste. Det var saa leit, syntes hun.

Men det blev slet ikke leit.

Der gives en Kvindelighed, som ingen kan modstaa, ikke engang Kvinder. Det var Madam Jesperiens Hemmelighed, en Hjemmelighed, hun selv ikke kjendte — for da havde Tryllemidlet tabt sin Magt. Fra det Øieblik, Madam Jesperien kom paa Hospitalet, kom der ligesom en anden Tone. Kjærringerne kjælede ikke mere — ialfald aldrig, naar hun var i Nærheden, og hverken Misundelse eller Hadskhed traadte over hendes Tærskel. Ikke at hun gjorde noget for at opnaa disse Resultater. Hun var lige jevn og lige venlig mod dem alle, det var det hele. Men det var en Venlighed, ingen kunde modstaa, en Mildhed, ligeoverfor hvilken enhver gjerne vilde vende sin bedste Side ud.

Og som hun gik der med sine hvide Krosser under Kappen med de lilla Baand, der omsluttede det fine Ansigt, med de store, milde Øine, klædt i en sort Uldfjole og en sort floiels Kardinalfrave, gjorde hun mere Indtryk af en Borgfrue end af en Hospitalsmadam. Der

var heller ikke noget Præg af fattigdom over det rummelige Værelse, hun beboede. I det ene Hjørne Himmelfengen med rødt og hvidt blomstret Bombains Omhæng, — mellem de to Vinduer, — der vendte til Gaden, og hvor blandt de andre Blomster det Myrthetræ stod, hvoraf hendes Brudekrans var skaaret, — den rundmavede Egotræs Dragkiste med forgyldte Messingbeslag og ovenpaa den et helt Museum af alle de Smurrepiberier, iallig Jespersen havde bragt med hjem, Gulvet bestrøet med Sand og frisk Ener, i Ovnen en lystig knitrende Jld af spragende Granved og fra Døren til det lille Kjøkken ved Siden af en Duft af frisk Kaffe og varme Hvedeboller, der blandede sig med Lugten af tørre Rosenblade og Lavendler, som var strøede paa Ovnen til Ære for Besøget.

I Sofaen sad Mor Natten med store Næsebriller og nyvasket Natkappe og strikkede paa en Strømpe af de utroligste Dimensioner; for hun havde det med Korpulente og Ubeskømmelighed, og derfor var hun ikke ude for at se paa Begravelsen og høre Talen, hun heller.

Gjennem den klare, friske Marsluft hørte man Kirkeklokkerens alvorlige, langsomme Kling Klang Kling Klang, medens Solen smeltede Sneen paa Tagene, og de fine Stevpartikler inde i Stuen dansede op og ned, op og ned i de skraa Straaler, som kom nysgjerrig tittende ind gennem Vinduet og hilsende paa de smaa Kinesere paa Dragkisten, Eneren paa Gulvet og Pus, som laa foran Ovnen og strakte sig og malte i Sovne og fik saadan en næsevis

Straaale i Øiet, saa den blev rent lysvaaen og maatte fare med Labben over hele Hjølet og inu sig paa den anden Side for at faa gjenoptage den afbrudte Eftermiddagslur.

Paa Bordet foran Sofaen var der dækket til Kaffeen. Kandis sukker og Puddersukker i en laferet Blifdaase med to Rum, en af dem, som saa ud som en gammel Kommode med taarnformet Laag, saadanne, som Somændene forte hjem fra England, og flode i en virkelig Sølsflodemugge, en Urvelod, som havde holdt sig i Jesperiens Familie, og som skrev sig fra ingen mindre end gamle Carlsen selv og hans Hustru, Mette Madsdotter.

Det var Marthe Syl, de ventede paa. Marthe Syl boede ogsaa paa Hospitalet, skjønt hun hverken var Skipper- eller Styrmandsenke, men ærbar Jomfru, og det var egentlig ikke efter Fundatsen. Men hun havde, saa at sige, arvet Pladsen efter Moderen, der var Skipperenke. Hun havde tilbragt sit hele Liv fra sit fjerde Aar paa Hospitalet, og nu var hun henved de seksti, men endda en rorig Ungdom i Sammenligning med de fleste andre gamle Damer der. Hun var Hospitalets Faktotum, dets levende Kronike, dets Ministerialbog — der fandtes ikke den Ting, der var passeret i de sidste femti Aar enten paa Hospitalet eller i Byen, som hun ikke havde Greie paa. Hun havde forbindelser over den hele By. Hun var au courant med alt, hvad som hændte; hun hjalp Kenta Stormfeldt med at omty de gamle Balkjoler, hun vaskede Hænder for Halvdelen af Byens unge Damer

og var altid hos Olavesens i Slagtertiden, naar der blev jaltet ned for Fartoierne, for at stoppe Polser og fy Rulleballer. Og der faldt altid lidt af: ferst Vorterkage, henlose Fugle, et Par Mediterpølsler, ja engang imellem endog en Rullebal. Og slikt er deilig at have om Vinteren og en god Afveksling i den evige Ludeffiken og Melkevellingen.

Idag var Jomfru Syl ude at se paa Madam Lindesgaards Begravelse, og det var i Anledning af Begravelsen, at Madam Jespersen havde indbudt Mor Nutten til Kaffe og Jomfru Syl som Referent for dem begge. Mor Nutten kunde ikke selv længere lægge ivoi paa saadanne Expeditioner, saa gjerne hun endda vilde — dertil var hun for fed og for andpusten. Og hvad Madam Jespersen angik, saa gif hun ikke paa saadanne folkefermoielser, som rige folks Begravelser i en liden By er, sskjont hun ikke havde noget imod senere at faa en detaljeret Beskrivelse. Og derfor havde hun inviteret Jomfru Syl.

„Det bli'r vist en pen Begravelse,“ sagde Mor Nutten, idet hun saa op fra sin Strømpe og kastede et længselsfuldt Blik over Kaffebordet. „Na ja, aa ja, den, som har noget, han kommer nok pent i Jorden ogsaa, han,“ mente hun med den Jhærdighed, hun altid havde med at trække Paralleler mellem de hedre og mindre godt stillede her i Livet; „men monstren Vorherre gjor no'en forskjel, naar dem vil ind til den evige Glæde, og der kommer til Ramagels'! Nei, da bli'r det nok andet Spel, da — aa ja, aa ja, Gu' hære vorz!“

Klokkerne var forstummede, et Tegn paa, at Fig-følget nu havde naaet tilbage til Sørgehuset og der regaleredes med Kaffe og Julekage eller varm Punsch og Fattigmandsbakkelse — noget maa Mennesket have i Kolden, naar man i Timevis har været med om at følge Fig, og lidt Portvin i forveien til Styrkedraabe havde der da ogsaa været.

Solen holdt paa at gaa ned, Tagdryppet stivnede og forlængede sig lidt efter lidt til lange tynde Istapper. Solstraalerne legede rødlig og glodende med Silhouetterne over Sofaen og gjorde nærgaaende Angreb paa Mor Nuttens store Hornbriller og plivende Øine. Hun lagde Strompen bort, tog Brillerne af Næsen og drog et dybt Suk. Mor Nutten havde et tungt Syn paa Livet. Hun vilde til at trække Paralleler igjen i Anledning af Jomfru Marthes Udeblivelse.

Saa hørtes der lette Sjed hørte i Korridoren, Sjed, som kom nærmere og nærmere, en sagte Bankten paa Døren, Madam Jespersens „Vær's god“ — og der var Marthe i fuld Sorg med sort Slør paa Hatten og sorte Handsker; det var det mindste, hun kunde gjøre for Madam Lindegaard, for hvis otte Dotre hun havde vaasket saa mange Dusin Handsker i Aarenes Lob, og for hvem hun Nar om andet havde været med om at sy Udtyr, alt efter som de forlod det moderlige Rede for at følge Mand, som de efter Ritualet skulde være hørige og lydige — „aa ja, aa ja, Gu' høre vors!“ vilde vel Mor Nutten have sagt.

Marthe Syl var ingen Skjonhed. Et smalpandet, spidsnæset, fregnet Hjæs, tyndt, askeblondt Haar, kjæmmet op i en bred Stribe i Midten og ned i to glatte Bukler over Ørene, slig som Moden var atteuhundrede og den Tid. For Marthe fulgte altid med Moderne, saa vidt det stod i hendes Magt at afpasse dem efter sin Figur. For der var en Aber ved den Figur. Ikke saa meget;

men det var dog altid saa, at det generede. Det var ogsaa blot ondskabsfulde folk, som jagde, at hun var puffelægget. Hun var bare stæv — det indrømmede hun selv.

„Jo, det havde vel været Begravelse. Granbar stroet gjennem hele Byen og helt op til Kirkegaarden og foran denne en Allé af Grantræer og en Report af Granbar med kunstige Blomster, baade gule Liljer, røde Roser og

blaa Tulipaner; for det skulde være ligesom Convolveller det, maatru; men Convolveller er ikke saa forte at gjore, og saa havde dem gjort blaa Tulipaner. Og midt i Porten hang der en sort floielspude med gule Evighedsblomster, og paa den stod der i hvide Evighedsblomster: „Hvil i Fred!“ Det var saa nydeligt, saa.“

Kisten blev baaret ud af Svigerfemmerne, otte i Tallet — de havde modt frem allestammen til denne høitidelige Handling.

Og det maa tilstaaes, — otte Svigerfemmer, som er i den Situation at kunne bære en fælles Svigermoder til Graven, — det er et ijeident og oploftende Syn, som kan bringe en Kvinde til at fælde Koreliens Taarer ved at tænke sig i den Afdodes Sted.

„Der var ikke det Øie, som var tort,“ forklarede ogsaa Marthe i hellig Begeistring, og hun knuste en Taare ved Tanken paa, hvor skjont det skulde været, om hun havde været Svigermoder.

Og sligt et følge — Damsgaard og Corneliusen paa Toldboden var Marskaller og gif i Spidsen med sine Stave med florsfloifer, og Corneliusen saa saa bleg ud, han fros vist; for det var foldt at gaa i bare Kjole i Midten af Mars. Men Solen skinte jo, og saa haabede de, at han alligevel ikke havde forkjolet sig. Og saa var det nu varm Punsch siden i Sørgehuset, og muligens der kunde blive et lidet Kortparti ogsaa. Ja, det var næsten rimeligt; for et Par af Svigerfemmerne var hidtge paa Kortlegen.

Men slikt et Folge havde der ikke været, siden Toldinspektoren blev begravet. For da var det ikke alene hele Toldfaget i fuld Uniform, men alle Soofficererne fra Fredriksværn; thi han havde været i Soetaten og med paa Kjøbenhavns Red, og de havde alle sort Flor om Armen og Kaardefæstet — slikt havde man aldrig seet før, og Frimurerne havde været i Huset og lukket sig inde og gjort Hofuspokus med Kisten, for den blev baaret ud, og otte Overtoldbetjente havde baaret den. Saa fint var vel ingen før kommet i Jorden. Men Madam Lіндеgaard blev baaret af otte Svigerfommer, det var der ligesom mere Velmening og Hjertelag i, og saa var der syv Prester i folget fra de omliggende Prestegjeld foruden Provsten og hans Kapellan — og det var ligesom en iukkere Konvoj paa den sidste Reise end slige ugudelige Soofficerer, som bare bander og regjerer.

Men det sagde ikke Marthe. Dertil slog hendes jomfruelige Hjerte endnu for stærkt ved Synet af de vakre Uniformer og de deilige „Boletter“, som hun kaldte dem; det var Mor Nutten, som kom med den Bemærkning, efterat hun havde faaet i sig sin tredie Kop Kaffe og sin tredie Hovedbolle, og der gik ligesom et endda mere mugent Udtryk over hendes fyldige, koparrede Ansigt, horegang hun kom til at tænke paa Somandsitandens moralske Forfommethed. For salig Nutten havde ikke hørt til Guds bedste Born. Han havde ikke drevet det videre end til Styrmand — ingen kunde betro ham Skude, sjønt han havde bedste Karakter til Eramen; for naar han var i

Land, var der ingen Greie paa ham — bare Rangel og Drif og Dobbelt og Spil, og fremmede Fruentimmer, som gif af med fortjenesten, mens Mor Nutten sad hjemme med de tre smaa og sultede sig kummerlig igjennem paa en knap Træksjeddelt og paa at bage Brød for folk. Og da han ikke længere kunde fare, gif han derhjemme som rød næset Fyldebotte, forhyrte Matroiser og fik Dilla. Saa tog Vorherre ham, som Mor Nutten pleiede at siige officielt, men uden at sukke eller sende hyffelske Blikke op i Stuetaget. Privatim heldede hun til den Unskuelse, at det nok snarere var en anden Mand, som var faret afsted med salig Nuttens Sjæl. Og hun blev altid bitter, naar hun kom til at tænke paa Somandsstanden. Ikke engang Kaffe og ferise Hvedeboller kunde bode paa den Ting.

Just som hun havde lettet sit Hjerte ved denne Udgydelse, bankede det igjen, og ind kom Mor Eskildsen, Byens velbestaltede Jordemoder, som gjennem Generationer havde bragt os alle sammen til Verden. Ingen kunde tænke sig nogen anden Maade at komme til Verden paa. Hun havde ogsaa selv en uroffelig Overbevisning om sin ansvarsfulde Stilling og sin Kundværlighed som Betingelse for Byens Trivsel og Tilvæst. Men om hun end var ansat for Tilvæstens Skyld, saa interesserede hun sig ikke mindre for Afgangen. Hun forsomte ingen bedre Begravelser, og nu var hun kommen for at fortælle Madam Jespersen om Begravelsen — hun vidste, det interesserede hende, og alle vilde gjerne gjøre Madam

Jesperen en Glæde, naar de kunde. Og der blev gjenfærdig Glæde over Gjenfyndet og stor Hjertelighed og ny forsyning med Kaffe.

„Og saa mange Blomster der havde været — man kunde neppe tro det muligt midt i Mars at faa sammen saa mange Blomster; men saa var der nu ikke en Blomsterpotte i hele Byen, som ikke var plyndret til Jere for Madam Lindegaard. Madam Damsgaard havde sendt et Overflodighedshorn af Paparbejde, og Madam Olavesen et Kors af Tyttebærlyng med smaa hvide Blomster af Papir, der lignede Myrtbeblomster. Og Renia Stormfeldt havde gjort en Kranz af Ener og alle de gamle Balblomsterne, som ikke mere kunde opfriskes; for hun havde nu været Veninde efter Tur med alle de otte Døtre og altid — ogsaa efter Tur — haast et stille Haab med Hensyn til de otte Svigerfionner. Fra Ritmeisteren paa Belse og fra Tvøter var der Kranse med Sommerfugle paa, Solv-Sommerfugle, som stod paa tynde Stilke og vippede frem og tilbage over Blomsterne, som om de var levende — ja, tænk, om bare Madam Lindegaard kunde have seet det selv, hvor hun vilde have glædet sig over Stafen.

Men da de kom ned af Trappen med Kisten, gled en af Svigerfionnerne — for der var Svuld i Trappen, og de havde nær ramlet allefammen.“

Ja, Svigermodre kan være farlige efter Døden ogsaa. Men paa den Tanke kom hverken Mor Eskildien eller Mor Nutten, — de var Svigermodre selv, de.

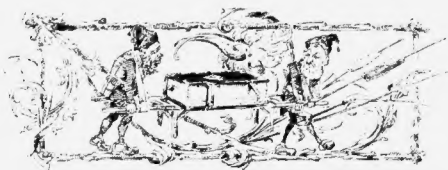
Og saa Provstens Tale! — Siden havde tre af de andre Prester ogsaa talt til den Hedengangnes Pris. De vidste ikke alt det gode, de skulde sige om hende. Det var virkelig Skade, hun selv ikke kunde hore det. Hun skulde have beundret sig selv, og der flod ved Graven flere Taarer fra andægtige fattigkjærringer, end hun sit hele Liv havde torret. For hun havde ikke været af de godgjorende eller hjertevarme Naturer. Men hun havde givet Gud, hvad Guds var, og hans Tjenere rigeligt, og de talte saa varme Ord om den Ufdodes milde Hjerte og aabne Haand, at der ikke fandtes en fattigkjærring, som tvivlede, skjønt hun aldrig selv havde haft Bevis paa det.

„Og da saa Provsten kastede Jorden paa Kisten —“ fortsatte Mor Eskildsen; men hun kom ikke videre, for hun fik en Bete Hovedebolle i Orangstruben, og et forfærdeligt Hosteanfald hindrede enhver videre Udtalelse. Marthe Syl dunkede hende i Ryggen, og Madam Jespersen kom med koldt Vand og Lugtevandsflaske.

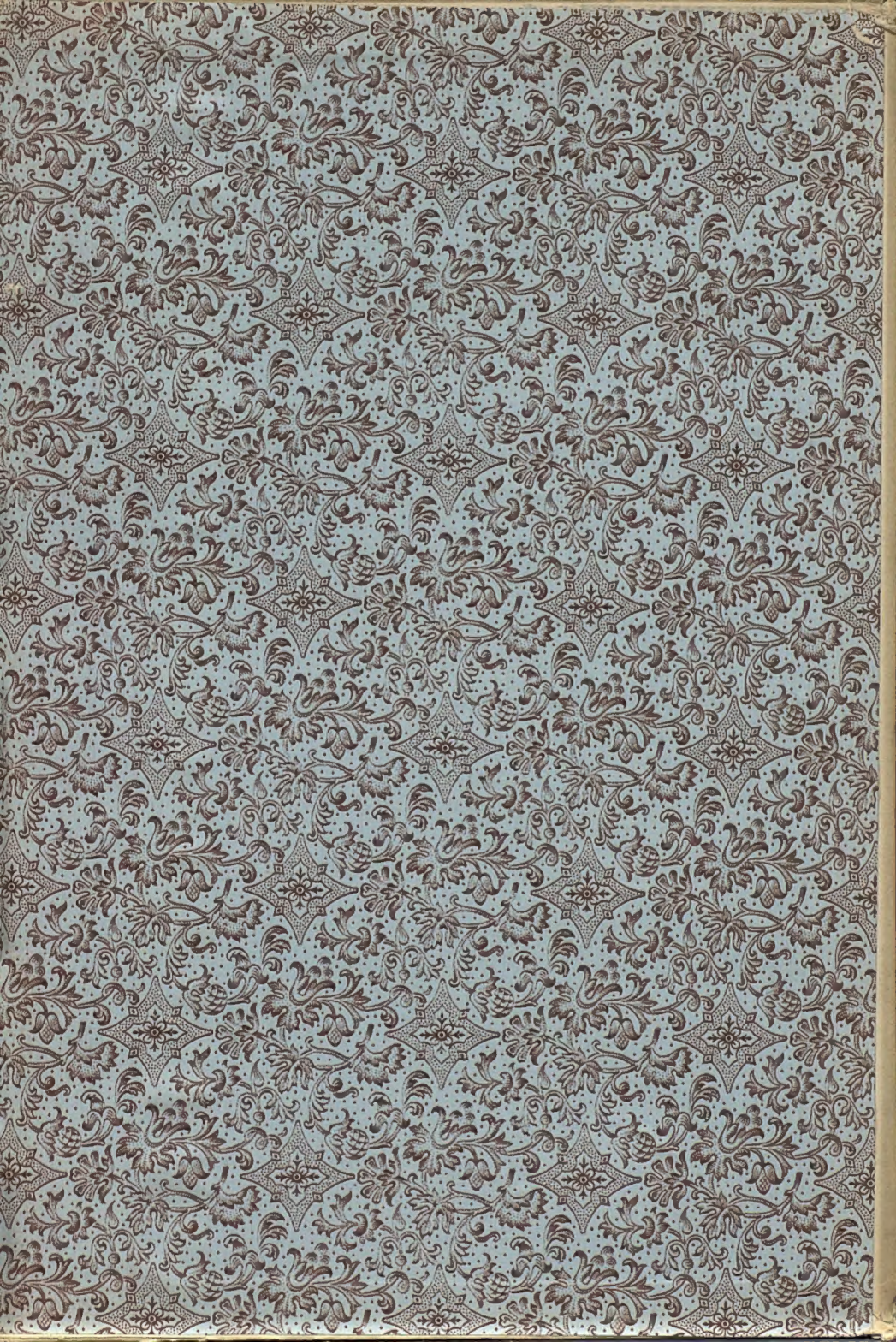
Og det havde vel heller ikke været hendes Mening at sige, at der gik som et forløsningens Suk fra de otte Svigeriemter, da de horte de frosne Jordklumper slaa an mod Kisten.

Men af alt fremgik det, at det havde været en Eigfærd som saa, en Eigfærd, man kunde være stolt over selv at opleve — en Eigfærd med Blomster og Flor, og Mor Eskildsen og Marthe Syl talte sig ganske varme ved Tanken paa al Herligheden.

„Det bli'r nok ikke saa, naar vi skal den Veien —
aa nei, aa nei, Gu' bæere vors" — sagde Mor Tatten,
og det ærgrede hende tydeligvis, at hun ikke havde Udset
til at komme ind til „den evi'e Glæ'e" paa en saa pyn-
telig Maade som salig Madame Lindegaard.

ENDE

Depotbiblioteket

94sd 08 848

LERCHE

Fra det

gamle

HJØRNE

SKAB